

ВІДВІДНИЙ ДІМ
О СВІТА

Ф. М. РІВКІНД, Л. В. ОЛЯНИЦЬКА

МАТЕМАТИКА

3

УДК 51(075.2)
ББК 22.1я721
Р49

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 17.07.2013 р. № 994)

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Малюнки Н. Г. Антоненко

Умовні позначення:

— початок уроку

— запам'ятай

— пригадай

— виконай за зразком

— робота в парах

— працюємо разом

— кругові обчислення

— пропущене число

— пропущений
математичний знак

— банк математичних
цікавинок

— хвилинка каліграфії

— домашнє завдання

Рівкінд, Ф. М.

Р49 Математика : підруч. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницька. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 192 с.

ISBN 978-617-656-254-2.

Підручник є концептуальним продовженням системи підручників нового покоління, що стала переможцем у Всеукраїнському конкурсі рукописів підручників для початкової школи. Система вправ спрямована на вироблення основних умінь та навичок, передбачених програмою, на розвиток мислення, формування умінь аналізувати, самостійно робити висновки.

Для учнів 3-х класів загальноосвітніх навчальних закладів.

УДК 51(075.2)
ББК 22.1я721

© Ф. М. Рівкінд, Л. В. Оляницька, 2013
© Видавничий дім «Освіта», 2013
© Видавничий дім «Освіта»,
художнє оформлення, 2013

ISBN 978-617-656-254-2

Любий друже!

Ось і минули літні канікули, а шкільний дзвоник покликав у рідний клас. І ми, автори підручника, вітаємо тебе — третьокласника.

Ти вже два роки вивчав математику і багато чого вже знаєш і вмієш. А ще більше нового, цікавого, пізнавального тебе очікує попереду. У 3 класі ти дізнаєшся, як лічити, порівнювати числа у межах 1000, виконувати арифметичні дії з двоцифровими і трицифровими числами. Цікавим для тебе стане знайомство з новими числами — дробами, які позначають частину цілого. Нові знання про геометричні фігури та їхні властивості, які ти отримаєш у цьому навчальному році, допоможуть у подальшому вивченні математики. Вони також будуть корисними для тебе і в повсякденні.

А допомогатимуть опанувувати математичну науку вже відомі тобі казкові герої та математичні персонажі: Плюс Плюсович, Мінус Мінусович, Множник Добуткович і Частка Ділінка.

Як успішно вивчати математику за цим підручником? Увесь матеріал поділено на 5 розділів, а розділи — на уроки. Опановуючи теорію, особливу увагу звертай на матеріал, виділений у рубриці «Запам'ятай». Це найважливіші правила, закони, алгоритми, які потрібно зрозуміти, запам'ятати і вміти використовувати під час виконання практичних вправ. Зорієнтуватись у типах завдань тобі допоможуть уже знайомі позначення.

Наполеглива праця протягом року допоможе тобі подолати нові сходинки математичної науки, а підручник буде добрим помічником у навчанні.

Бажаємо успіхів!

Автори

1. Розглянь малюнок.

- На який майдан ведуть усі вулиці та проспекти?
- Які назви тобі вже відомі? Що ти можеш розповісти про ці математичні назви?
- Які математичні назви ти ще не знаєш?

2. Назви числа, які пропущено:

21, ..., 32; 37, ..., 45; 48, ..., 56; 59, ..., 67; 70, ..., 83;
85, ..., 91; 94, ..., 100.

3. Назви десятки, які пропущено:

10, ..., 100; 100, ..., 10.

4. Виділи із заданої множини чисел підмножини:

- одноцифрових чисел;
- двоцифрових чисел, більших за 31;
- круглих чисел;
- чисел другого десятка;
- чисел, що містять однакову кількість десятків і одиниць.

2 44 18 29 61 15 28 41 13 27 3 60
58 66 42 78 4 14 33 16 9 17 20
56 4 70 94 50 78 6 40 27 34
51 67 90 24 77 5 19 95 88 40 73 11 81 10
0 12 88 73 11 81 16

5. Кожне з чисел спочатку збільши на 1, а потім зменши на 1. Запиши результати обчислень у два рядки.

8, 14, 19, 37, 41, 50, 55, 63, 69, 70, 78, 86, 90, 99.

6. Назвіть пропущені числа в кожному рядку:

- 23; ; 25; 26; ; 28; ; ; 31; 32; ; 34; 35; ; 37; 38; ; .
- 87; 86; ; 84; ; ; 81; ; 79; ; ; 76; 75; ; ; 72; ; 70; .

7. $38 + 1 - 39$

$9 + 1 + 0$

$11 - 0 - 11$

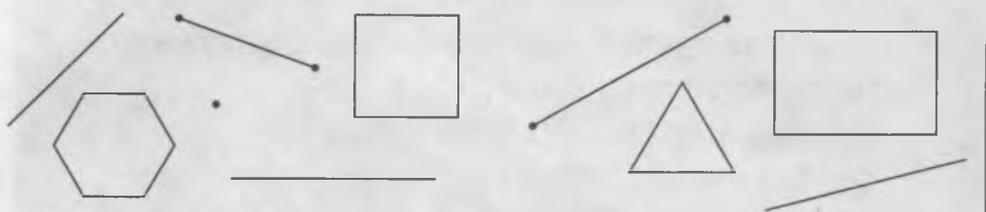
$16 - 16 + 1$

$0 + 23 - 1$

$13 - 1 - 12$

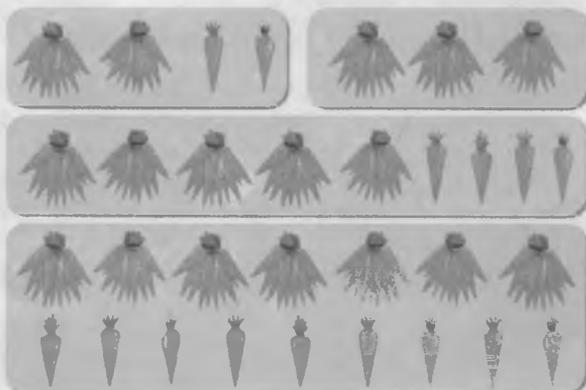
8. За літо Степан зібрав гербарій із 24 рослин. Марина збрала на 10 рослин більше, ніж Степан, а Ніна — на 1 рослину менше, ніж Марина. Скільки рослин у гербарії Ніни?
9. Марійка прочитала за літо 10 книжок із казками, а книжок про пригоди — на 1 менше. Скільки всього книжок прочитала влітку Марійка?
10. Назви кожен геометричний фігуру. Виділи підмножини геометричних фігур. У якій підмножині найменше елементів?

11. Олена сплела вінок із ромашок і волошок. Скільки всього квітів у вінку, якщо ромашок 10, а волошок — на 5 більше, ніж ромашок?

12.	$20 - 1 + 0$	$87 - 1 - 86$	$30 - 0 + 1$
	$24 - 24 + 17$	$29 + 1 - 30$	$46 - 1 - 1$

13. Скільки морквинок на кожному малюнку, якщо у пучку їх 10? Запишіть кожне число у вигляді суми розрядних доданків.

14. Математичний диктант.

- Запиши числа: сорок вісім; двадцять сім; шістдесят один; вісімдесят п'ять; одинадцять; дев'яносто чотири; п'ятдесят один; сто.
- Запиши: число, наступне до числа 49; число, попереднє до числа 22; число, яке на 1 більше за число 53; число, яке на 1 менше від числа 81.
- Запиши: найбільше одноцифрове число; найбільше двоцифрове число; число, що містить три десятки і вісім одиниць; число, що містить найбільшу кількість десятків і одиниць; найменше кругле двоцифрове число; найбільше кругле двоцифрове число.

15. Знайдіть вирази з однаковими значеннями. Складіть і запиши рівності.

$a + b = b + a$ — переставний закон додавання

$(a + b) + c = a + (b + c)$ — сполучний закон додавання

16. Знайди значення виразів зручним способом.

$$3 + 15 + 7$$

$$41 + 4 + 9$$

$$20 + 9 + 10$$

$$8 + 1 + 12$$

$$6 + 5 + 24$$

$$1 + 90 + 9$$

17. Охоронець обходить сад квадратної форми. Скільки часу йому знадобиться, щоб обійти увесь сад, якщо на обхід однієї сторони він витрачає 1 год? Коли він закінчить обхід, якщо розпочав його о 7.00?

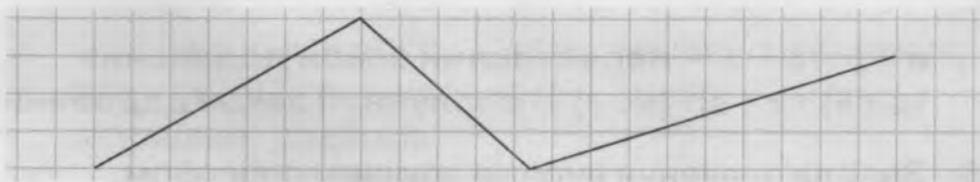
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

18. Що чим вимірюють?

19. Які значення маси можна визначити за допомогою гир 1 кг, 3 кг і 9 кг, якщо гирі можна класти на обидві шальки терезів?
20. Вимірйай кожну ланку ламаної. Обчисли довжину ламаної зручним способом.

21. Фермер отримав від трьох корів — Мілки, Зірки і Рябухи — 10 л, 12 л і 8 л молока. Скільки всього літрів молока отримав фермер? Скільки літрів молока дала кожна корова, якщо відомо, що Рябуха дала найбільше молока, а Милка — більше, ніж Зірка?
22. Знайди значення виразів зручним способом.

$$29 + 4 + 1$$

$$45 + 3 + 5$$

$$34 + 3 + 3$$

$$73 + 4 + 3$$

$$8 + 1 + 22$$

$$91 + 8 + 1$$

23. Юля прочитала книжку за 3 дні. За перший день вона прочитала 11 сторінок, за другий — 13 сторінок, а за третій — 16 сторінок. Скільки всього сторінок у книжці?

24. $20 + 1$ $+ 9$ $- 1$ $- 2$ $+ 12$ $- 31$

$1 + 24$ $+ 13$ $- 12$ $+ 21$ $- 11$ $+ 40$

25. Поясни способи додавання й віднімання. Закінчи обчислення.

$37 + 9 = (37 + 3) + 6 = \dots$

$37 - 9 = (37 - 7) - 2 = \dots$

$37 + 9 = 30 + (7 + 9) = \dots$

$37 - 9 = 20 + (17 - 9) = \dots$

$26 + 17 = (26 + 10) + 7 = \dots$

$42 - 26 = (42 - 20) - 6 = \dots$

$26 + 17 = (20 + 10) + (6 + 7) = \dots$ $42 - 26 = (42 - 2) - 24 = \dots$

26. $34 + 7$ $55 + 8$ $17 + 15$ $56 - 17$ $48 + 36$

$62 - 5$ $43 - 9$ $73 - 45$ $22 + 29$ $93 - 27$

27. $12 > 8$ на $19 < 23$ на $34 > 17$ на

$28 < 35$ на $47 > 29$ на $41 < 63$ на

28. Понад тисячу років тому монахи Кирило і Мефодій створили азбуку, в якій налічувалося 43 літери. У сучасній абетці 33 літери. На скільки літер менше в сучасній абетці, ніж в азбуці Кирила і Мефодія?

29. Мавпа може прожити 40 років, а верблюд — 35 років. На скільки років довше за верблюда може прожити мавпа?

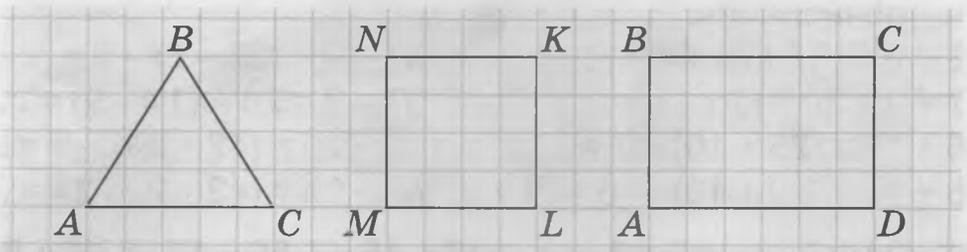
30. Летіло 35 гусей. 12 гусей сіли відпочити на озері, на якому вже плавало 27 гусей. На скільки більше гусей стало на озері, ніж тих, які полетіли далі?

11 12 13 14 15 16 17 18 19

31. Виміряй довжину відрізка AB . Накреси два такі відрізки, щоб перший був на 2 см довший за даний, а другий — на 2 см коротший за даний. Кінці відрізків познач буквами латинського алфавіту.

32. Які фігури ти бачиш на малюнку? Назви кожен фігуру. Виміряй сторони прямокутника. На скільки довжина прямокутника більша, ніж ширина?

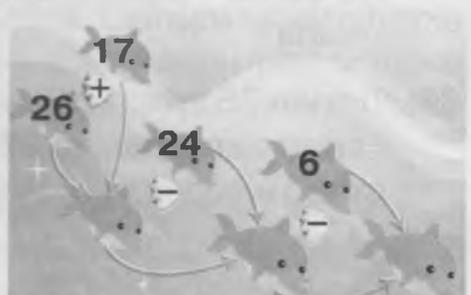
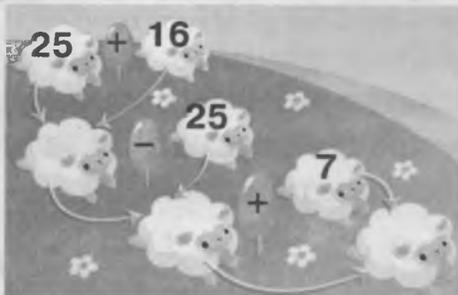

33. Накреси прямокутник $ABCD$ зі сторонами 2 см і 6 см. Знайди його периметр.

34. $23 - 14 + 7$ $28 + 16 - 5$ $37 - 29 + 13$
 $28 + 8 - 16$ $16 - 7 + 4$ $45 + 16 - 7$

35. У бабусі було 17 чорних качок і 9 білих. На скільки більше у бабусі чорних качок, ніж білих?

36. Гра «Найкращий обчислювач».

37. Серед чисел знайди такі, які можна записати у вигляді суми рівних доданків: 21; 14; 17; 12; 9; 19; 18; 16.
Запиши за зразком: $14 = 7 + 7$.

38. Обчисли. До кожної рівності на додавання склади по дві рівності на віднімання.

$54 + 18$

$22 + 19$

$48 + 13$

$76 + 15$

39. Знайди різницю чисел. Виконай перевірку.

$72 - 56$

$73 - 35$

$86 - 57$

Щоб знайти невідомий доданок, потрібно від суми відняти відомий доданок.

40. $14 + x = 34$ $x + 36 = 63$ $x + 23 = 82$

41. Сума двох чисел дорівнює 75. Перше число — 46.
Знайди друге число.

42. Мультфільм «Літачки» у кінотеатрі переглянули 46 дітей. 28 із них були дівчатка, а решта — хлопчики.
Скільки хлопчиків було в кінозалі? Розв'яжи задачу за допомогою рівняння.

43. Остап задумав число. Додав до нього 5, а потім відняв 3 і в результаті отримав 12. Яке число задумав Остап?

44. Сума довжин двох відрізків дорівнює 17 см. Довжина першого з них становить 9 см. Яка довжина другого відрізка? Накресли ці відрізки.

$26 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$6 \text{ дм } 3 \text{ см} = \square \text{ см}$

$1 \text{ м} = \square \text{ см}$

$1 \text{ м} = \square \text{ дм}$

46. $15 \text{ см} \bigcirc 1 \text{ дм } 5 \text{ см}$ $100 \text{ см} \bigcirc 95 \text{ см}$ $48 \text{ см} \bigcirc 48 \text{ дм}$

$5 \text{ дм} \bigcirc 51 \text{ см}$

$1 \text{ м} \bigcirc 99 \text{ см}$

$12 \text{ м} \bigcirc 12 \text{ дм}$

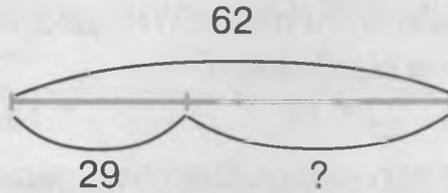
A B C D E F K L M N O P

$$47. x + 22 = 72$$

$$29 + x = 40$$

$$x + 45 = 74$$

48. Склади задачу за схемою. Розв'яжи за допомогою рівняння.

49. Знайди суму та різницю чисел: 42 і 34; 66 і 33.

Щоб знайти невідоме зменшуване, потрібно до різниці додати від'ємник. Щоб знайти невідомий від'ємник, потрібно від зменшуваного відняти різницю.

50. Знайди невідомі компоненти. Запиши відповідні рівності.

Зменшуване	36		67			83	48	
Від'ємник		17		54	73			28
Різниця	25	34	23	15	19	14	23	15

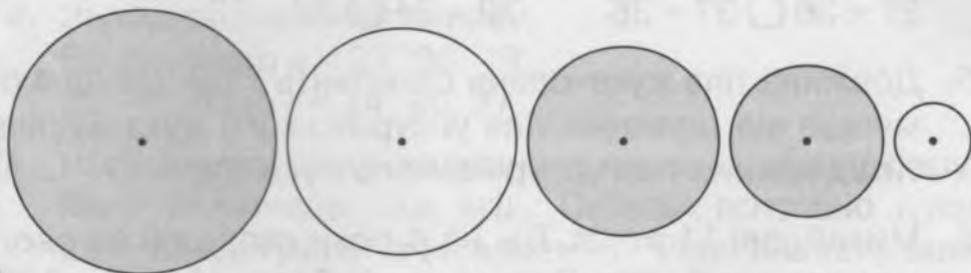
$$51. x - 32 = 27 \quad 72 - x = 66 \quad x - 18 = 24 \quad 51 - x = 19$$

$$52. \begin{array}{lll} 19 \text{ см} + 20 \text{ см} & 1 \text{ м} - 48 \text{ см} & 5 \text{ дм} - 27 \text{ см} \\ 43 \text{ см} - 16 \text{ см} & 1 \text{ м} - 2 \text{ дм} & 1 \text{ м} - 5 \text{ дм } 3 \text{ см} \end{array}$$

$$53. \begin{array}{ll} 3 \text{ дм} \bigcirc 23 \text{ см} + 7 \text{ см} & 1 \text{ м} - 48 \text{ см} \bigcirc 42 \text{ см} \\ 2 \text{ дм } 2 \text{ см} - 20 \text{ см} \bigcirc 20 \text{ см} & 51 \text{ см} + 19 \text{ см} \bigcirc 60 \text{ см} \\ 38 \text{ см} - 18 \text{ см} \bigcirc 2 \text{ дм } 8 \text{ см} & 1 \text{ м} \bigcirc 9 \text{ дм} + 10 \text{ см} \end{array}$$

54. У туристичному бюро продали 26 путівок, після чого залишилося ще 37 путівок. Скільки всього путівок було в туристичному бюро спочатку? Розв'яжи задачу за допомогою рівняння.

55. Після того як Степан із 42 картинок кілька подарував Денисові, в нього залишилось ще 30 картинок. Скільки картинок Степан подарував Денисові?
56. Різниця довжин двох відрізків дорівнює 7 см. Накресли менший із відрізків, якщо відомо, що довжина більшого — найменше двоцифрове число.
57. Назви кожну фігуру на малюнку. Виміряй діаметр найбільшого кола; радіус найменшого круга. Накресли коло, радіус якого дорівнює 2 см.

58. З чисел 21, 19, 30, 25, 3, 12, 9, 15, 6, 27 вибери:

- три числа, сума яких дорівнює 50;
- п'ять чисел, сума яких дорівнює 100.

Запиши відповідні рівності.

59. $44 - x = 24$

$x - 9 = 23$

$x + 9 = 23$

60. На ігровому майданчику гралося 17 дітей. Після того як кілька дівчаток пішли додому, на майданчику залишилося 9 дітей. Скільки дівчаток пішли додому?

61. Визнач істинні та хибні висловлювання.

- Усі двоцифрові числа більші за 9.
- Будь-яке двоцифрове число більше за 100.
- Кожне парне число більше за попереднє на 2.
- Зменшуване менше за різницю.
- Від'ємник завжди менший за зменшуване.

10 20 30 ... 100

62. Запиши кожне число у вигляді суми розрядних доданків: 82; 48; 22; 74; 49; 51; 85; 17.

24 - 8	31 - 12	52 - 24
28 + 25	16 + 15	
53 - 36	17 + 7	19 + 33

64. Порівняй вирази, не обчислюючи їх значення.

$$37 + 24 \bigcirc 37 + 26 \quad 85 - 38 \bigcirc 65 - 38$$

$$63 - 24 \bigcirc 63 - 44 \quad 41 - 23 \bigcirc 42 - 23$$

$$27 + 36 \bigcirc 37 + 36 \quad 72 - 24 \bigcirc 72 - 52$$

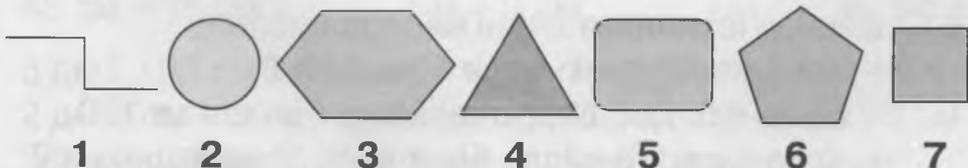
65. Довжина тіла жука-оленя становить 7 см. Це на 4 см менше від довжини тіла уссурійського жука-вусача. Яка довжина тіла уссурійського жука-вусача?

66. Михайлові 11 років. Він на 4 роки старший за свого молодшого брата. Скільки років брату Михайла?

67. Пончик з'їв на сніданок 13 бубликів. Це на 19 бубликів менше, ніж він з'їв на обід і полуденок разом. Скільки бубликів з'їв Пончик на обід, якщо на полуденок він з'їв 15 бубликів?

68. Олегові 13 років, а Степанові — 8. Скільки років було Степанові, коли Олегові було 9 років?

69. Назви тільки багатокутники. Знайди периметр п'ятикутника.

70. Порівняй вирази, не обчислюючи їх значення.

$$67 + 15 \bigcirc 67 + 11 \quad 52 - 28 \bigcirc 52 - 48$$

$$43 - 27 \bigcirc 43 - 24 \quad 72 - 35 \bigcirc 74 - 35$$

$$65 + 26 \bigcirc 23 + 26 \quad 83 - 44 \bigcirc 83 - 51$$

71. Довжина прямокутника дорівнює 11 см. Вона на 7 см більша, ніж ширина. Знайди ширину прямокутника. Обчисли його периметр.

72.	Збільшть на 12	46	19	58	37	30	79
	Зменшть на 15	85	30	41	69	15	99

73. Обчисли. Перевір додавання відніманням.

$75 + 23$

$28 + 34$

$47 + 27$

$69 + 15$

74. Знайдіть значення виразу:

$56 + a$, якщо $a = 27, 36, 19$;

$52 - c$, якщо $c = 14, 25, 37$.

75. Щоб приготувати варення з вишень, цукру беруть на 2 кг менше, ніж ягід. Скільки потрібно цукру, щоб приготувати a кг варення? Яких значень може набувати a ? Розв'яжи задачу, якщо $a = 11$.

76. Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи обернену задачу.

Цуценя важить 2 кг, а дорослий собака — на 9 кг важчий. Скільки важить дорослий собака? Яка маса дорослого собаки та цуценяти разом?

77. Батькові й синові разом 47 років. Скільки років буде їм разом через 6 років?

$15 \text{ кг} + 27 \text{ кг}$

$67 \text{ кг} - 28 \text{ кг}$

$1 \text{ ц} - 45 \text{ кг}$

$64 \text{ кг} + 36 \text{ кг}$

$54 \text{ кг} + 46 \text{ кг}$

$1 \text{ ц} - 100 \text{ кг}$

79. Маса цибулі в трьох сітках становить 1 ц. У першій сітці 35 кг цибулі, у другій — на 5 кг менше, ніж у першій, а в третій — решта. Скільки кілограмів цибулі в третій сітці?

a b c d x y

80. Обчисли. Перевір додавання відніманням.

$82 + 14$ $45 + 28$ $49 + 35$ $54 + 28$

81. Розв'яжи задачу. Склади і розв'яжи обернену задачу.

Тато придбав у магазині 34 кг фруктів і овочів. Скільки кілограмів овочів купив тато, якщо фруктів він купив 16 кг?

82. Обчисліть і розшифруйте слово.

$27 + 13$ $45 + 17$ $81 - 51$ $54 + 7$
 $38 - 12$ $33 + 28$ $62 - 20$

26

42

61

30

62

40

К

Н

А

Ї

Р

У

Щоб додати до числа суму двох чисел, потрібно додати до цього числа один із доданків і до знайденого результату додати інший доданок.

83. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

I спосіб: $23 + (7 + 2) = 23 + 9 = \dots$ $46 + (5 + 4)$

II спосіб: $23 + (7 + 2) = (23 + 7) + 2 = \dots$ $58 + (9 + 2)$

84. Знайди значення виразу зручним способом.

$48 + (4 + 2)$ $72 + (6 + 8)$ $35 + (9 + 5)$

$24 + (6 + 5)$ $51 + (9 + 4)$ $66 + (7 + 4)$

85. Склади і розв'яжи задачу виразом. Обчисли зручним способом.

Було — 57

Придбали — 7 і 3

Стало — ?

86. 22 грудня ніч триває 16 годин. Скільки годин триває день 22 грудня? На скільки годин день коротший за ніч?

87. Крош уважав, що він прийшов на футбольний матч за 20 хвилин до початку. Але його годинник відставав на 15 хвилин, а матч затримали на півгодини. Скільки часу Крош чекав на початок матчу?

88. 1 рік – 8 міс.   20 год + 6 год   1 доба + 15 год
1 рік + 13 міс.   35 год – 10 год   4 доби – 33 год

89. 45 діб ○ 2 міс.   3 доби ○ 48 год   1 тижд. ○ 4 доби
18 міс. ○ 1 рік   72 год ○ 3 доби   2 роки ○ 24 міс.

90. Знайди значення виразу зручним способом.

  $86 + (4 + 6)$ $52 + (8 + 5)$ $35 + (6 + 5)$

91. Теплохід від Херсона до Києва йде 4 доби, а від Києва до Херсона — на 1 добу менше. Скільки годин іде теплохід від Херсона до Києва?

92. Виконай завдання, скориставшись календарем.

- Яка дата та день тижня були за тиждень до 20 вересня?
- Яка дата та день тижня будуть за тиждень до 18 жовтня?

 Щоб від числа відняти суму двох чисел, потрібно відняти від цього числа один із доданків і від знайденого результату відняти інший доданок.

93. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$34 - (7 + 4) = 34 - 11 = \quad \quad \quad 66 - (6 + 8)$$

$$34 - (7 + 4) = (34 - 4) - 7 = \dots \quad \quad \quad 43 - (5 + 3)$$

 30 31 32 33 ... 40

94. Обчисли зручним способом.

$85 - (4 + 5)$

$77 - (7 + 8)$

$51 - (9 + 5)$

$43 - (6 + 3)$

$36 - (9 + 6)$

$66 - (8 + 8)$

95. Склади задачу і розв'яжи її виразом. Обчисли зручним способом.

Було — 64

Використали — 7 і 4

Залишилось — ?

96. На клумбах розквітло 36 червоних, 16 жовтих і 9 білих троянд. На скільки більше червоних троянд, ніж жовтих і білих разом, розквітло на клумбах? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

97. Визнач час на кожному годиннику. Запиши, котра година буде на блакитних циферблатах через 15 хвилин, а на рожевих — через півгодини.

98. Микола Петрович вийшов із дому о 8 год і їхав на роботу спочатку 20 хв автобусом, потім — 20 хв у метро. Решту шляху він пройшов пішки. Скільки часу Микола Петрович ішов пішки, якщо він дістався до роботи о 8 год 55 хв?

99. Якщо до віку Дениса додати 6 років, а потім ще 3 роки, то його вік становитиме 20 років. Скільки років Денисові зараз?

100. $28 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$3 \text{ дм } 7 \text{ см} = \square \text{ см}$

$100 \text{ см} = \square \text{ дм}$

$2 \text{ доби } 6 \text{ год} = \square \text{ год}$

$32 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$

$74 \text{ год} = \square \text{ доби } \square \text{ год}$

101. 65 см 6 дм 6 см   2 доби 2 год 48 год
4 дм 3 см 43 см   12 міс. 1 рік
1 м 100 см   12 год 1 доба 1 год

102. Обхват стовбура баобаба сягає 40 м, а стовбура секвої — 34 м. На скільки метрів обхват стовбура баобаба більший, ніж секвої?

103. 16 + 19   - 15   + 40   - 29   + 25   - 4

104. Математичний диктант.

Запиши вирази. Обчисли зручним способом.

- Від числа 41 відними суму чисел 16 і 5.
- До числа 37 додай суму чисел 9 і 4.
- Зменш число 56 на суму чисел 16 і 30.
- Збільш число 45 на суму чисел 27 і 5.

105. Як зміниться різниця $87 - 44$, якщо від'ємник збільшити на 6, а зменшуване зменшити на 4?

106. Як за допомогою двох посудин місткістю 3 л і 5 л набрати у відро 4 л води?

107. $42 - (7 + 6)$ $32 + 19 - 35$ $28 + (14 + 5)$
 $84 - (19 + 6)$ $63 - 14 - 3$ $46 + (3 + 24)$

108. $34 - x = 26$ $x + 12 = 31$ $x - 34 = 29$

109. 31 см = дм см   1 год 25 хв = хв
6 дм 4 см = см   2 доби 10 год = год

110. На дачі у Петренків росло 17 фруктових дерев. Восени дідусь посадив ще 5 яблунь і 3 вишні. Скільки фруктових дерев стало в садку Петренків?

111. У парку росло 14 лип. Це на 6 дерев більше, ніж тополь. Скільки лип і тополь росло в парку?

50 м   7 дм   68 см

$112. 26 \text{ кг} + 74 \text{ кг}$

$65 \text{ хв} + 16 \text{ хв}$

$38 \text{ см} + 34 \text{ см}$

$1 \text{ м} - 27 \text{ см}$

$1 \text{ ц} - 53 \text{ кг}$

$1 \text{ грн} - 65 \text{ к.}$

113. Щоб виконати домашнє завдання з літературного читання, Тарас витратив 20 хв, з української мови — 15 хв, а з математики — 25 хв. Скільки часу Тарас виконував домашнє завдання? Скільки часу витрачаєш ти на виконання домашнього завдання?

114. Обчисліть.

115. Заміни додавання однакових доданків множенням і обчисли.

$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 10$

$10 + 10 + 10 + 15$

$0 + 0 + 0 + 0 + 47$

$15 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5$

$7 + 7 + 7 + 23$

116. Знайдіть закономірність. Продовжіть числовий ряд.

$3, 6, 9, 12, \dots$

$50, 45, 40, 35, \dots$

117. Прочитай рівності по-різному. Назви компоненти і результат дії множення.

$2 \cdot 5 = 10$

$7 \cdot 6 = 42$

$118. 4 \cdot 7 = 28$

$3 \cdot 6$

$8 \cdot 4$

$9 \cdot 3$

$28 : 4 = 7$

$28 : 7 = 4$

Від перестановки множників добуток не змінюється:

$$a \cdot b = b \cdot a.$$

119. Порівняй, не виконуючи обчислень.

$2 \cdot 5 \bigcirc 5 \cdot 2$

$4 \cdot 8 \bigcirc 4 \cdot 9$

$9 \cdot 1 \bigcirc 9 : 1$

$3 \cdot 7 \bigcirc 7 \cdot 3$

$6 \cdot 6 \bigcirc 8 \cdot 6$

$10 : 5 \bigcirc 10 : 1$

120. $8 \cdot 2 : 4$

$36 : 9 \cdot 5$

$42 : 7 \cdot 8$

$6 \cdot 4 : 3$

$18 : 2 \cdot 5$

$56 : 8 \cdot 7$

121. Оленка має 4 пари рукавичок. Скільки в неї рукавичок на праву руку? Скільки всього рукавичок в Оленки?

122. У двох сестричок по 4 однакові заколки і по 3 різні. Скільки заколок у двох сестричок?

Периметр квадрата зі стороною a можна знайти так:

$$P = a \cdot 4.$$

123. Знайди периметр квадрата зі стороною 8 дм.

$124. 3 \cdot 4 + 34$

$5 \cdot 6 - 30$

$7 \cdot 4 + 4$

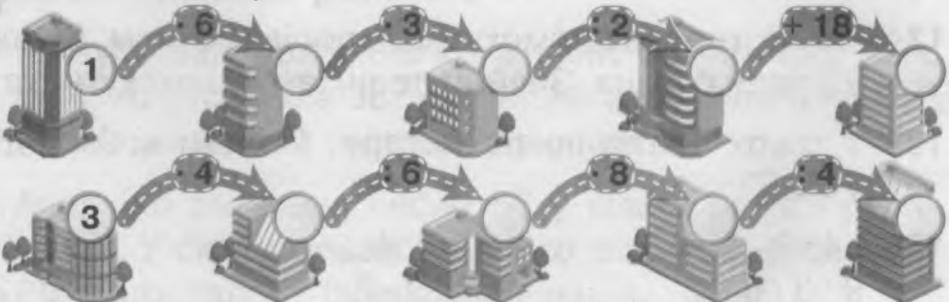
$4 \cdot 4 + 14$

$6 \cdot 8 - 40$

$8 \cdot 2 + 16$

125. Змій Горинич наказав ковалеві виготовити 3 замки і до кожного замка по 3 ключі — мідний, срібний і золотий. Скільки ключів повинен виготовити коваль? Скільки окремо мідних, срібних і золотих ключів?

126. Розв'яжіть чарівні ланцюжки.

2 4 6 8 10 12 14 16 18 20

127. Прочитай рівності по-різному. Назви компоненти і результат дії ділення.

$$54 : 9 = 6$$

$$48 : 6 = 8$$

128. $12 : 2 : 2$ $12 : 4 \cdot 5$ $24 : 6 : 2$ $15 : 3 : 5$

$$16 : 4 : 2$$

$$32 : 4 : 2$$

$$7 \cdot 3 : 1$$

$$45 : 9 \cdot 4$$

129. Устав такі числа, щоб рівності та нерівності стали істинними.

$$9 : 3 = 12 : \square$$

$$45 : 5 > 45 : \square$$

$$16 : 4 < 16 : \square$$

$$42 : \square < 42 : 6$$

$$27 : \square > 27 : 9$$

$$15 : 3 = 35 : \square$$

130. 27 кущів висадили в 3 ряди порівну. Скільки кущів у кожному ряду?

131. Маса поросятка 9 кг, а маса телятка — у 4 рази більша. Яка маса телятка?

132. Маса поросятка 9 кг, а маса півня — у 3 рази менша. Яка маса півня?

133. Малята віслуків уживають мамине молоко 16 тижнів, а тигренята — 8 тижнів. У скільки разів довше годує своїх малят ослиця, ніж тигриця?

Периметр прямокутника зі сторонами a і b обчислюють так:

$$P = (a + b) \cdot 2.$$

134. Одна сторона прямокутника дорівнює 6 см, а інша — у 3 рази більша. Знайди периметр прямокутника.

135. У трьох братів по дві сестри. Скільки всього дітей у сім'ї?

$$136. 14 : 2 \cdot 4$$

$$2 \cdot 8 : 4$$

$$8 : 4 \cdot 9$$

$$9 : 3 \cdot 6$$

$$27 : 9 \cdot 3$$

$$10 : 2 \cdot 8$$

137. Мамі 32 роки, а її донька — у 4 рази молодша. Скільки років доньці?

138. Обчисліть.

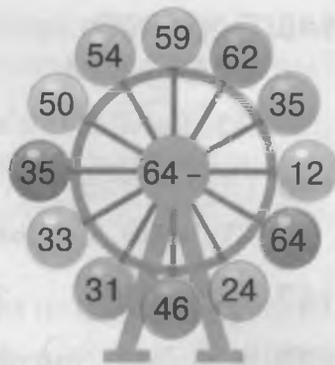
139. Полічіть:

- трійками до 30;
- четвітками до 40;
- п'ятірками до 50.

140. Знайди невідомі числа.

Множник	3	5		8
Множник	8		7	
Добуток		25	42	64

Ділене	16	18		54
Дільник	4		4	
Частка		2	6	9

Щоб знайти невідомий множник, потрібно добуток поділити на відомий множник.

Щоб знайти невідоме ділене, потрібно частку помножити на дільник.

Щоб знайти невідомий дільник, потрібно ділене поділити на частку.

141. $x \cdot 7 = 56$ $6 \cdot x = 48$ $x : 5 = 8$ $32 : x = 8$

142. Петрик задумав число, а коли зменшив його в 7 разів, то отримав 4. Яке число задумав Петрик? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

143. Ганнуся задумала число, а коли помножила його на 4, то отримала 36. Яке число задумала Ганнуся? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

144. Андрійко зменшив число 56 у кілька разів і отримав 7. У скільки разів Андрійко зменшив число 56? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

5   10   15   20

145. Порівняй вирази, не виконуючи обчислень.

$4 \cdot 5 \bigcirc 5 \cdot 4$

$20 : 5 \bigcirc 20 : 4$

$16 : 4 \bigcirc 16 : 8$

$8 \cdot 3 \bigcirc 8 \cdot 5$

$10 : 2 \bigcirc 10 : 5$

$35 : 5 \bigcirc 35 : 7$

146. Щоб розсадити в кімнаті 10 дітей, не вистачає двох стільців. Скільки стільців у кімнаті?

$147. 7 \cdot x = 35$

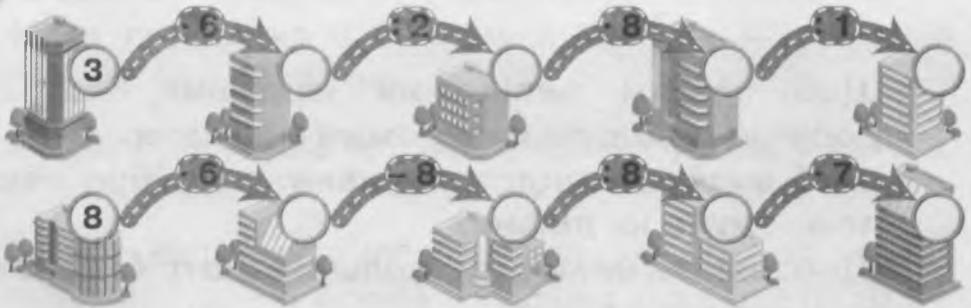
$32 : x = 8$

$x : 6 = 4$

$x \cdot 3 = 18$

148. У трьох братів було 24 грн. Скільки гривень мав кожний брат, якщо кількість грошей у них однакова?

149. Розв'яжіть чарівні ланцюжки.

$a \cdot 1 = a$

$a : 1 = a$

$a \cdot 0 = 0$

$0 : a = 0$

$150. 4 \cdot 5 : 1$

$7 \cdot 1 \cdot 7$

$12 : 4 \cdot 0$

$0 : 8 \cdot 9$

$20 : 5 \cdot 1$

$1 \cdot 6 \cdot 8$

Якщо у виразах без дужок є множення (ділення) і додавання (віднімання), то спочатку виконують дії множення і ділення, а потім — додавання і віднімання по порядку зліва направо.

У виразах із дужками першими виконують дії в дужках.

$151. 4 \cdot 6 : 3$

$6 : 1 \cdot 8$

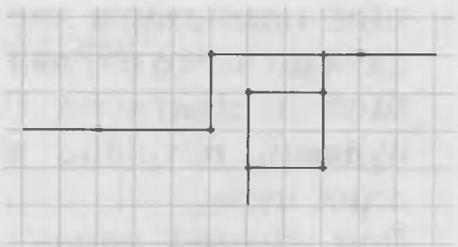
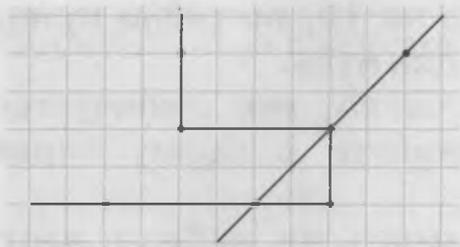
$14 : 7 + 18$

$24 - 8 \cdot 3$

$7 \cdot (19 - 15)$

$(15 + 9) : 6$

- 152.** На подвір'ї у бабусі Варвари ходять 9 курочок і один півник. Скільки ніг в усіх птахів, що ходять подвір'ям?
- 153.** У шкільному спортзалі 24 тенісні м'ячі. Волейбольних м'ячів — на 8 менше, ніж тенісних, а футбольних — у 8 разів менше, ніж тенісних. Скільки всього м'ячів у шкільному спортзалі?
- 154.** У сувої 36 м тканини. З цієї тканини пошили 5 суконь, використавши на кожную по 3 м. Скільки тканини залишилося в сувої?
- 155.** Скільки відрізків на кожній схемі? Накресли в зошиті схему, на якій менше відрізків.

- 156.** У візерунку на Оксанчиній спідничці 9 разів повторюються 7 трикутників. Скільки трикутників у візерунку?

157. Розгадай ребуси.

3 ТОН

3 БУНА

АК 3 СА

кар 3 Дж

158. $12 : 4 + 26$

$56 - 56 : 7$

$3 \cdot (45 - 36)$

$45 : 9 \cdot 3$

$34 + 5 \cdot 5$

$(36 + 27) : 9$

- 159.** У двох однакових шафах стоїть 24 книжки. У першій шафі на кожній полиці стоїть по 4 книжки, а в другій — по 2 книжки. Скільки полиць у двох шафах разом?

0 2 11 4 32 9 19 1 100 44

160. Гра «Швидкий рахунок».

$8 \cdot 4 = \square$

$25 : 5 = \square$

$28 : 7 = \square$

$\square : 8 = \square$

$\square \cdot 9 = \square$

$\square \cdot 9 = \square$

$\square \cdot 5 = \square$

$\square : 1 = \square$

$\square \cdot 1 = \square$

161. $56 : 7 + 16$

$(74 - 2) : 8$

$24 : 4 + 12$

$18 : 3 \cdot 7$

$9 \cdot 4 - 6$

$2 \cdot 9 + 56$

$30 : 5 + 50$

$42 : 7 : 3$

Щоб помножити число на 10, потрібно приписати до нього справа один нуль.

Щоб поділити на 10 число, яке закінчується нулями, потрібно відкинути в ньому справа один нуль.

При діленні числа самого на себе у частці отримуємо 1.

162. $3 \cdot 10 : 6$

$50 : 10 \cdot 1$

$76 : 76 \cdot 34$

$10 \cdot 10 : 100$

$16 : 1 : 16$

$7 \cdot 10 \cdot 0$

$(50 + 14) : 8$

$10 \cdot (34 - 27)$

$(38 + 12) : 10$

163. Туристи проїхали на автобусі 45 км, а пройшли пішки — у 9 разів менше. Який шлях подолали туристи?

164. У дитячий табір відпочинку привезли 63 кг яблук в ящиках по 7 кг у кожному й стільки ж ящиків із персиками. Яка маса одного ящика з персиками, якщо загальна маса всіх персиків — 54 кг?

165. До обіду в магазині продали 27 кг апельсинів, а мандаринів — у 3 рази менше. Скільки всього цитрусових продали в магазині до обіду?

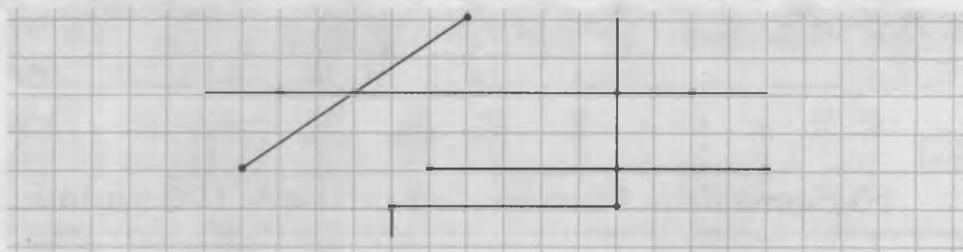
166. На день народження Білосніжки гноми принесли смачний торт. На скільки частин потрібно розрізати торт, щоб усім вистачило, якщо на свято прийдуть 7 гномів?

167. На вечерю Білосніжка приготувала два пироги. Один пиріг вона розрізала на 8 частин, а другий — на 16 частин. Скільки шматочків пирога отримав кожен із присутніх, якщо на вечерю прийшли 7 гномів?

168. Випиши тільки круглі числа:

3; 9; 10; 14; 20; 31; 40; 48; 50; 60; 76; 80; 94; 100.

169. Скільки всього відрізків на схемі?

170. Запиши всі можливі варіанти довжин сторін прямокутника, периметр якого дорівнює 12 см.

171. Подвір'ям ходили гуси. Разом у них було 18 ніг. До них підійшли 4 курки і двоє козенят. Яка кількість ніг у всіх тварин на подвір'ї?

172. $10 : 10 + 45$

$37 - 90 : 10$

$6 \cdot 10 - 38$

$6 \cdot 1 : 6$

$0 : 7 + 28$

$(27 + 33) : 10$

173. Дітям до класу принесли дві пачки підручників з математики по 10 штук у кожній і ще 8 підручників. Скільки підручників з математики отримали третьокласники?

0 3 9 10 14 20 31 40 48 50

Сотня.

Усна та письмова нумерація чисел у межах 1000

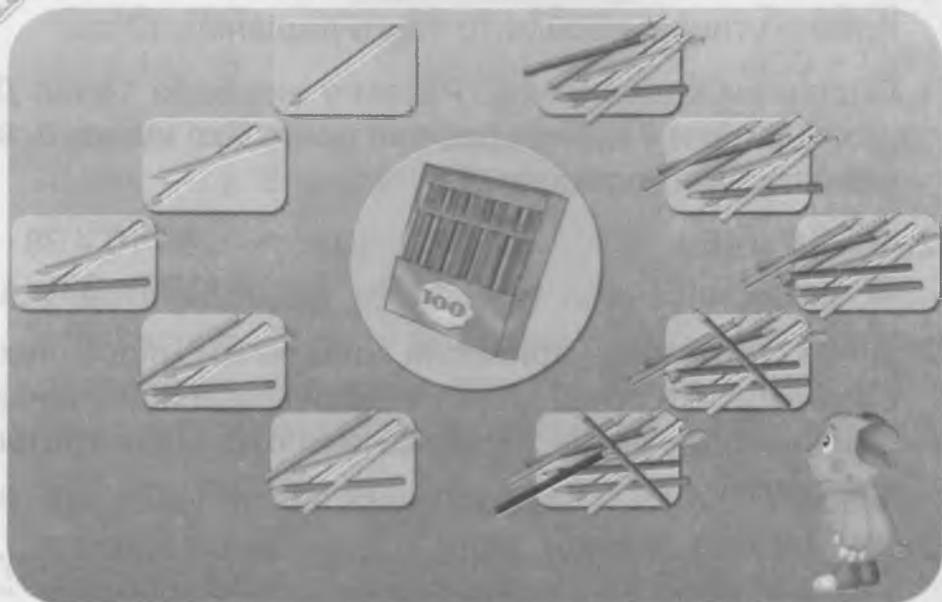
174. Скільки морквинок на кожному малюнку?

10 десятків = 1 сотня

1 сотня = 100 одиниць

175. Допоможи Лунтику полічити олівці.

176. Полічіть, скільки морквинок отримали Теля, Кінь, Корова, Бик, Порося, Козеня і Вівця. Перевірте себе за допомогою підказки. Хто — найменше? А хто — найбільше? Запишіть числа в порядку зростання.

121

129

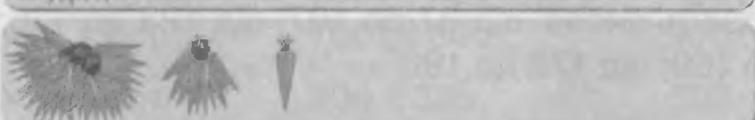
131

146

135

111

122

177. Прочитай числа:

115; 120; 148; 128; 123; 132; 141; 164; 138; 184.

178. Назви числа, наступні до: 104; 109; 116; 128; 131; 174; 188; 192.

179. Назви числа, попередні до: 100; 114; 123; 131; 144; 168; 187; 198.

111 112 113 114 115 116

180. Яке число задумала Поліна, якщо воно складається з однієї сотні, одного десятка і дев'яти одиниць?

181. У магазині квітів було 99 троянд. Після того як зів'яли 4 білі й стільки ж рожевих троянд, а кілька червоних троянд продали, у магазині залишилося 82 троянди. Скільки червоних троянд продали у магазині?

182. Запиши числа: сто вісім; сто тринадцять; сто двадцять два; сто тридцять вісім; сто сорок шість; сто п'ятдесят; сто шістдесят чотири; сто вісімдесят дев'ять; сто дев'яносто два.

183. Третьокласники поїхали на екскурсію до музею в трьох мікроавтобусах. У двох мікроавтобусах було по 9 посадкових місць, а в третьому — 17. Скільки третьокласників поїхало до музею, якщо вони зайняли всі посадкові місця?

184. Назвіть числа: від 97 до 107; від 123 до 136; від 158 до 169; від 172 до 190.

185. Запиши «сусідів» чисел:

115 ; 139 ; 161 ; 187 ; 198 .

186. Скільки всього монет у Діллі, Віллі та Біллі?

Міркувати ти можеш так:

$$100 + 99 + 1 = 100 + (99 + 1) = 100 + 100 = 200 \text{ — двісті}$$

187. Скільки монет у дядечка Скруджа?

Міркувати ти можеш так:

1 сотня — сто; 2 сотні — двісті; 3 сотні — триста; ...

10 сотень — це тисяча

188. Полічіть десятками: від 100 до 200; від 300 до 400; від 600 до 700; від 900 до 1 000.

189. 5 сот. $\bigcirc$ 8 сот.   500 $\bigcirc$ 800   400 $\bigcirc$ 100
2 сот. $\bigcirc$ 7 сот.   600 $\bigcirc$ 300   100 $\bigcirc$ 1000
1 тис. $\bigcirc$ 9 сот.   700 $\bigcirc$ 800   900 $\bigcirc$ 600

190. 2 сот. + 3 сот.   200 + 300   500 + 300
6 сот. - 1 сот.   600 - 100   900 + 100
10 сот. - 3 сот.   400 + 400   700 - 200

191. Склади й розв'яжи задачу за коротким записом.

У 5 ящ. —?, по 8 кг у кожному }
У 3 ящ. —?, по 10 кг у кожному } ?

192. 800 + 100   500 - 400   200 + 200
100 + 600   800 - 700   900 - 300

193. У трьох човнах розмістилося по 6 гребців, а ще в шести човнах — по 5 гребців. Скільки всього гребців розмістилось у човнах?

120 223 327 428 571 694

194. • Полічіть десятками до 100.

• Полічіть сотнями до 1000.

195. $200 + 100 \bigcirc 300$
 $300 \bigcirc 400 - 100$

$400 - 200 \bigcirc 400 + 200$
 $800 + 200 \bigcirc 800 - 200$

196. Назви пропущені числа.

153 $\xrightarrow{\text{наступне}}$

$\xleftarrow{\text{попереднє}}$ 506

$\xleftarrow{\text{попереднє}}$ 362

611 $\xrightarrow{\text{наступне}}$

420 $\xrightarrow{\text{наступне}}$

$\xleftarrow{\text{попереднє}}$ 870

197. $230 + 1$
 $719 + 1$

$172 - 1$
 $300 - 1$

$190 - 1$
 $674 + 1$

198. Продовж твердження.

• Кожне наступне число на 1...

• Кожне попереднє число на 1...

199. Порівняй вирази, не обчислюючи їх значення.

$128 + 1 \bigcirc 128 - 1$

$805 + 1 \bigcirc 1 + 805$

$263 + 1 \bigcirc 264 + 1$

$399 - 1 \bigcirc 199 - 1$

200. Ліна прочитала за тиждень книжку, в якій 64 сторінки. Починаючи з понеділка, вона щодня читала по 8 сторінок, а в суботу прочитала 17 сторінок. Скільки сторінок їй залишилося прочитати в неділю? Склади й розв'яжи таку обернену задачу, в якій потрібно було б знайти кількість сторінок у книжці.

201. Група спортсменів біжить по біговій доріжці. Один із спортсменів біжить четвертим з початку і третім з кінця. Скільки спортсменів у цій групі?

202. У шкільному буфеті було 20 булочок з родзинками і стільки ж — з маком. На перерві продали половину булочок з родзинками і 8 булочок з маком. На скільки більше продали булочок з маком, ніж з родзинками?

203. $458 + 1$ $180 - 1$ $535 + 1$ $201 - 1$
 $900 - 1$ $216 + 1$ $607 - 1$ $799 + 1$

204. У Тимка в колекції 111 марок. Це на 1 марку більше, ніж у його друга. Скільки марок у Тимкового друга?

205. Математичний диктант.

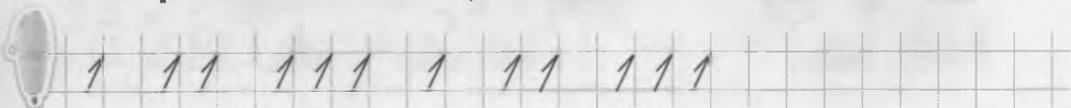
Запиши числа:

- одна сотня і сім десятків;
- дві сотні і вісім одиниць;
- десять десятків;
- десять сотень;
- шість сотень, два десятки і три одиниці;
- сім сотень і п'ять одиниць;
- дев'ять десятків і дев'ять одиниць;
- дев'ять сотень, дев'ять десятків і дев'ять одиниць;
- вісім сотень, один десяток і три одиниці;
- наступне число до числа 459;
- попереднє число до числа 381.

206. Прочитай числа в розрядній таблиці. Скільки сотень, десятків і одиниць містить кожне число? Яке число найбільше? Яке — найменше? Запиши кілька нерівностей з даними числами.

Сотні	Десятки	Одиниці
1	0	1
1	1	1
2	4	0
3	1	8
6	0	0
8	8	7

Зразок: $101 < 111$; $887 > 240$.

207. $100 + 30 + 7 = 137.$

$200 + 40 + 1$

$100 + 90 + 5$

$400 + 80 + 4$

$800 + 10 + 3$

$600 + 20 + 2$

$900 + 70 + 6$

208. Розклади на розрядні доданки числа:
183; 329; 448; 760; 821; 905.

Зразок: $784 = 700 + 80 + 4.$

209. $567 - 500$

$200 + 80$

$340 + 5$

$467 - 60$

$308 - 8$

$731 - 31$

$800 + 21$

$848 - 40$

210. $670 \bigcirc 670 - 1$

$140 \bigcirc 100 + 40$

$380 - 80 \bigcirc 380$

$372 \bigcirc 370 + 2$

$705 \bigcirc 700 + 50$

$910 - 900 \bigcirc 900$

211. Восени у лісі посадили 100 дубків, берізок — на 60 менше, ніж дубків, кущів калини — у 5 разів менше, ніж берізок, а ялинок стільки, скільки дубків, берізок і кущів калини разом. Скільки ялинок посадили у лісі?

212. Бегемот важчий за носорога, а носоріг важчий за бика. Хто з них найлегший?

213. Розклади на розрядні доданки числа:
124; 370; 461; 729; 854; 903.

214. На вулиці 4 будинки. Відстань від першого до другого будинку дорівнює 100 м, від другого до третього — на 20 м менша, ніж від першого до другого, а від третього до четвертого — у 10 разів менша, ніж від першого до другого. Яка відстань від першого будинку до четвертого?

215. Прочитайте числа в розрядній таблиці.

- Прочитайте числа, у запису яких є цифра 1. Що позначає цифра 1 у кожному з цих чисел?
- Прочитайте числа, у запису яких є цифра 2. Що позначає цифра 2 в кожному з цих чисел?
- Прочитайте числа, у запису яких є цифра 6. Що позначає цифра 6 у кожному з цих чисел?
- Яке число найбільше? Яке — найменше?

Сотні	Десятки	Одиниці
1	2	6
2	1	6
3	2	0
4	6	2
6	0	7
9	8	1

216. Користуючись вищеподаною таблицею, запиши загальну кількість сотень, десятків, одиниць у кожному числі.

Зразок:

126 — 1 сотня; 126 — 12 десятків; 126 — 126 одиниць.

217. Побудуй таблицю розрядів у зошиті. Запиши в таблицю числа:

- 732; 280; 427; 561;
- сто шість; триста; шістдесят два; сімсот; дев'яносто чотири; п'ятсот п'ять.

218. Розклади на розрядні доданки числа: 104; 350; 511; 669; 808; 999.

10 100 101 110

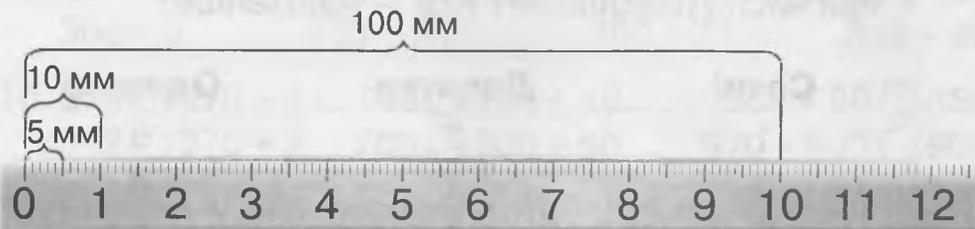
$$219. \begin{array}{l} 200 + 40 + 9 \\ 600 + 30 + 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 500 + 10 + 7 \\ 100 + 80 + 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 700 + 7 \\ 900 + 60 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 1 \text{ дм} = 10 \text{ см} \\ 1 \text{ м} = 10 \text{ дм} = 100 \text{ см} \end{array}$$

$$1 \text{ см} = 10 \text{ мм}; 1 \text{ дм} = 100 \text{ мм}; 1 \text{ м} = 1000 \text{ мм}$$

220. Накресли відрізок AB завдовжки 15 мм і відрізок KM завдовжки 53 мм. Запиши довжину кожного відрізка у сантиметрах і міліметрах.

221. $2 \text{ см} = \square \text{ мм}$ $3 \text{ дм} = \square \text{ мм}$ $25 \text{ мм} = \square \text{ см} \square \text{ мм}$
 $36 \text{ см} = \square \text{ мм}$ $5 \text{ дм } 1 \text{ см} = \square \text{ мм}$ $800 \text{ мм} = \square \text{ дм}$

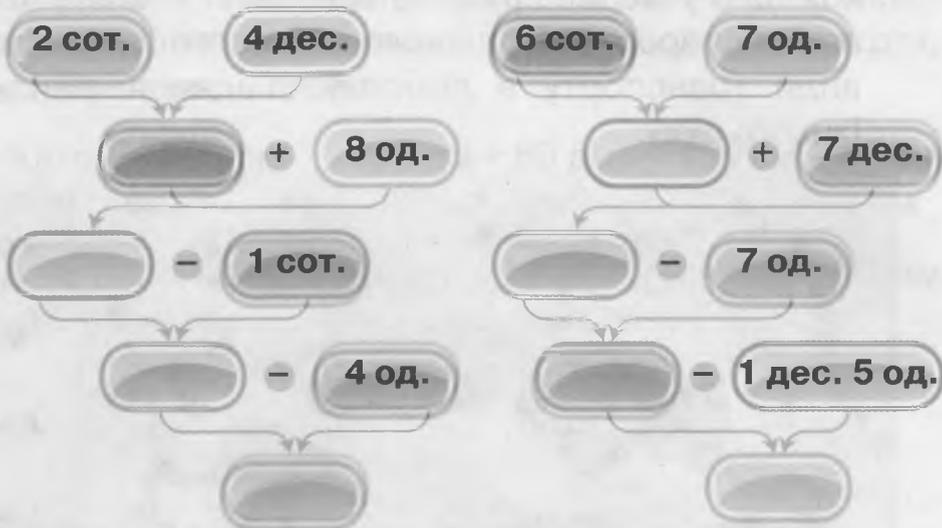
222. $50 \text{ мм} \bigcirc 5 \text{ см}$ $4 \text{ дм } 2 \text{ см} \bigcirc 402 \text{ мм}$
 $10 \text{ дм} \bigcirc 10 \text{ мм}$ $65 \text{ мм} \bigcirc 5 \text{ см } 6 \text{ мм}$
 $1000 \text{ мм} \bigcirc 1 \text{ м}$ $120 \text{ мм} \bigcirc 2 \text{ дм } 1 \text{ см}$

223. Зі швейної фабрики до магазину дитячого одягу надійшло 154 сукні. З них ситцевих суконь — 45, з батисту — у 5 разів менше, ніж ситцевих, а решта — з шовку. Скільки шовкових суконь надійшло до магазину?

224. $10 \text{ мм} \bigcirc 10 \text{ см}$ $3 \text{ дм } 6 \text{ см} \bigcirc 603 \text{ мм}$
 $100 \text{ мм} \bigcirc 1 \text{ м}$ $209 \text{ мм} \bigcirc 2 \text{ дм } 9 \text{ см}$

225. Рибалки впіймали 9 щук, окунів — у 8 разів більше, ніж щук, а карасів — на 8 менше, ніж щук і окунів разом. Скільки карасів упіймали рибалки?

226. Обчисліть за схемами.

227. $5 + 3 = 8$ $5 - 3 = 2$
 $50 + 30 = 80$ $50 - 30 = 20$
 $500 + 300 = 800$ $500 - 300 = 200$

$6 + 3$ $6 - 3$
 $60 + 30$ $60 - 30$
 $600 + 300$ $600 - 300$

228. $400 + 60$ $400 + 6$ $460 - 60$ $406 - 6$
 $530 - 500$ $500 + 30$ $530 - 30$ $530 + 5$
 $70 + 200$ $700 + 20$ $270 - 70$ $720 + 4$

1 км = 1000 м

229. Продовжте твердження.

- Довжину класної кімнати вимірюють у ... .
- Довжину стола вимірюють у ... .
- Розміри дитячого майданчика вимірюють у ... .
- Довжину Дніпра вимірюють у ... .
- Відстань від Києва до Донецька вимірюють у ... .

1 м   1 мм   1 дм   1 см   10 м

- 230.** У яких одиницях довжини можна виміряти шлях кожного учасника руху на малюнку? Назвіть істот у порядку зростання швидкості їхнього руху. Назвіть види транспорту в порядку спадання швидкості їхнього руху.

231. $200 \text{ м} + \square \text{ м} = 1 \text{ км}$ $1 \text{ км} - \square \text{ м} = 600 \text{ м}$
 $1 \text{ км} - \square \text{ м} = 100 \text{ м}$ $800 \text{ м} + \square \text{ м} = 1000 \text{ м}$

- 232.** Три села розташовані на одній прямій. Відстань від першого до другого села дорівнює 4 км, а від другого до третього — 5 км 800 м. Яка відстань від першого села до третього?

- 233.** Знайди невідомі величини за таблицею.

Довжина одного відрізка	Кількість відрізків	Загальна довжина
4 дм	5	?
4 дм	?	20 дм
?	5	20 дм

- 234.** Від оздоблювальної тасьми майстер відрізав 9 разів по 8 дм і 3 рази по 1 м, після чого в мотку залишилося ще 5 м і 8 дм тасьми. Якою була довжина тасьми спочатку? Склади і розв'яжи обернену задачу, в якій можна дізнатися, скільки тасьми залишилося в мотку.

235. У майстерні розпилювали колоду на частини завдовжки 1 м. Якої довжини була колода, якщо вийшло 5 частин? Запиши довжину колоди в метрах, дециметрах, сантиметрах.

236. $600 \text{ см} - 300 \text{ см}$ $40 \text{ дм} + 60 \text{ дм}$ $150 \text{ см} - 50 \text{ см}$
 $9 \text{ дм} - 45 \text{ см}$ $1 \text{ м} - 87 \text{ см}$ $48 \text{ см} + 12 \text{ см}$

237. Діти розрізали паперову смужку завдовжки 30 дм на 6 рівних частин. Яка довжина кожної частини?

238.

$900 - 300$
$670 - 40$
$830 - 30$

$800 + 100$
$600 + 70$
$630 + 200$

239. $5 \text{ м } 4 \text{ дм} + 6 \text{ дм} = \square \text{ м}$ $7 \text{ м } 8 \text{ дм} - 18 \text{ дм} = \square \text{ м}$
 $7 \text{ дм} + 6 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$ $1 \text{ м} - 27 \text{ см} = \square \text{ см}$

240. Розв'яжи і порівняй задачі.

- У сувої 28 м драпу. З усієї тканини пошили 7 однакових пальт. Скільки тканини використали на кожне пальто?
- У сувої 28 м драпу. З усієї тканини пошили кілька пальт, використовуючи на кожне по 4 м драпу. Скільки пальт пошили?
- У швейній майстерні пошили 7 пальт, використовуючи на кожне по 4 м драпу. Скільки метрів драпу використали?

241. Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.

Використали на 1 сукню	Кількість суконь	Використали тканини
3 м	5	?

2   22   222

242. Колоду завдовжки 6 м розпиляли на 6 рівних частин. Скільки разів довелося розпилувати колоду?

243. Довжина прямокутника дорівнює 9 см, а ширина — на 6 см менша, ніж довжина. Накресли прямокутник. Знайди його периметр.

244. Периметр квадрата дорівнює 12 см. Знайди довжину сторони квадрата. Накресли такий квадрат.

245. Зграя диких качок витрачає на осінній переліт 7 днів, а зграя диких гусей — 9 днів. На скільки днів довше витрачає на переліт одна гуска, ніж одна качка?

246. 69 см – 6 дм

7 м 6 дм – 4 м 4 дм

1 м – 40 см

8 дм + 1 дм 1 см

4 дм + 13 см

500 см + 40 см

247. Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці.

Використали на 1 костюм	Кількість костюмів	Використали тканини
4 м	?	36 м

248.

100 + 20

+ 400

– 300

+ 60

– 100

– 80

1 ц = 100 кг

249. Розв'яжи задачу усно. У двох мішках 1 ц борошна. Скільки борошна в одному мішку?

1 тонна = 10 центнерів = 1000 кілограмів

1 т = 10 ц = 1000 кг

250. Одна сова з'їдає за літо до однієї тисячі сірих мишей і полівок, а отже, зберігає одну тону зерна. Скільки це кілограмів зерна? А центнерів?

251. 3 ц 300 кг   1 т 1 ц   700 кг 1 т
 40 кг 1 ц   10 ц 1 т   15 кг 10 ц

252. Маса бідона зі сметаною — 58 кг. Маса порожнього бідона — 9 кг. Скільки кілограмів сметани в цьому бідоні?

253. Діти зібрали 25 кг яблук. 5 кг яблук вони з'їли, з 6 кг мама зварила компот, а з решти — повидло. Скільки кілограмів яблук використала мама на повидло?

254. Знайди невідомі величини за таблицею.

Маса одного ящика	Кількість ящиків	Загальна маса
8 кг	6	?
8 кг	?	48 кг
?	6	48 кг

255. Гусці на 1 місяць потрібно 4 кг зерна. Скільки зерна потрібно гусці на 9 місяців?

256. Качці на 7 місяців потрібно 49 кг зерна. Скільки кілограмів зерна потрібно качці на 3 місяці, якщо щомісячно вона з'їдає однакову масу зерна?

(Вказівка: спочатку дізнайся, скільки кілограмів зерна потрібно качці на 1 місяць, а потім — на 3 місяці.)

257. 100 кг 1 т   200 кг 1 ц   600 кг 6 ц
 25 кг 2 ц 5 кг   1 т 1000 кг   10 ц 11 кг

258. Знайди невідому величину за таблицею.

Маса цементу в 1 мішку	Кількість мішків	Загальна маса
?	10	1 т

3   33   333

Усне додавання і віднімання чисел у межах 1000

259. Гра «Хто швидше?».

- Запишіть усі трицифрові числа, утворені за допомогою цифр 1, 3, 5, у порядку зростання.
- Запишіть усі трицифрові числа, утворені за допомогою цифр 2, 4, 6, у порядку спадання.

При додаванні числа 1 до будь-якого числа отримуємо наступне число. При відніманні числа 1 від будь-якого числа отримуємо попереднє число.

260. За таблицями складіть вирази та обчисліть їх значення.

	110	113	459	743	897	512	909
+ 1							

	116	330	508	400	699	718	909
- 1							

261. $271 + 1 + 1$ $452 - 1 - 1$ $290 - 1 + 1$
 $600 - 1 - 1$ $879 + 1 + 1$ $701 + 1 - 1$

262. $120 + 1 \bigcirc 210 + 1$ $330 - 1 \bigcirc 310 - 1$
 $413 + 1 \bigcirc 413 - 1$ $850 + 1 \bigcirc 580 + 1$
 $719 + 1 \bigcirc 719 - 1$ $562 - 1 \bigcirc 562 - 0$

263. Устав такі числа, щоб рівності та нерівності стали істинними.

$120 - \square < 120 + 1$ $561 + 1 > 560 + \square$
 $414 - 1 = 412 + \square$ $100 + \square < 100 + 4$
 $676 - 1 > 671 + \square$ $230 + 1 = 232 - \square$

264. На Острові папуг папуга Кеша зібрав 99 горіхів, а папуга Кузя — на 1 горіх більше. Скільки горіхів зібрали птахи разом?

265. Робінзон Крузо на безлюдному острові приручив 50 зелених папуг і стільки ж білих. Одного білого папугу Робінзон Крузо вже навчив говорити. Скільки приручених папуг ще не вміє говорити?

266. Двоє батьків і двоє синів спіймали трьох зайців, а дісталось кожному по одному зайцю. Як це могло статися?

267. • Зменш кожне з чисел на 1:

🏠 738; 522; 543; 761; 900; 750.

• Збільш кожне з чисел на 1:

644; 126; 300; 760; 899; 291.

268. На складі був 71 мішок з гречкою і 20 мішків із пшоном. Один мішок прогризли миші. Скільки цілих мішків із крупами залишилося на складі?

269. Розгадай ребуси.

мі 100

100 вп

мі 100 к

ті 100

100 ляр

270. Математичний диктант.

- Збільш кожне з чисел на 1: 286; 197; 398; 409; 700.
- Зменш кожне з чисел на 1: 109; 240; 717; 801; 900.
- Запиши: найменше трицифрове число; найбільше трицифрове число; число, що складається з п'яти сотень; число, що складається з чотирьох сотень і однієї одиниці; число, що складається з однієї сотні, двох десятків і шести одиниць.

271. Запиши, скільки всього десятків у числах:

456; 680; 300; 120.

🚢 54 м   7 см   2 л   30 хв   8 год

272. Запиши у вигляді суми розрядних доданків числа:
345; 601; 554; 790.

273. $7 \text{ од.} + 6 \text{ од.} = 7 + 6 = 13$
 $7 \text{ дес.} + 6 \text{ дес.} = 70 + 60 = 130$

$9 \text{ од.} + 6 \text{ од.}$

$8 \text{ од.} + 7 \text{ од.}$

$9 \text{ дес.} + 6 \text{ дес.}$

$8 \text{ дес.} + 7 \text{ дес.}$

274. Знайдіть значення виразу:

$40 + a$, якщо $a = 70, 80, 90$;

$b + 30$, якщо $b = 70, 80, 90$.

275. Для ремонту кухні купили 80 плиток сірого кахлю і 30 плиток із візерунком. Скільки всього плиток кахлю купили для ремонту кухні?

276. Склади і розв'яжи задачу за коротким записом.

I ч. — 60
II ч. — ?, на 30 б. } ?

277. Олег і Микола розв'язали по 1 задачі за 10 хв. Скільки часу витратив кожний хлопчик на розв'язання задачі?

278. $50 + 60$ $80 + 40$ $30 + 80$ $60 + 60$
 $80 + 50$ $40 + 70$ $90 + 30$ $50 + 70$

279. Першого дня на поля вивезли 40 вантажівок добрива, а другого дня — 50 вантажівок. Скільки вантажівок добрива потрібно було вивезти, якщо залишилося вивезти ще 30 вантажівок добрива?

280. Перемалюй у зошит і заповни таблицю. Як залежить сума від зміни одного з доданків?

a	1	20	90	70	80	50	60	40	100
$60 + a$									

281. Допоможи дядечку Скруджу відкрити сейф. Кодом для відкривання сейфу є трицифрове число, що складається з різних цифр. Скільки різних кодів можна скласти з цифр 2, 3, 5? Склади ці коди. Найменше з цих чисел і є кодом для відкривання сейфа.

282. $9 \text{ од.} - 6 \text{ од.} = 3$
 $9 \text{ дес.} - 6 \text{ дес.} = 90 - 60 = 30$

$7 \text{ од.} - 5 \text{ од.}$
 $7 \text{ дес.} - 5 \text{ дес.}$

$8 \text{ од.} - 7 \text{ од.}$
 $8 \text{ дес.} - 7 \text{ дес.}$

283. $11 - 4 = 11 - 1 - 3 = 7$
 $110 - 40 = 110 - 10 - 30 = 70$

$12 - 5$ $17 - 9$
 $120 - 50$ $170 - 90$

284. $130 - 60$ $140 - 60$ $150 - 80$
 $150 - 90$ $110 - 70$ $160 - 70$

285. Знайдіть значення виразу:
 $140 - a$, якщо $a = 50, 80, 90$;
 $c - 70$, якщо $c = 150, 160, 120$.

286. Швачка за 5 днів роботи пошила 35 футболок. Знайди денну продуктивність праці швачки.

Продуктивність праці (за 1 день)	Час роботи	Загальний виробіток
?	5 днів	35 футболок

Продуктивність праці — це обсяг роботи, виконаної за одиницю часу (1 год, 1 день, 1 місяць тощо).

287. Швачка за 5 днів роботи пошила 35 футболок. Із застосуванням нової технології продуктивність її праці зросла на 2 вироби за день. Скільки футболок пошиє швачка за 5 днів із застосуванням нової технології?

Продуктивність праці (за 1 день)	Час роботи	Загальний виробіток
?	5 днів	35 футболок
?, на 2 футболки більше	5 днів	?

План розв'язання

- Скільки футболок шила швачка за один день?
- Скільки футболок почала шити швачка за один день із застосуванням нової технології?
- Скільки футболок пошиє швачка за 5 днів із застосуванням нової технології?

288. Уяви, що в тебе 5 паличок. Скільки буде паличок, якщо дві з них розламати навпіл?

289. $130 - 70$ $170 - 80$ $110 - 60$
 $160 - 80$ $120 - 90$ $180 - 90$

290. Склади і розв'яжи задачу за таблицею.

	Продуктивність праці (за 1 годину)	Час роботи	Загальний виробіток
I	?	5 год	15 м
II	?, на 2 м більше	6 год	?

291.

$$60 \bigcirc 50 \bigcirc 30 = 80$$

$$70 \bigcirc 70 \bigcirc 60 = 80$$

$$150 \bigcirc 60 \bigcirc 30 = 120$$

$$160 \bigcirc 80 \bigcirc 80 = 160$$

$$90 \bigcirc 40 \bigcirc 50 = 80$$

$$110 \bigcirc 90 \bigcirc 80 = 100$$

$$\begin{array}{l}
 292. \quad 60 + x = 80 + 30 \quad x + 20 = 80 + 40 \quad 70 + x = 130 - 40 \\
 60 + x = 110 \\
 x = 110 - 60 \\
 \underline{x = 50} \\
 60 + 50 = 80 + 30 \\
 110 = 110
 \end{array}$$

293. Порівняй значення виразів, не обчислюючи.

$$\begin{array}{ll}
 60 + 50 \bigcirc 60 + 70 & 130 - 40 \bigcirc 130 - 50 \\
 90 + 50 \bigcirc 90 - 50 & 80 + 30 \bigcirc 60 + 30 \\
 70 + 60 \bigcirc 70 + 40 & 120 - 80 \bigcirc 120 - 60
 \end{array}$$

294. У першій пачці 60 зошитів, а в другій — на 10 зошитів менше. Скільки всього зошитів у двох пачках? Склади і розв'яжи обернену задачу, в якій можна знайти, на скільки зошитів менше у другій пачці.

295. У фруктовниці лежали сливи. Кожен із п'яти дітей узяв по 4 сливи, після чого у фруктовниці залишилося ще 5 слив. Скільки слив було у фруктовниці спочатку?

296. Столяр за 4 год виготовив 12 стільців. Скільки стільців виготовляв столяр за 1 год?

297. Столяр за 4 год виготовив 12 стільців. Його учень за 1 год виготовляв на 2 стільці менше, ніж виготовляв столяр за 1 год. Скільки стільців виготовив учень столяра за 4 год?

298. Накресли квадрат, сторона якого дорівнює 35 мм. Знайди його периметр.

$$299. \quad 50 + x = 60 + 60 \quad x + 40 = 80 + 30 \quad 60 + x = 140 - 50$$

300. Дошколярка Ніна читає за 2 хв 40 слів, а її брат третьокласник читає за 1 хв на 90 слів більше, ніж Ніна. Скільки слів за хвилину читає Нінин брат?

12 14 16 18 20

301. Прочитайте числа. За якою ознакою можна розподілити ці числа на кілька підмножин? Випишіть в окремий рядок кожен підмножину чисел. Полічіть кількість елементів у кожній підмножині.

7; 89; 240; 32; 9; 129; 48; 5; 67; 0; 674; 16; 541; 45; 2; 782; 10; 90; 304.

Зразок: 7; 9; 5; 0; 2 — множина одноцифрових чисел, 5 елементів.

302. Склади істинні рівності на додавання і віднімання, використовуючи числа:

40, 90, 50;   160, 70, 90;   230, 30, 200.

303. Устав замість зірочок такі цифри, щоб рівності та нерівності стали істинними.

34 > 234   671 < 67   2*0 + 1 < 221
502 < 50*   1*8 = 14*   60* - 1 > 605

304. Знайди всі можливі значення змінної, виражені круглими трицифровими числами, для яких нерівності будуть істинними.

200 + a < 400   c - 300 > 200   400 - d > 100
1000 - a > 500   800 - c < 700   d + 100 < 800

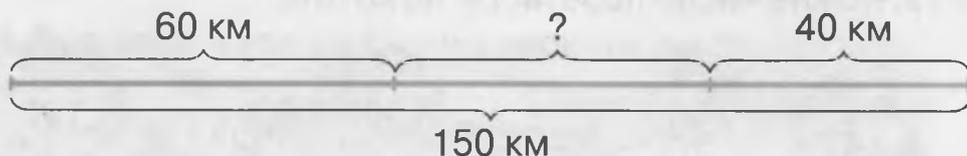
Зразок: 200 + a < 400, якщо a = 100.

305. 400 + 400 - 500   600 - 300 + 400   100 + 800 - 600
300 - 200 - 100   400 + 100 + 100   800 - 600 + 400

306. Перемалюй у зошит магичні квадрати і заповни їх.

307. Відстань між містами — 150 км. Із цих міст назустріч один одному виїхали два автомобілі. Яка відстань буде між ними, після того, як один проїде 60 км, а інший — 40 км?

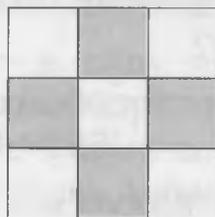
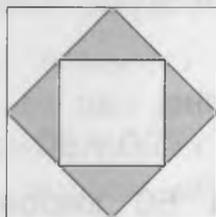
308. В одному бідоні 50 л води, а в іншому — 60 л. З них наповнили 3 відра по 10 л кожне і 2 каструлі по 5 л. Скільки води залишилось у бідонах?

309. Знайди всі можливі значення змінної, виражені круглими трицифровими числами, для яких нерівності будуть істинними.

$$c - 600 > 200 \quad a + 100 < 400 \quad 500 - d > 300$$

310. У чотирьох пакетах по 5 кг яблук, а в одному ящику — 10 кг слив. Чого більше: яблук чи слив? На скільки кілограмів?

311. Скільки квадратів на кожному малюнку? Знайдіть периметри квадратів, зображених на першому малюнку.

Усі числа, що закінчуються цифрами 1, 2, 3 і 4, округлюють до найбільшого круглого числа, яке не перевищує дане число; усі числа, що закінчуються цифрами 5, 6, 7, 8, 9, округлюють до найменшого круглого числа, яке більше за дане число.

Наприклад: $101 \rightarrow 100$; $213 \rightarrow 210$; $455 \rightarrow 460$.

312. Випиши тільки ті числа, які округлюють до меншого числа:

123; 236; 171; 19; 355; 602; 987; 774; 196; 811.

313. Кожне число перетвори на кругле.

314. Розгляньте і поясніть, як виконали дії.

$$450 + 70 = 450 + 100 - 30 = 550 - 30 = 520$$

$$530 - 90 = 530 - 100 + 10 = 430 + 10 = 440$$

315. Обчисли способом округлення.

$540 + 70$

$350 - 80$

$870 + 60$

$150 - 90$

316. $90 + x = 140$ $30 + x = 50 + 20$ $70 + x = 80 + 30$

317. Дама із собачкою, двома валізами і картиною важать 110 кг. Кожна валіза важить 20 кг, а собачка і картина — по 2 кг. Скільки важить дама?

318. Токар на старому верстаті за 2 год виточував 18 деталей, а на новому — на 5 деталей за годину більше. Скільки деталей за годину виточував токар на новому верстаті?

319. Обчисли способом округлення.

$320 + 90$

$550 + 60$

$760 + 80$

$240 - 70$

320. Кирило Кожум'яка вим'яв 60 коров'ячих шкур, а овечих — на 30 більше. Скільки всього шкур вим'яв Кирило Кожум'яка?

321. • Скільки сотень у числах: 349; 126; 228; 317; 851?

• Скільки всього десятків у числах: 705; 420; 542; 893?

322. Розклади на розрядні доданки числа:

507; 251; 440; 398; 642; 601.

323. Обчисли, застосовуючи переставний і сполучний закони додавання.

$$200 + 60 + 400 + 10$$

$$300 + 20 + 500 + 30$$

$$800 + 40 + 10 + 100$$

$$400 + 30 + 500 + 40$$

324. Розгляньте і поясніть, як виконали додавання.

$$\begin{array}{r} 240 \quad + \quad 430 = 670 \\ \begin{array}{l} \swarrow \quad \searrow \\ 200 + 40 \\ 200 + 400 = 600 \end{array} \quad \begin{array}{l} \swarrow \quad \searrow \\ 400 + 30 \\ 40 + 30 = 70 \end{array} \\ 600 + 70 = 670 \end{array}$$

1. Розклади числа на розрядні доданки.
2. До сотень додай сотні.
3. До десятків додай десятки.
4. Знайдені результати додай.

325. Обчисли з усним поясненням.

$$150 + 140$$

$$310 + 220$$

$$530 + 430$$

$$610 + 260$$

326. За 3 дні Арсен виготовив із паперу 27 літаків, а його брат виготовляв кожного дня на 5 літаків менше, ніж Арсен. Скільки літаків виготовив брат Арсена за 2 дні? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

327. Мама з донькою збирали в саду яблука. Мама збрала за два дні 18 ящиків яблук, а донька збирала кожного дня на 4 ящики менше, ніж мама. Скільки ящиків яблук збирали мама з донькою кожного дня? Розв'яжи задачу за допомогою дій із поясненням.

328. Склади задачі за поданими виразами.

$$28 : 4 - 3$$

$$32 : 4 + 4$$

$$(14 : 2 - 4) \cdot 3$$

$$170 + 120$$

$$250 + 330$$

$$530 + 210$$

$$640 + 240$$

$$410 + 240$$

$$760 + 230$$

3 6 9 12 15

330. У п'яти бідонах міститься 45 л молока, у банці — на 7 л молока менше, ніж в одному бідоні. Скільки літрів молока міститься в банці?

331. $x + 600 = 800$
 $x - 200 = 700$

$x - 230 = 100 + 20$
 $x - 350 = 400 + 30$

332. Розгляньте і поясніть, як виконали віднімання.

480	$-$	$250 = 230$
$400 + 80$		$200 + 50$
$400 - 200 = 200$		$80 - 50 = 30$
$200 + 30 = 230$		

- 1. Розклади числа на розрядні доданки.**
- 2. Від сотень відними сотні.**
- 3. Від десятків відними десятки.**
- 4. Знайдені результати додай.**

333. Обчисли з усним поясненням.

$550 - 340$	$670 - 520$	$770 - 360$	$960 - 650$
$670 - 530$	$860 - 440$	$430 - 120$	$390 - 170$

334. Кит з'їдає за день 490 кг креветок, молюсків і водоростей. Креветок і молюсків він з'їдає 380 кг, а молюсків і водоростей — 270 кг. Скільки з'їдає кит за день креветок, молюсків і водоростей окремо?

Креветок — ?	}	380 кг	}	490 кг
Молюсків — ?				
Водоростей — ?	}	270 кг		

Розв'язання

- 1) $490 - 380 = 110$ (кг) — з'їдає водоростей;
- 2) $270 - 110 = 160$ (кг) — з'їдає молюсків;
- 3) $380 - 160 = 220$ (кг) — з'їдає креветок.

Перевірка: $220 + 160 + 110 = 490$ (кг).

Відповідь: кит з'їдає за день 220 кг креветок, 160 кг молюсків, 110 кг водоростей.

335. Розв'яжи попередню задачу з поясненням так, щоб у першій дії можна було знайти, скільки креветок з'їдає кит за день.

336. На Сорочинський ярмарок привезли з різних областей України 780 сувенірів. З них 420 дерев'яних, а решта — глиняні. Скільки глиняних сувенірів привезли на ярмарок? Розв'яжи задачу усно.

337. У тата було 570 грн. Він купив 2 кг яблук по 10 грн за 1 кг і торт за 100 грн. Скільки грошей залишилось у тата?

338. $950 - 420$ $360 + 220 - 450$ $740 - 310 + 230$

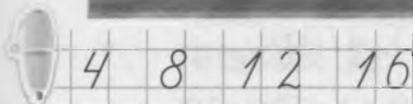
  $570 - 260$ $410 + 460 - 320$ $940 - 420 + 210$

339. У Федька було 120 грн. Він купив 5 зошитів по 2 грн.

 Скільки грошей залишилось у хлопчика?

 340. Знайди суму та різницю чисел: 450 і 310; 770 і 220.

341. П'ятачок зібрався в гості до Кролика. На скільки прямий шлях від будинку П'ятачка до нори Кролика коротший, ніж шлях, який поросятко подолає, пройшовши до будинку Вінні-Пуха, а потім разом з Вінні — до нори Кролика?

$$342. \begin{array}{l} 670 - 330 + 250 \\ 830 + 140 - 250 \end{array} \quad \begin{array}{l} 530 + 260 - 450 \\ 970 - 430 + 320 \end{array}$$

$$343. \begin{array}{l} 310 + 60 \bigcirc 370 \\ 270 - 120 \bigcirc 150 \\ 150 + 210 \bigcirc 380 \\ 780 - 460 \bigcirc 220 \end{array} \quad \begin{array}{l} 610 \bigcirc 450 + 110 \\ 430 \bigcirc 780 - 430 \\ 690 - 540 \bigcirc 120 + 130 \\ 770 + 120 \bigcirc 120 + 760 \end{array}$$

344. Склади та розв'яжи задачу з поясненням за коротким записом.

$$\begin{array}{l} \text{I ч.} - ? \\ \text{II ч.} - ? \\ \text{III ч.} - ? \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{I ч.} - ? \\ \text{II ч.} - ? \\ \text{III ч.} - ? \end{array}} \right\} 450 \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{I ч.} - ? \\ \text{II ч.} - ? \\ \text{III ч.} - ? \end{array}} \right\} 360 \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{I ч.} - ? \\ \text{II ч.} - ? \\ \text{III ч.} - ? \end{array}} \right\} 780$$

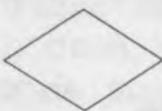
345. Третьюокласники їздили на екскурсії до Канева та Чернігова. У Каневі побувало 18 учнів, а в Чернігові — 24 учні, причому обидва міста відвідало 6 учнів. Скільки учнів у цьому класі?

346. Практична робота.

За допомогою косинця або моделі прямого кута визнач прямі кути у фігурах на малюнку. Випиши номери всіх фігур, які мають хоча б один прямий кут.

1

2

3

4

5

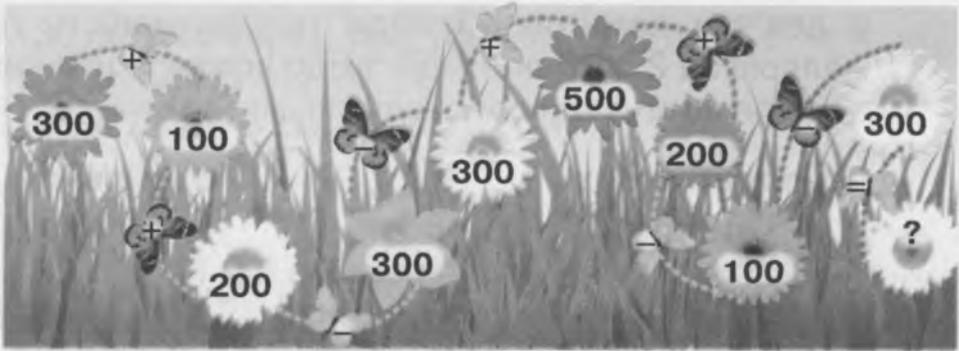
6

$$347. \begin{array}{l} 250 + 130 \bigcirc 360 \\ 370 \bigcirc 860 - 420 \\ 780 - 460 \bigcirc 220 \end{array} \quad \begin{array}{l} 660 \bigcirc 410 + 150 \\ 790 - 530 \bigcirc 220 + 300 \\ 710 + 250 \bigcirc 150 + 710 \end{array}$$

348. Склади та розв'яжи з поясненням задачу про тривалість життя тварин за коротким записом.

$$\begin{array}{l} \text{Черепаша} - ? \\ \text{Кит} - ? \\ \text{Лев} - ? \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{Черепаша} - ? \\ \text{Кит} - ? \\ \text{Лев} - ? \end{array}} \right\} 420 \text{ р.} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{Черепаша} - ? \\ \text{Кит} - ? \\ \text{Лев} - ? \end{array}} \right\} 120 \text{ р.} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{Черепаша} - ? \\ \text{Кит} - ? \\ \text{Лев} - ? \end{array}} \right\} 470 \text{ р.}$$

349. Математична розминка.

350. Розгляньте і поясніть, як виконали додавання.

$$\begin{array}{l}
 \begin{array}{c} \diagup \\ 200 + 30 \\ \diagdown \end{array} \\
 230 + 300 = (200 + 30) + 300 = (200 + 300) + 30 = \\
 \hspace{15em} = 500 + 30 = 530
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 \begin{array}{c} \diagup \\ 200 + 30 \\ \diagdown \end{array} \\
 230 + 50 = (200 + 30) + 50 = 200 + (30 + 50) = \\
 \hspace{15em} = 200 + 80 = 280
 \end{array}$$

351. $35 + 4$ $350 + 400$ $620 + 200$ $510 + 300$
 $35 + 40$ $350 + 40$ $620 + 20$ $510 + 30$

352. $74 + 3 \bigcirc 74 + 30$ $640 + 30 \bigcirc 600 + (40 + 30)$
 $480 + 10 \bigcirc 480 + 100$ $270 + 200 \bigcirc 270 + 20$
 $82 + 10 \bigcirc 820 + 10$ $(100 + 500) + 60 \bigcirc 60 + 500$

353. Знайдіть значення виразу:
 $(500 + a) + 80$, якщо $a = 100, 200, 400$;
 $(a + 20) + 600$, якщо $a = 20, 50, 40$.

354. Розв'яжи пряму та обернену задачі. Склади і розв'яжи іншу обернену задачу.

- Бригада малярів щотижня ремонтувала по 7 кімнат. Скільки кімнат здала бригада малярів за 3 тижні?
- Бригада малярів за 3 тижні ремонтувала 21 кімнату. Знайди продуктивність праці малярів, якщо кожен тиждень вони здавали однакову кількість кімнат. (Візьми до уваги: продуктивність праці — це кількість кімнат, що здавала бригада за 1 тиждень.)

355. Бригада малярів за 3 тижні відремонтувала 25 кімнат. За перший тиждень вони виконали роботи у дев'яти кімнатах. Знайди продуктивність праці малярів за 2 останні тижні, якщо кожен із цих тижнів вони ремонтували однакову кількість кімнат.

Продуктивність праці	Час роботи	Загальний виробіток
9 кімнат	за перший тиждень	} 25 кімнат
?	за 2 останні тижні	

356. $420 + 40 + 100$ $(70 + 20) + 900$ $600 + 200 + 40$
 $(500 + 30) + 60$ $400 + (400 + 20)$ $(300 + 50) + 500$

357. Знайди продуктивність праці будівельників за рік, якщо відомо, що в новому мікрорайоні міста за 4 роки було побудовано 24 будинки і щороку споруджувалась однакова кількість будинків.

358. Гра «Швидкий рахунок».

$290 + 10 = \square$	$380 + 20 = \square$	$470 + 30 = \square$
$\square + 60 = \square$	$\square + 40 = \square$	$\square + 50 = \square$
$\square + 7 = \square$	$\square + 6 = \square$	$\square + 9 = \square$

359. Розгляньте і поясніть, як виконали віднімання.

$$530 - 200 = (500 + 30) - 200 = (500 - 200) + 30 = 300 + 30 = 330$$

$$530 - 20 = (500 + 30) - 20 = (30 - 20) + 500 = 10 + 500 = 510$$

360. $(90 - 50) + 400$ $860 - 50$ $670 - 40 - 20$
 $(700 - 300) + 70$ $370 - 200$ $980 - 600 - 50$

361. Установи порядок дій і знайди значення виразу:
 $(240 + 30) - 5 \cdot 8 + 460$; $72 : 9 \cdot 10 + (740 - 120) + 30$.

362. $130 \text{ см} + 60 \text{ см} = \square \text{ м } \square \text{ см}$

$170 \text{ кг} + 20 \text{ кг} = \square \text{ ц } \square \text{ кг}$

$10 \text{ дм } 7 \text{ см} + 6 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$24 \text{ см} + 8 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$1 \text{ рік } 6 \text{ міс.} + 8 \text{ міс.} = \square \text{ роки } \square \text{ міс.}$

363. $180 \text{ см} \bigcirc 1 \text{ м } 8 \text{ см}$ $40 \text{ см} \bigcirc 4 \text{ м } 4 \text{ см}$

$70 \text{ кг} \bigcirc 7 \text{ ц}$ $10 \text{ дм } 7 \text{ см} \bigcirc 17 \text{ дм}$

$24 \text{ см} \bigcirc 2 \text{ дм } 4 \text{ см}$ $10 \text{ год} \bigcirc 10 \text{ хв}$

364. Токар за день виготовив 380 деталей. Це на 70 деталей більше, ніж він виготовив попереднього дня. Скільки деталей виготовив токар за два дні?

365. $290 - 40 - 40$ $450 - (20 + 30)$ $870 - 40 - 200$

$(630 - 400) + 50$ $690 - (50 + 20)$ $720 - 20 + 200$

366. У парку — 140 зелених насаджень. З них 30 — кущі, а решта — дерева. Посадили ще 2 ряди лип по 10 дерев у кожному. Скільки всього дерев росте у парку?

367. Математичний диктант.

- До суми чисел 400 і 20 додай 500.
- Суму чисел 300 і 70 зменш на 40.
- Суму чисел 500 і 40 збільш на 50.
- Суму чисел 600 і 30 зменш на 400.
- Знайди суму чисел 510 і 300.
- Знайди різницю чисел 890 і 700.

368. Розгляньте і поясніть, як виконали додавання.

$$\begin{array}{l} \mathbf{230 + 80 = (200 + 30) + 80 = 200 + (30 + 80) =} \\ \mathbf{= 200 + 110 = 310} \end{array}$$

920 910 900 890 ...

369. $170 + 60$	$540 + 60$	$650 + 60$
$230 + 70$	$770 + 40$	$480 + 30$

370. $250 - x = 40$	$x - 250 = 60$	$y - 70 = 340$
----------------------------	----------------	----------------

371. Перевір, хто з героїв казки навчився найкраще рахувати.

$170 + 200 = 370$	$160 + 400 = 640$	$220 + 40 = 260$
$350 + 40 = 390$	$240 + 130 = 370$	$170 + 320 = 490$
$670 - 240 = 430$	$730 - 430 = 300$	$560 - 350 = 220$
$780 - 460 = 320$	$860 - 540 = 330$	$980 - 540 = 540$

372. З нагоди відзначення Дня села Новоселиця проведено фестиваль «Волоські страви». На свято прибуло 130 гостей із сусідніх сіл та райцентру, а також 80 учасників фестивалю із селища Королево та сіл Новоселиця, Веряця й Хижа. Скільки всього людей прибуло на свято?

373. На Покровському ярмарку в Житомирі роздали 600 порцій гарбузової каші та гарячого чаю. На їх приготування використали 75 л молока, 60 кг гарбузів, 5 кг масла, 25 кг рису, 1 пачку (1 кг) солі, 15 кг цукру, 1 кг чаю. Скільки кілограмів продуктів

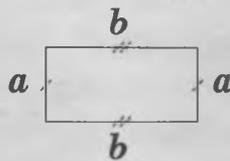
382. У мами було 520 грн. Вона купила 3 кг груш по 10 грн і солодоців на 100 грн. Скільки грошей залишилось у мами?

383. На складі було 140 кг гречаних крупів і 160 кг рису. За день відправили до крамниці 70 кг гречаних крупів і 80 кг рису. Скільки всього кілограмів крупів залишилося на складі? Розв'яжіть задачу за поданим планом. Розв'яжіть задачу іншим способом.

План розв'язання

- 1) Скільки кілограмів гречаних крупів залишилося на складі?
- 2) Скільки кілограмів рису залишилося на складі?
- 3) Скільки всього кілограмів крупів залишилося на складі?

У прямокутнику протилежні сторони рівні.

384. Периметр прямокутника дорівнює 24 см. Ширина прямокутника — 4 см. Знайдіть довжину прямокутника. Накресліть цей прямокутник. Скористайтеся вказівками.

- Знайдіть суму двох відомих сторін.
- Знайдіть суму двох інших сторін (від периметра відніміть результат попередньої дії).
- Знайдіть довжину прямокутника (поділіть результат попередньої дії на 2).

Додавання однакових доданків можна замінити множенням.

- 385.** Розв'яжи попередню задачу, склавши вираз:
 $(24 - 4 \cdot 2) : 2$.
- 386.** Пасовисько має форму прямокутника. Його довжина дорівнює 5 км. Знайди ширину пасовиська, якщо довжина його огорожі дорівнює 14 км.
- 387.** Через міст проїхало 40 легкових автомобілів і велосипедів. Усього мостом проїхало 100 коліс. Скільки автомобілів і скільки велосипедів проїхало мостом?
- 388.** $210 - x = 60$ $z + 60 = 330$ $90 + y = 270$
- 389.** Довжина огорожі ігрового майданчика, що має форму прямокутника, дорівнює 32 м. Довжина майданчика дорівнює 9 м. Знайди його ширину.
- 390.** Перемалюйте у зошит магічні квадрати й заповніть їх.

- 391.** Розв'яжіть чарівний ланцюжок і дізнайтеся, на якій глибині (у метрах) живе морський скат.

1 10 2 20

392. Вантажівка привезла для озеленення шосе 230 дерев. На одному боці дороги посадили 140 дерев. Скільки дерев посадили на іншому боці дороги, якщо у вантажівці залишилося ще 30 дерев. Розв'яжіть задачу за планом.

393. Маса самця орангутанга може сягати 250 кг, а маса самки — 80 кг. На скільки кілограмів маса самця орангутанга більша, ніж маса самки? Склади і розв'яжи обернену задачу, в якій можна знайти масу самця орангутанга.

394. Домашня курка за рік може знести 300 яєць. Це на 280 яєць більше, ніж може знести за рік дика курка. Скільки яєць може знести дика курка за рік?

395. Склади та розв'яжи задачу з поясненням за коротким записом.

Курей — ? }
Гусей — ? } 750 }
Індиків — ? } 310 } 970

396. $730 - 320 + 200$ $360 + 270 - 440$
 $810 + 130 - 250$ $980 - 630 + 260$

397. Город діда Трохима має форму прямокутника. Його периметр дорівнює 34 м. Ширина городу — 7 м. Яка довжина городу діда Трохима?

398. Практична робота.

Виріж трикутник. Відріж один його кут. Скільки стало кутів? Скільки стане кутів, якщо у трикутнику відрізати два кути; три кути?

399. $70 + 140 - 30$ $520 + 80 - 350$
 $600 - 270 + 60$ $190 + 160 - 280$

400. У куховарки було 320 кг овочів. Картоплі й моркви разом було 190 кг. Моркви і капусти — 170 кг. Скільки окремо картоплі, моркви і капусти було в куховарки?

401. • Об'єднайте числа в пари так, щоб їх сума дорівнювала 100: 35; 44; 27; 12; 56; 65; 88; 73.

• Об'єднай числа в трійки так, щоб їх сума дорівнювала 100: 66; 38; 13; 71; 14; 55; 15; 21; 43; 19; 15; 30.

402. Кожне з чисел запиши у вигляді суми розрядних доданків: 450; 741; 804; 547; 621; 318.

403.

940 - 300	380 + 150	610 - 70
890 - 480	530 + 80	
410 - 30	640 + 250	540 + 400

404. $540 - (200 + 40)$ $400 + 6 \cdot 8$ $350 + (200 + 50)$
 $700 - (170 + 500)$ $380 - 8 \cdot 5$ $(870 - 360) + 90$

405. Устав такі числа, щоб рівності та нерівності були істинними.

$$450 + \square > 350 + 120$$

$$280 + \square = 320 - 30$$

$$670 - 90 < 670 - \square$$

$$430 - \square > 320 + 100$$

$$140 + 80 = 180 + \square$$

$$730 - \square < 690 + 10$$

406. Склади та розв'яжи задачу за коротким записом.

Беріз — 170 д.

Лип — ?, на 60 д. більше, ніж

Каштанів — ?, на 120 д. менше, ніж

} ?

407. Для ремонту спортзалу завгосп школи придбав у крамниці 10 банок синьої фарби по 2 кг в кожній, 4 банки жовтої фарби по 3 кг в кожній і 180 кг білої фарби. Скільки кілограмів фарби придбав завгосп для ремонту спортзалу?

408. $120 - 8 \cdot 5$ $63 : 9 + 310$ $420 - 60 + 150$
 $380 + 4 \cdot 4$ $5 \cdot 6 + 290$ $450 - 80 - 300$

409. Периметр кімнати прямокутної форми дорівнює 20 м. Довжина кімнати дорівнює 6 м. Яка ширина кімнати?

Письмове додавання й віднімання чисел у межах 1000

410. Відшукай вирази, значення яких більші за 100.

$460 - 240$

$340 + 24$

$270 - (50 + 70)$

$150 - 70$

$830 + 100$

$81 : 9 + 340$

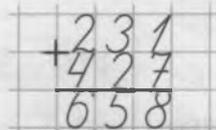
$100 - 45$

$270 + 40$

$(360 - 330) : 6$

411. Розглянь записи й прокоментуй порядок додавання.

- Запишемо другий доданок під першим так, щоб одиниці стояли під одиницями, десятки — під десятками, сотні — під сотнями.

$$\begin{array}{r} 231 \\ + 427 \\ \hline 658 \end{array}$$

- Додамо одиниці: 1 од. + 7 од. = 8 од. Результат запишемо під одиницями.
- Додамо десятки: 3 дес. + 2 дес. = 5 дес. Результат запишемо під десятками.
- Додамо сотні: 2 сот. + 4 сот. = 6 сот. Результат запишемо під сотнями.

При письмовому додаванні додавати починають з менших розрядів: одиниці додають до одиниць, десятки до десятків, сотні до сотень. Результати додавання записують під відповідними розрядами.

412. Виконайте додавання у стовпчик з коментуванням.

$215 + 234$

$163 + 326$

$516 + 432$

$825 + 134$

$144 + 425$

$280 + 408$

$434 + 63$

$517 + 282$

$604 + 384$

$726 + 173$

$570 + 327$

$810 + 189$

413. Розв'яжи задачі, виконуючи обчислення письмово.

- Після того, як у пекарні використали 420 кг борошна, там залишилося ще 238 кг борошна. Скільки кілограмів борошна було в пекарні спочатку?

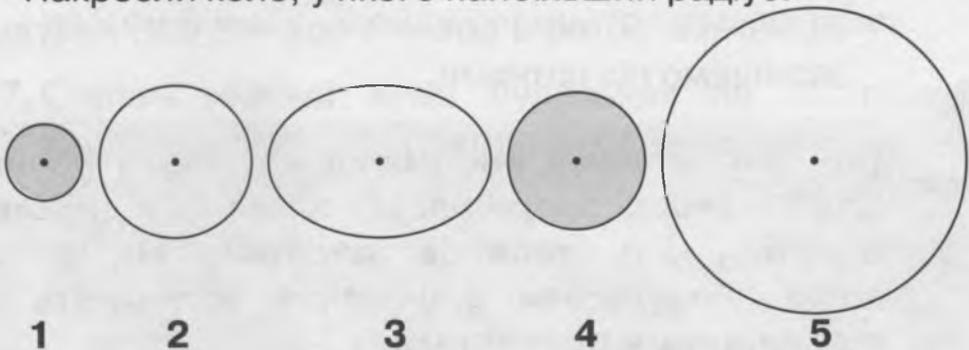
- У супермаркет привезли хліб: 255 батонів і 144 паляниці. Скільки всього хліба привезли в супермаркет?
- За день у супермаркеті продали 136 паляниць, а батонів — на 113 більше. Скільки батонів продали за день у супермаркеті?

414. Висота айсберга над водою дорівнює 112 м, а під водою — на 544 м більша. Яка загальна висота айсберга?

415. У новому будинку заселили 124 квартири, після чого залишилися незаселеними ще 74 квартири. Постав до задачі таке запитання, щоб вона розв'язувалася дією додавання. Розв'яжи задачу. Усно склади і розв'яжи обернені задачі.

416. $x - 245 = 322$ $y - 734 = 162$ $x - 376 = 323$

417. Яка фігура зайва? Визнач серед фігур кола і круги. Накресли коло, у якого найбільший радіус.

418.
$$\begin{array}{r} 145 \\ + 53 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 247 \\ + 352 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 538 \\ + 361 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 851 \\ + 140 \\ \hline \end{array}$$

419. Після того як на консервному заводі вичавили сік з 540 кг винограду, там залишилося ще 355 кг винограду. Скільки кілограмів винограду було на консервному заводі спочатку? Розв'яжи задачу за допомогою рівняння.

110   231   352   473   557   760

420. Математичний диктант.

Запиши:

- числа, які містять: 3 сотні і 4 одиниці; 8 десятків і 6 одиниць; 9 сотень; 7 сотень і 9 десятків;
- скільки всього сотень у числах: 382; 804; 180; 1000;
- скільки всього десятків у числах: 875; 207; 999; 640;
- скільки всього одиниць у числах: 71; 195; 806; 330;
- суму чисел: 245 і 134; 527 і 342.

421. Розглянь записи і прокоментуй порядок віднімання.

- Запишемо від'ємник під зменшуваним так, щоб одиниці стояли під одиницями, десятки — під десятками.
- Віднімемо одиниці: 5 од. – 4 од. = 1 од. Результат запишемо під одиницями.
- Віднімемо десятки: 8 дес. – 6 дес. = 2 дес. Результат запишемо під десятками.
- Віднімемо сотні: 6 сот. – 1 сот. = 5 сот. Результат запишемо під сотнями.

$$\begin{array}{r} 685 \\ -164 \\ \hline 521 \end{array}$$

При письмовому відніманні віднімати починають з менших розрядів: від одиниць віднімають одиниці, від десятків десятки, від сотень сотні. Результати віднімання записують під відповідними розрядами.

422. Виконайте віднімання у стовпчик з коментуванням.

 264 – 132	457 – 345	738 – 426	165 – 54
575 – 342	873 – 561	986 – 655	379 – 257
687 – 475	996 – 764	842 – 631	496 – 83

423. Скільки можна утворити трицифрових чисел, у запису яких є тільки цифри 2 і 7? Запиши всі такі числа. Знайди суму та різницю найбільшого і найменшого з цих чисел.

424. Розв'яжи задачі, виконуючи обчислення письмово.

- Молокозавод отримав 985 л молока. На кисло-молочні продукти використали 754 л молока, а решту — пастеризували (здійснили обробку). Скільки вийшло літрів пастеризованого молока?
- У взуттєвому магазині було 878 пар жіночого взуття і 557 пар чоловічого. На скільки більше жіночого взуття, ніж чоловічого, було в магазині?
- Майстер виготовив за зміну 486 деталей, а його учень — на 234 деталі менше. Скільки деталей виготовив за зміну учень?

425. За 5 год роботи на заводі виготовили 35 холодильників. У наступні 3 год виготовляли щогодини на 1 холодильник більше. Скільки холодильників було виготовлено на заводі за робочий день?

426. Ширина прямокутника дорівнює 4 см, а довжина — на 3 см більша. Знайди периметр прямокутника.

427. Степан увечері завів будильник на 12 годину наступного дня і ліг спати о 9 годині вечора. Скільки годин він проспить до того часу, як його розбудить будильник?

428.

145	247	538	859
$- \underline{23}$	$- \underline{125}$	$- \underline{326}$	$- \underline{747}$

429. Склади та розв'яжи задачу за даними таблиці.

	Продуктивність праці (за 1 год)	Час роботи	Загальний виробіток
I	?	4 год	32 м
II	?, на 2 м більше	6 год	?

999 998 997 ...

430. Визначте за малюнком, які висловлювання істинні, а які — хибні.

- Не всі зображені на малюнку герої — з казки «Козеня, що вміло лічити до десяти».
- Усі бички на малюнку — солом'яні.
- Тільки один із зображених бичків солом'яний.
- Усі тварини на малюнку мають роги.
- Деякі тварини на малюнку мають роги.
- Коза-Дереза має найдовші роги.

10 одиниць = 1 десяток; 10 десятків = 1 сотня

431. Розглянь записи і прокоментуй додавання.

- Запишемо другий доданок під першим так, щоб одиниці стояли під одиницями, десятки — під десятками.
- Додамо одиниці: $5 \text{ од.} + 5 \text{ од.} = 10 \text{ од.} = 1 \text{ дес.}$ 10 одиниць — це 1 десяток і 0 одиниць. Під одиницями запишемо 0, а 1 десяток запам'ятаємо.
- Додамо десятки: $2 \text{ дес.} + 6 \text{ дес.} = 8 \text{ дес.}$; 8 десятків та ще 1 десяток, отримаємо 9 десятків. Запишемо 9 під десятками.
- 1 сотню запишемо під сотнями.

$$\begin{array}{r} 125 \\ + 65 \\ \hline 190 \end{array}$$

Якщо при додаванні одиниць дістаємо десяток, то у стовпчику під одиницями записуємо нуль, а отриманий десяток запам'ятовуємо і додаємо до десятків. Якщо при додаванні десятків дістаємо десять десятків (1 сотню), то у стовпчику під десятками записуємо нуль, а отриману сотню запам'ятовуємо і додаємо до сотень.

432. Виконайте додавання у стовпчик з коментуванням.

$216 + 234$	$163 + 327$	$518 + 432$	$675 + 134$
$144 + 465$	$280 + 428$	$434 + 66$	$527 + 282$
$604 + 386$	$736 + 173$	$590 + 317$	$811 + 189$

433. Розв'яжи задачі, виконуючи обчислення письмово.

- На узбережжі Чорного моря Сашко назбирав 147 білих і 43 рожевих камінчики. Скільки камінчиків назбирав Сашко на узбережжі?
- У колекції Маринки 103 мушлі, а в Софійки — на 97 мушель більше. Скільки мушель у колекції Софійки?

434. Склади задачі за даними виразами.

$$218 + 52 \qquad (218 + 52) + 218$$

435. Склади і розв'яжи задачу за даними в таблиці.

Продуктивність праці (за 1 хв)	Час роботи	Загальний виробіток
? ←	5 хв	35 деталей
?, на 2 деталі більше	?	45 деталей

436. У черзі за квитками стояло 10 осіб. Оля стояла в черзі п'ятою спочатку, а Борис — п'ятим з кінця. Чи стояли діти поруч?

9 90 900 ...

$$\begin{array}{r} 155 \\ + 53 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 247 \\ + 353 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 534 \\ + 371 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 761 \\ + 140 \\ \hline \end{array}$$

438. Водій був у відрядженні два дні. За перший день він подолав відстань 457 км. Другого дня він проїхав на 43 км більше, ніж першого. Скільки кілометрів проїхав водій за два дні?

439. Знайди помилки в обчисленнях. Обчисли правильно.

$$\begin{array}{r} 235 \\ + 74 \\ \hline 299 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 375 \\ + 25 \\ \hline 390 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 523 \\ + 277 \\ \hline 700 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 176 \\ + 524 \\ \hline 690 \end{array}$$

440. $16 = \square$ дес. $\square$ од.

$19 = \square$ дес. $\square$ од.

$180 = \square$ сот. $\square$ дес.

$220 = \square$ сот. $\square$ дес.

441. Розглянь записи і прокоментуй додавання.

- Запишемо другий доданок під першим так, щоб одиниці стояли під одиницями, десятки — під десятками, сотні — під сотнями.

$$\begin{array}{r} 1 \quad 1 \\ 275 \\ + 467 \\ \hline 742 \end{array}$$

- Додамо одиниці: 5 од. + 7 од. = 12 од. — це 1 десяток і 2 одиниці. 2 одиниці запишемо під одиницями, а 1 десяток запам'ятаємо.
- Додамо десятки: 7 дес. + 6 дес. = 13 дес.; 13 десятків та ще 1 десяток, отримаємо 14 десятків — це 1 сотня і 4 десятки. 4 десятки запишемо під десятками, а одну сотню запам'ятаємо.
- Додамо сотні: 2 сот. + 4 сот. = 6 сот.; 6 сотень та ще 1 сотня, отримаємо 7 сотень. 7 сотень запишемо під сотнями.

Якщо при додаванні одиниць дістаємо число, більше за 10, то це число ми розкладаємо на десятки і одиниці і в стовпчику під одиницями записуємо одиниці, а отриманий десяток запам'ятовуємо і додаємо до десятків.

Якщо при додаванні десятків дістаємо число, більше за 10 (1 сотня і кілька десятків), то у стовпчику під десятками записуємо вільні десятки, а отриману сотню запам'ятовуємо і додаємо до сотень.

442. Виконайте додавання у стовпчик із коментуванням.

 216 + 238	165 + 327	519 + 432	675 + 137
164 + 465	280 + 448	434 + 84	567 + 281
508 + 396	746 + 176	594 + 317	592 + 189

443. Розв'яжи задачі, виконуючи обчислення письмово.

- Фермер для посіву жита заготовив 756 кг зерна. Це на 164 кг зерна менше, ніж він заготовив для посіву пшениці. Скільки зерна заготовив фермер для посіву пшениці?
- Після того як на заводі виготовили 548 пральних машин, залишилося виготовити ще 254 пральні машини. Скільки всього пральних машин повинен виготовити завод?
- В одному цеху автозаводу виготовили 264 деталі до автомобіля, а в другому цеху — на 176 деталей більше. Скільки деталей до автомобіля виготовили в другому цеху?

444. Склади і розв'яжи задачу за коротким записом.

I — 257 ☐	} ? ←	
II — 364 ☐		
III — ?, на 199 ☐ більше, ніж		

445. Карлсон, Вінні-Пух і Сиропчик узяли участь у конкурсі ласунів. Карлсон не посів другого місця. Вінні-Пух не посів ні першого, ні другого місця. Яке місце посів Карлсон? Вінні-Пух? Сиропчик?

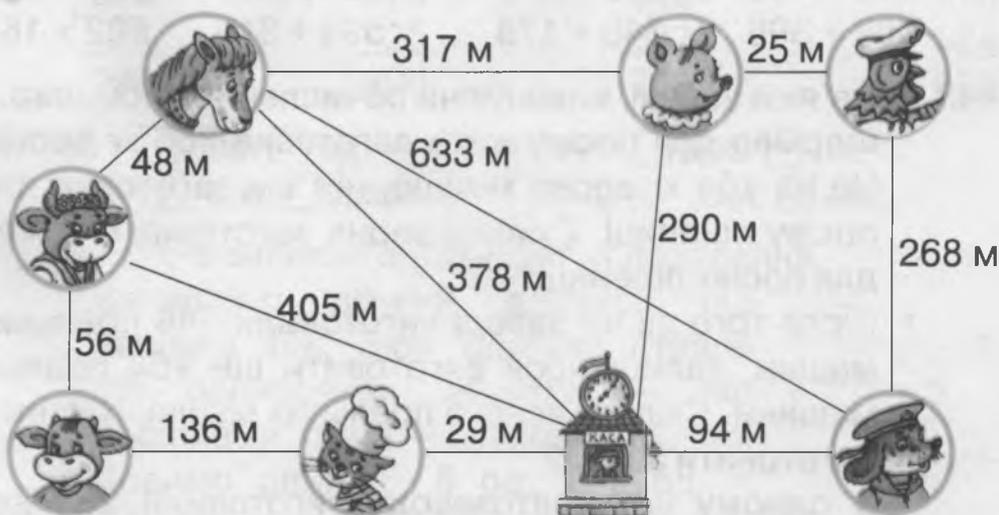

446. Обчисли, записуючи доданки у стовпчик.

 $237 + 158$	$147 + 267$	$196 + 435$	$745 + 137$
$166 + 655$	$480 + 343$	$764 + 96$	$657 + 253$

447. У Петра була 1 грн і 56 к., у Максима — 2 грн і 25 к., а у Степана — на 97 к. більше, ніж у Петра і Максима разом. Скільки грошей було у Степана?

448. Визначте відстані, які можуть пройти друзі.

449. Розглянь записи і прокоментуй порядок віднімання.

- Запишемо від'ємник під зменшуваним так, щоб одиниці стояли під одиницями, десятки — під десятками, сотні — під сотнями.

	5	3	5
-	4	2	7
<hr/>			
	1	0	8

- Від 5 одиниць не можна відняти 7 одиниць. Беремо 1 десяток від 3 десятків (щоб пам'ятати про це, ставимо крапку над цифрою 3); 1 десяток — це 10 одиниць, та ще 5 одиниць, то буде 15 одиниць. Віднімемо одиниці: 15 од. — 7 од. = 8 од. Результат запишемо під одиницями.
- Віднімемо десятки. Їх стало не 3, а 2, тому 2 дес. — 2 дес. = 0 дес. Результат запишемо під десятками.

- Відніmemo сотні: 5 сот. – 4 сот. = 1 сот. Результат запишемо під сотнями.

450. Виконай віднімання у стовпчик із коментуванням.

264 – 135	457 – 348	738 – 419	165 – 57
575 – 346	871 – 564	982 – 655	373 – 256
684 – 445	993 – 764	840 – 621	492 – 83

451. Розв'яжи задачі, виконуючи обчислення письмово.

- Ганнуся від числа 174 відняла деяке число й отримала число 85. Яке число відняла Ганнуся?
- Береза має висоту 230 см. Вона на 106 см вища, ніж горобина. Яку висоту має горобина?
- У книжці 235 сторінок. Іринка вже прочитала 127 сторінок цієї книжки. Скільки сторінок ще залишилося прочитати Іринці?

452. $x + 247 = 651$

$y - 124 = 786$

$x + (327 - 19) = 531$

$y - (452 + 128) = 359$

453. Розв'яжи задачу за допомогою рівняння.

В ательє пошили 145 суконь, а потім ще 47, після чого залишилося пошити 56 суконь. Скільки суконь повинні були пошити в ательє?

454. Накресли різні прямокутники, периметр яких дорівнює 18 см.

455. Обчисли, записуючи числа у стовпчик.

474 – 149	647 – 328	753 – 426	163 – 46
465 – 358	871 – 362	964 – 625	371 – 235

456. У кінотеатрі 586 місць. У касі на сеанс продали 459 квитків, а потім ще 29 квитків. Скільки вільних місць залишилося в кінотеатрі на цьому сеансі?

101 202 303 404 505 606

457. Виконай обчислення за таблицею письмово.

Зменшуване	153	262	575		
Від'ємник	44		161	329	
Різниця		144	229	257	235

458. 1 дес. – 1 од. = 9 од. = 9
 $10 - 1 = 9$

10 дес. – 1 дес. = ...

10 сот. – 1 сот. = ...

$100 - 10 = \dots$

$1000 - 100 = \dots$

459. Розглянь записи і прокоментуй порядок віднімання.

- Запишемо від'ємник під зменшуваним так, щоб одиниці стояли під одиницями, десятки — під десятками, сотні — під сотнями.
- Віднімаємо одиниці. Від 0 відняти 5 не можна; взяти в десятків теж не можна. Візьмемо 1 сотню в сотень (щоб пам'ятати про це, поставимо крапку над цифрою 4). 1 сотня — це 10 десятків. Візьмемо 1 десяток у 10 десятків. Залишилось 9 десятків. (Щоб пам'ятати про це, над десятками надпишемо 9.) 1 десяток — це 10 одиниць. (Над одиницями надпишемо 10.) Віднімемо: $10 \text{ од.} - 5 \text{ од.} = 5 \text{ од.}$ Результат запишемо під одиницями.
- Віднімемо десятки: $9 \text{ дес.} - 2 \text{ дес.} = 7 \text{ дес.}$ Результат запишемо під десятками.
- Над сотнями стоїть крапка. Це означає, що їх уже не 4, а 3. Віднімемо сотні: $3 \text{ сот.} - 1 \text{ сот.} = 2 \text{ сот.}$ Результат запишемо під сотнями.

4	0	0
9		
10		
1	2	5
<hr/>		
2	7	5

460. Виконай віднімання у стовпчик із коментуванням.

$200 - 135$

$400 - 248$

$700 - 419$

$100 - 57$

$600 - 45$

$900 - 764$

$800 - 621$

$400 - 83$

461. Дорослий сумчастий кенгуру має зріст 2 м. Маля кенгуру народжується завдовжки 3 см. На скільки сантиметрів довжина тіла дорослого кенгуру більша за довжину тіла маляти?

462. Розв'яжи задачу за малюнком і запитанням.

Скільки кілограмів цвяхів у третій коробці?

463. В одному сувої 100 м шовку, у другому — на 45 м менше, ніж у першому, а в третьому — на 80 м менше, ніж у перших двох сувоях разом. Скільки метрів шовку в третьому сувої?

464. Обчисли, записуючи числа у стовпчик.

 300 – 56	700 – 341	200 – 49	100 – 73
500 – 144	400 – 142	900 – 519	600 – 267

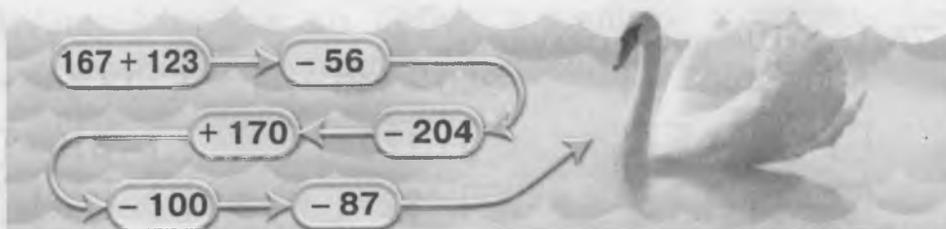
465. Склади і розв'яжи задачу за коротким записом.

 I — 270 } ? ←

II — 330 } ←

III — ?, на 299 менше, ніж —

466. Розв'яжи чарівний ланцюжок і дізнаєшся, скільки важить лебідь (у кілограмах).

467. Обчисліть із коментуванням.

 $534 + 146$	$872 - 264$	$450 + 255$	$900 - 629$
$635 - 75$	$986 - 648$	$840 - 721$	$417 + 83$

468. Злий чаклун захопив у полон Плюса Плюсовича та Мінуса Мінусовича і переплутав усі дії у виразах. Допоможи визволити наших героїв. Постав правильно знаки дій: «+» і «-».

$456 - 158 + 97 = 711$	$682 + 127 - 368 = 187$
$204 + 89 - 195 = 310$	$160 - 97 + 130 = 127$

469. Нюша прочитала 124 сторінки книжки про принцесу, що на 89 сторінок менше від обсягу всієї книжки. Скільки сторінок у цій книжці?

470. Сеанс у кінотеатрі розпочався о 16 год 20 хв і тривав 1 год 10 хв. О котрій годині закінчився сеанс?

471. Віслик перевіз вантаж з одного гірського села в інше за 4 год. У дорозі він зупинявся на 65 хв. Скільки часу витратив би на дорогу віслик, рухаючись без зупинки?

472. Урок закінчився о 9 год 5 хв. Коли розпочався урок, якщо його тривалість — 45 хв?

473. Росло три берези. На кожній було по 5 великих гілок і по 4 малі. На кожній малій гілці росло по 3 яблука. Скільки всього яблук росло на березі?

474. $x + 318 = 645$ $870 - y = 187$ $z - 234 = 356$

475. Скільки днів мине від початку зими до початку літа?
 Для обчислень скористайся календарем.

476. Гра «Швидкий рахунок».

$590 - 440 = \square$	$380 - 140 = \square$	$530 + 450 = \square$
$\square + 160 = \square$	$\square + 170 = \square$	$\square - 810 = \square$
$\square - 43 = \square$	$\square - 32 = \square$	$\square - 17 = \square$

Щоб перевірити правильність виконання дії додавання, потрібно від суми відняти один із доданків. Якщо в результаті отримаємо другий доданок, то додавання виконано правильно.

Щоб перевірити правильність виконання дії віднімання, потрібно від зменшуваного відняти різницю. Якщо отримаємо від'ємник, то віднімання виконано правильно. Або до різниці додати від'ємник. Якщо отримали зменшуване, то віднімання виконано правильно.

477. Обчисли. Виконай перевірку двома способами.

$$347 + 154 \quad 781 - 345 \quad 600 - 38 \quad 580 + 163$$

478. $520 > 52$ на 468 $490 > 310$ на $377 < 670$ на
 $418 > 230$ на $136 < 450$ на $800 < 993$ на

479. Знайди значення виразу:

$$380 - a, \text{ якщо } a = 160, 235, 351;$$

$$b - (b - 38), \text{ якщо } b = 580, 498, 646;$$

$$587 - (c + 107), \text{ якщо } c = 340, 200, 339;$$

$$d - 217 + d, \text{ якщо } d = 343, 570, 294.$$

480. Скористайся календарем і визнач:

- скільки днів залишилося до Нового року;
- скільки днів залишилося до Різдва;
- скільки днів залишилося до початку нового семестру.

481. 2013-й рік почався з вівторка. З якого дня тижня почнеться 2014-й рік? 2015-й рік?

482. Андрій поїхав до бабусі в неділю, а повернувся додому через тиждень і 2 дні. У який день тижня Андрій повернувся додому?

1 2 3   2 3 4   3 4 5   4 5 6   5 6 7   6 7 8

483. Обчисли. Виконай перевірку двома способами.

$365 + 258$ $880 - 450$ $600 - 308$ $522 + 198$

484. Урок триває 45 хв, а перерва — 20 хв. Скільки часу тривають урок і перерва разом?

485. З поданими числами склади і запиши всі можливі істинні рівності на додавання і віднімання.

467, 343, 810;   532, 649, 117;   560, 250, 810.

486. Обчисли, записуючи числа у стовпчик.

$417 + 235$ $889 - 267$ $709 - 269$ $187 + 25$
 $736 + 126$ $854 - 268$ $470 + 235$ $800 - 439$

487. Склади задачі за виразами:

- $600 - (200 + 350)$;
- $(600 - 200) + 350$;
- $(600 - 350) + 200$.

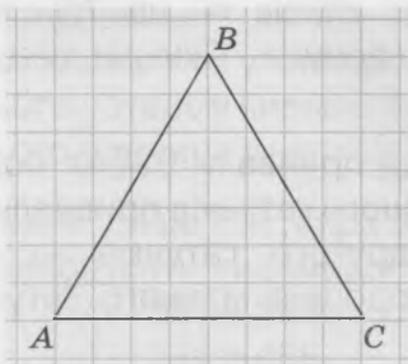
488. $674 - y = 126$ $x + 437 = 742$ $z - 284 = 272$

489. Міжміський автобус проїхав 155 км і йому залишилося проїхати ще 87 км. Яку відстань має подолати автобус? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

490. У бібліотеці на першому стелажі стоїть 174 книжки, на другому — на 65 книжок менше, ніж на першому, а на третьому — на 96 книжок менше, ніж на перших двох стелажах разом. Скільки книжок стоїть на третьому стелажі?

491. У магазині електроніки за місяць продали 156 телевізорів, ноутбуків — на 58 менше, ніж телевізорів, а мобільних телефонів — на 66 більше, ніж телевізорів і ноутбуків разом. Скільки мобільних телефонів продали за місяць у магазині?

492. Практична робота. Накресли в зошиті за зразком трикутник ABC . Знайди його периметр.

493. Обчисли. Виконай перевірку дією віднімання.

$174 + 357$

$675 - 258$

$469 + 151$

494. У поштовому відділенні дитячий журнал «Барвінок» передплатили 367 осіб, журнал «Соняшник» — на 108 осіб більше, а журнал «Пізнайко» — на 236 осіб менше, ніж журнали «Барвінок» і «Соняшник» разом. Скільки осіб передплатили журнал «Пізнайко»?

495. Знайдіть помилки в обчисленнях. Обчисліть правильно.

$$\begin{array}{r} + 435 \\ + 146 \\ \hline 571 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 875 \\ - 447 \\ \hline 432 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 558 \\ + 346 \\ \hline 894 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 976 \\ - 549 \\ \hline 437 \end{array}$$

496. $670 - 8 \cdot 8$
 $6 \cdot 9 + 476$

$7 \cdot 8 + 326$
 $613 - 9 \cdot 7$

$400 - 3 \cdot 7$
 $4 \cdot 6 + 569$

497. $x - 245 = 377$
 $x - (456 - 127) = 168$

$512 - x = 154$
 $(627 + 156) - x = 136$

498. $45 \text{ см} + 15 \text{ см} \bigcirc 6 \text{ дм}$
 $1 \text{ м} - 30 \text{ см} \bigcirc 60 \text{ см}$
 $2 \text{ доби} - 16 \text{ год} \bigcirc 22 \text{ год}$

$1 \text{ год } 25 \text{ хв} + 30 \text{ хв} \bigcirc 120 \text{ хв}$
 $147 \text{ кг} - 40 \text{ кг} \bigcirc 1 \text{ ц}$
 $264 \text{ кг} + 158 \text{ кг} \bigcirc 3 \text{ ц}$

1 10 100 1000

499. Щоб яри не збільшувалися, їх засаджують деревами. Старшокласники посадили 157 саджанців в яру. Учні середніх класів — на 78 саджанців менше, ніж старшокласники. Скільки саджанців посадили школярі?

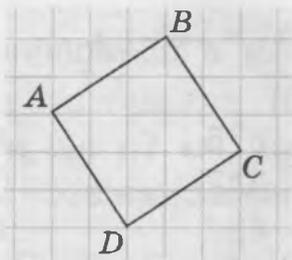
500. На хлібозавод привезли 998 кг борошна. Борошна вищого і першого ґатунків привезли 777 кг. Борошна першого і другого ґатунків — 674 кг. Скільки кілограмів борошна кожного ґатунку привезли на хлібозавод?

501. Склади й розв'яжи задачу за коротким записом:

4 кошики — ?, по 2 кг малини
3 кошики — ?, по 3 кг черешень } ?

502. Практична робота.

Накресли в зошиті за зразком фігуру $ABCD$. Чи є ця фігура квадратом? Чому? Знайди периметр цієї фігури.

503. Машинка дорожча за м'яч у 2 рази. Що дорожче: 8 м'ячів чи 4 машинки?

504. Обчисли, записуючи числа у стовпчик.

347 + 265	869 - 267	507 - 267	228 + 205
464 + 146	914 - 408	700 + 270	600 - 539

505. На овочевому складі зберігалось 875 кг овочів. Картоплі та буряків було 635 кг, буряків та моркви — 394 кг. Скільки кілограмів картоплі, буряків і моркви окремо було на овочевому складі?

506. Які числа називаються одноцифровими? Двоцифровими? Трицифровими?

- Скільки всього десятків у числах: 10; 1000; 657?
- Скільки всього сотень у числах: 501; 1000; 400?
- Скільки всього одиниць у числах: 79; 460; 901?

507. Знайди значення лише тих виразів, у яких обчислення треба виконувати письмово.

$304 + 213$	$567 - 324$	$748 + 264$
$712 - 433$	$348 + 455$	$696 - 334$
$840 - 347$	$614 - 347$	$450 + 240$

508. $900 \text{ кг} = \square \text{ ц}$ $3 \text{ дм } 7 \text{ см} = \square \text{ см}$ $85 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$
 $7 \text{ см} = \square \text{ мм}$ $367 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$ $1000 \text{ м} = \square \text{ км}$
 $1 \text{ т} = \square \text{ кг}$ $453 \text{ кг} = \square \text{ ц } \square \text{ кг}$ $2 \text{ см } 4 \text{ мм} = \square \text{ мм}$

509.

$950 - 320$	$430 + 346$
$630 - 240$	$390 + 175$
$565 - 135$	$776 + 174$

510. $(674 - 315) + x = 452$ $y - 9 \cdot 9 = 210$
 $x + (237 + 165) = 750$ $z + 8 \cdot 6 = 300$

511. Склади й розв'яжи задачу за таблицею.

Маса одного ящика	Кількість ящиків	Загальна маса
7 кг ← 	8	? } ?
?, на 2 кг більше →	9	? }

512. Щоб прикрасити головну ялинку України, використали 790 ялинкових прикрас. З них 675 — різнокольорові кульки, а решта — гірлянди. Скільки гірлянд використали для оздоблення ялинки?

513. Святий Миколай отримав від дітей з Одеси, Львова і Харкова 985 листів. З Одеси і Львова разом пришло 768 листів. Зі Львова і Харкова — 300 листів. Скільки листів окремо отримав Святий Миколай від дітей з кожного міста?

514. Обчисли усно за малюнком відстані між містами по прямій:

- Ужгород — Чернігів — Київ;
- Ужгород — Київ — Суми;
- Ужгород — Хмельницький;
- Ужгород — Київ — Чернігів;
- Чернігів — Суми — Київ.

515. Устав пропущені числа.

$450 \text{ м} + \square \text{ м} = 1 \text{ км}$

$720 \text{ м} - \square \text{ м} = 460 \text{ м}$

$1 \text{ км} - \square \text{ м} = 645 \text{ м}$

$1 \text{ км} - \square \text{ м} = 256 \text{ м}$

$570 \text{ м} + \square \text{ м} = 900 \text{ м}$

$870 \text{ м} + \square \text{ м} = 1 \text{ 000 м}$

516. Склади та розв'яжи задачу за малюнком і запитанням.

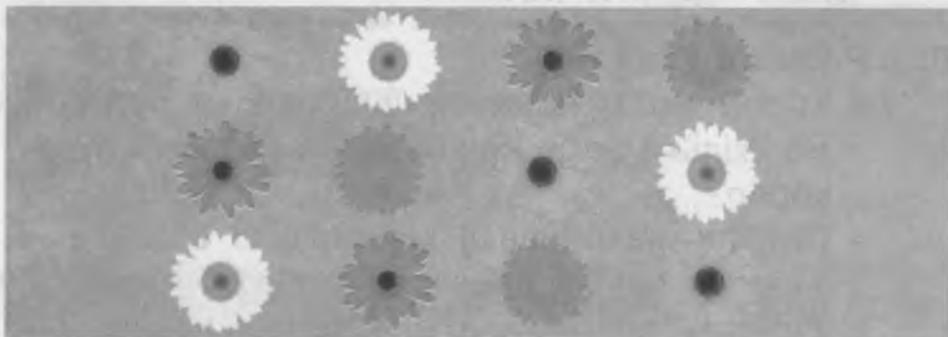
150 ігр.

Скільки ялинкових іграшок у третій коробці?

Розділ 3.

УСНЕ МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 1000. ВЛАСТИВОСТІ МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ

517. Знайди кількість квітів дією множення двома способами.

I спосіб: $4 \cdot 3 = 12$;

II спосіб: $3 \cdot 4 = 12$.

Отже, $4 \cdot 3 = 3 \cdot 4$.

Від перестановки множників добуток не змінюється:

$a \cdot b = b \cdot a$ — переставний закон множення.

Зверни увагу! Іноді зручніше обчислити значення добутку, помінявши множники місцями.

518. $2 \cdot 8 = 8 \cdot 2 = 16$ $4 \cdot 9$ $3 \cdot 7$ $2 \cdot 18$

519. $4 \cdot 6 + 12 : 4$ $3 \cdot 8 - 16 : 2$ $36 : 9 + 5 \cdot 9$

$9 \cdot 2 - 3 \cdot 6$ $4 \cdot 7 - 2 \cdot 9$ $7 \cdot 9 - 6 \cdot 6$

520. Устав замість зірочок такі цифри, щоб рівності стали істинними.

$3 \cdot * = * 1$ $3 \cdot * = * 2$ $3 \cdot * = * 7$

$4 \cdot * = * 8$ $4 \cdot * = * 0$ $8 \cdot * = * 2$

3   33   333

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше (менше), ніж друге, потрібно від більшого числа відняти менше.

Щоб дізнатися, у скільки разів одне число більше (менше), ніж друге, потрібно більше число поділити на менше.

521. Розв'яжи задачі.

- Короп може прожити 50 років, а пугач — 70. На скільки років довше може прожити пугач, ніж короп?
- Петрусь назбирав 8 каштанів, а Марічка — 16. У скільки разів менше каштанів назбирав Петрусь?
- Туристів розмістили в 4 малих човнах по 3 у кожному і в 6 великих по 5 у кожному. На скільки більше туристів у великих човнах, ніж у малих?

Розглянь короткий запис задачі та розв'яжи її.

У 1 човні	Кількість човнів	Загальна кількість туристів	
3 т.	4	?	) на ? більше
5 т.	6	?	

- У зоомагазин завезли папуг і канарок. Папуг розмістили по 2 у 3 клітки, а канарок — по 3 у 4 клітки. У скільки разів канарок більше, ніж папуг? Склади короткий запис задачі у вигляді таблиці та розв'яжи її.

522. Художникові потрібно було виконати 62 малюнки до мультфільму. Він уже намалював кілька малюнків і розмістив їх у 7 папок по 8 малюнків у кожную. Скільки малюнків йому ще залишилося намалювати?

523. Обчисли зручним способом.

$4 \cdot 8$

$2 \cdot 9$

$5 \cdot 10$

$3 \cdot 13$

 524. Мама розклала вареники з грибами на 3 тарілки по 8 на кожну і вареники з вишнями на 4 тарілки по 2 на кожну. У скільки разів вареників з вишнями було менше, ніж вареників із грибами?

Склади короткий запис задачі у вигляді таблиці та розв'яжи задачу.

 525. Розглянь, як виконали множення.

$$4 \cdot 2 \cdot 3 = (4 \cdot 2) \cdot 3 = 8 \cdot 3 = 24$$

$$4 \cdot 2 \cdot 3 = 4 \cdot (2 \cdot 3) = 4 \cdot 6 = 24$$

 Щоб знайти добуток трьох чисел, можна добуток перших двох чисел помножити на третє число або перше число помножити на добуток другого і третього чисел:

$$a \cdot b \cdot c = (a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c) \text{ — сполучний закон множення.}$$

526. Обчисли, спираючись на сполучний закон множення.

$9 \cdot 4 \cdot 2$

$8 \cdot 3 \cdot 2$

$6 \cdot 2 \cdot 3$

$3 \cdot 3 \cdot 8$

527. $320 - x = 170$

$y \cdot 6 = 54$

$z : 4 = 8$

528. Задумане число збільшили в 4 рази й одержали 32. Знайди задумане число. Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

529. У книгарні за день продали 112 книжок, а ще залишилося 618 книжок. Скільки книжок було в книгарні спочатку? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

  $x \quad y \quad z \quad x \quad y \quad z$

530. На пошту привезли 8 посилок масою 4 кг кожна і кілька посилок масою 7 кг кожна. Маса всіх посилок становила 53 кг. Скільки привезли посилок масою по 7 кг? Розглянь короткий запис задачі та розв'яжи її.

$$\left. \begin{array}{l} 8 \text{ пос.} - ?, \text{ по } 4 \text{ кг} \\ ? \text{ пос.} - ?, \text{ по } 7 \text{ кг} \end{array} \right\} 53 \text{ кг}$$

531. Як зміниться добуток $6 \cdot c$, якщо число c зменшити у 2 рази? Наведи приклад.

532. У хорі співали a дівчат, а хлопців — у 2 рази більше. На скільки менше дівчат, ніж хлопців, у хорі? Склади вираз і знайди його значення, якщо $a = 9; 10$.

533. Обчисли, спираючись на сполучний закон множення.

$7 \cdot 5 \cdot 2$

$3 \cdot 3 \cdot 7$

$2 \cdot 4 \cdot 8$

$5 \cdot 2 \cdot 6$

534. Щоб пофарбувати паркан, пес Шарик купив кілька банок фарби по 2 кг у кожній. Скільки банок фарби купив Шарик, якщо кіт Матроскін замовив йому 16 кг фарби? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

535.

$4 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 24$

$28 \bigcirc 7 \bigcirc 4 = 16$

$4 \bigcirc 2 \bigcirc 3 = 6$

$16 \bigcirc 8 \bigcirc 2 = 4$

$28 \bigcirc 7 \bigcirc 4 = 1$

$16 \bigcirc (8 \bigcirc 2) = 1$

536. Розглянь і поясни, як виконали множення.

$4 \cdot 9 \cdot 2 = 4 \cdot 2 \cdot 9 = (4 \cdot 2) \cdot 9 = 8 \cdot 9 = 72$

У добутку кількох множників можна міняти місцями множники і брати їх у дужки будь-яким способом.

537. Обчисли зручним способом.

$3 \cdot 8 \cdot 3$

$2 \cdot 7 \cdot 4$

$2 \cdot 6 \cdot 5$

$3 \cdot 8 \cdot 2$

538. Незнайко купив 4 булочки з варенням по 5 грн за кожную. Яка вартість покупки?

Ціна	Кількість	Вартість
5 грн	4 шт.	?

Ціна показує, скільки коштує один предмет.

Вартість показує, скільки коштує певна кількість предметів.

Розв'язання

$$5 \cdot 4 = 20 \text{ (грн)}$$

Відповідь: 4 пончики коштують 20 грн.

Щоб знайти вартість, потрібно ціну помножити на кількість.

539. За даними таблиці знайди невідомі величини.

Ціна	Кількість	Вартість
4 грн	5 кг	?
?	3 кг	21 грн
6 грн	?	36 грн
8 грн	8 шт.	?
?	9 шт.	63 грн

540. Даринка купила 3 ручки по 8 грн кожна. Скільки зошитів можна купити за ці самі гроші, якщо один зошит коштує 6 грн? Виконай короткий запис задачі у вигляді таблиці.

	Ціна	Кількість	Вартість
Ручки	☐ грн	☐ шт.	?
Зошити	☐ грн	?	?

} однакова

1 2 3

541. До шкільної їдальні завезли 9 однакових ящиків яблук загальною масою 72 кг. Яка маса одного такого ящика з яблуками? Склади і розв'яжи обернену задачу.

542. Олеся розгорнула книжку і побачила, що сума номерів лівої та правої сторінок дорівнює 13. Знайди добуток номерів цих сторінок.

543. Обчисли зручним способом.

$2 \cdot 9 \cdot 3$ $3 \cdot 7 \cdot 3$ $5 \cdot 5 \cdot 2$ $2 \cdot 8 \cdot 5$

544. Оленка купила 4 наклейки за однаковою ціною і заплатила за них 28 грн. Яка ціна однієї такої наклейки? Склади і розв'яжи обернену задачу.

545. $6 \cdot 3$ $: 2$ $\cdot 3$ $: 9$ $\cdot 2$

546. Випиши тільки двоцифрові числа у порядку зростання: 0; 2; 11; 4; 32; 9; 19; 1; 100; 44; 3; 59; 91; 5; 74.

При множенні одиниці на будь-яке число в добутку отримуємо це саме число:

$$1 \cdot a = a.$$

При множенні будь-якого числа на 1 в добутку отримуємо це саме число:

$$a \cdot 1 = a.$$

При діленні будь-якого числа на 1 в частці отримуємо це саме число:

$$a : 1 = a.$$

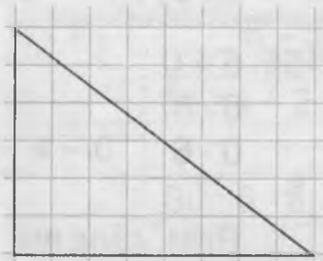
547. $8 \cdot 1$ $12 : 1$ $6 \cdot 1 + 15$ $20 : 5 \cdot 1$
 $7 : 1$ $1 \cdot 2$ $(8 + 1) : 1$ $1 \cdot 48 : 6$
 $1 \cdot 9$ $1 \cdot 7$ $8 + 1 : 1$ $1 \cdot (49 : 7)$

548. Використовуючи числа 8, 56 та x , склади і розв'яжи різні рівняння зі знаками дій множення та ділення.

549. На складі розклали у ящики 48 кг лимонів по 8 кг у кожний ящик і 45 кг мандаринів по 5 кг у кожний ящик. Скільки ящиків заповнили лимонами й мандаринами?

550. В ательє в липні пошили 115 спідниць та 178 жилеток. У серпні спідниць пошили на 20 більше, ніж у липні, а жилеток — на 32 менше, ніж у липні. На скільки більше жилеток, ніж спідниць, пошили у серпні?

551. Побудуй трикутник за зразком, а потім доповни його до чотирикутника таким самим трикутником. Знайди периметр чотирикутника.

552. Розшифруй прислів'я. Букви у словах замінено числами, які є результатами множення чисел першого рядка і першого стовпчика таблиці.

12, 2, 36	3, 10, 40, 2, 8	8, 2, 9, 36, 2, 3	—
14, 9, 32, 45	3, 10, 40	8, 2, 9, 3, 2, 15	.

Ключ до шифру:

	2	3	8	9
1	І	Р	В	Д
4	В	С	И	М
5	А	Ж	З	Н
7	О			

553. $5 : 1 + 16$ $1 \cdot 7 + 24$ $(10 - 1) : 1$ $35 : 7 \cdot 1$

554. 18 кг білої фарби розлили у трикілограмові банки, а 12 кг блакитної — у двокілограмові. Скільки банок наповнили фарбою?

1 10 100 1000

555.

$27 \bigcirc 3 \bigcirc 3 = 3$

$27 \bigcirc 3 \bigcirc 3 = 27$

$48 \bigcirc 6 \bigcirc 4 = 32$

$81 \bigcirc 9 \bigcirc 3 = 27$

$81 \bigcirc 9 \bigcirc 3 = 3$

$48 \bigcirc 6 \bigcirc 4 = 2$

При множенні нуля на будь-яке число в добутку отримуємо нуль: $0 \cdot a = 0$.

При множенні будь-якого числа на нуль у добутку отримуємо нуль: $a \cdot 0 = 0$.

556. $6 + 0$

$6 \cdot 0$

$0 \cdot 6$

$8 \cdot 1 + 5$

$7 + 1 \cdot 8$

$7 \cdot 0 + 9$

$0 \cdot 4 + 1 \cdot 4$

$0 \cdot 20 + 40$

$(20 - 12) \cdot 0$

При діленні нуля на будь-яке число в частці отримуємо нуль: $0 : a = 0$.

На нуль ділити не можна!

557. $0 : 4$

$0 : 7$

$0 : (72 + 19)$

$0 : (90 - 73)$

$0 : 5 + 17$

$135 - 0 : 6$

$0 : 3 \cdot 5$

$6 \cdot 0 : 2$

558. Кондитер розклав у 4 подарункові коробки 8 кг печива порівну в кожну і 12 кг пряників у 2 коробки порівну. У скільки разів маса пряників в одній коробці більша за масу печива в одній коробці?

559. Склади та розв'яжи задачу за коротким записом.

Батько — 32 р.

Син — ?, на 24 роки молодший

у ? р. молодший

560. Перше число — 35, друге — у 5 разів менше, ніж перше. На скільки перше число більше, ніж друге?

561. $9 \cdot 0 : 4$

$15 : 3 \cdot 0$

$(59 - 39) \cdot 0$

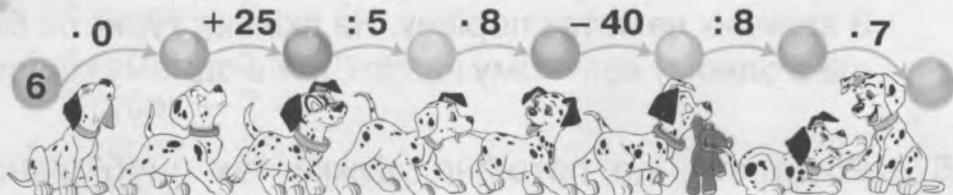
$97 \cdot (39 - 38)$

$64 : (8 : 8)$

$0 : (13 - 7)$

562. За 4 однакові альбоми заплатили 20 грн, а за 3 набори фарб — 30 грн. У скільки разів один набір фарб дорожчий за один альбом?

563. Розв'яжіть чарівний ланцюжок.

564. Склади всі можливі рівності, використовуючи вирази:

48 : 8   18 : 3   45 : 9   0 : 6   0 · 5
95 - 90   54 : 3   1 · 0   3 · 2   5 - 5

7 · 4 - 13	40 : 5 · 3	36 : 4 - 2
45 : 5 + 0	9 · 4 - 0	
15 : 3 + 25	24 + 3 · 7	30 : 6 · 8

При діленні числа на рівне йому число в частці отримуємо 1: $a : a = 1$.

566. 3 : 3   8 : 8 + 8 · 1   (60 - 40) : 20
7 : 7   0 · 3 + 7 · 0   8 · 8 - 8 : 8
325 : 325   9 : 9 + 5 : 5   0 : 5 + 5 : 5

567. 24 груші розклали на 3 великі тарілки порівну, а 16 яблук на 8 маленьких тарілок порівну. На скільки більше груш на одній великій тарілці, ніж яблук на одній маленькій тарілці?

568. До умови задачі № 567 постав таке запитання, щоб останньою була дія ділення. Розв'яжи задачу.

569. Склади умову задачі до запитання: «На скільки гривень менше коштує 1 кг огірків, ніж 1 кг помідорів?». Розв'яжи задачу.

570. $9 : x = 9$ $z : 45 = 1$ $y · 120 = 120$

100 200 300 400 500 600

571. 12 туристів з однієї групи розмістилися в 4 малих наметах порівну, а 18 туристів іншої групи — у 3 великих наметах порівну. На скільки туристів більше в одному великому наметі, ніж в одному малому?

572. Розставте, де потрібно, дужки так, щоб рівності стали істинними.

$$18 - 9 \cdot 5 = 45$$

$$81 : 81 - 72 = 9$$

$$6 \cdot 10 - 6 = 24$$

$$85 - 40 : 5 = 9$$

573. $1 \cdot 25 \bigcirc 25 \cdot 0$

$$67 \cdot 1 \bigcirc 1 \cdot 67$$

$$49 \cdot 0 \bigcirc 0 \cdot 49$$

$$(16 + 4) \cdot 0 \bigcirc 0 \cdot (16 - 4)$$

Щоб помножити число на 10, потрібно до нього справа приписати один нуль.

Наприклад:

$$8 \cdot 10 = 80;$$

$$30 \cdot 10 = 300;$$

$$12 \cdot 10 = 120.$$

Щоб поділити на 10 число, яке закінчується нулями, потрібно справа в ньому відкинути один нуль.

Наприклад:

$$50 : 10 = 5; \quad 80 : 10 = 8; \quad 500 : 10 = 50; \quad 180 : 10 = 18.$$

574. $2 \cdot 10$

$$7 \cdot 4 \cdot 10$$

$$(6 + 4) : 10$$

$$40 : 10$$

$$800 : 10$$

$$(32 + 38) : 10$$

$$10 \cdot 4$$

$$6 \cdot 5 : 10$$

$$(135 + 15) : 10$$

575. Запиши число 8 у вигляді частки двох чисел, якщо ділене дорівнює: 48; 56; 40; 32; 72.

576. Запиши число 24 у вигляді добутку двох множників, перший із яких на 5 більший за другий.

577. Склади й розв'яжи задачі про масу однакових гусей.

- 7 гусок — 35 кг
1 гуска — ?
- 1 гуска — 5 кг
5 гусок — ?
- 7 гусок — 35 кг
5 гусок — ?

578. На кожний із 4 тортів потрібно розкласти порівну 32 ягідки. На скільки таких тортів вистачить 56 ягідок?

579. Знайди довжину прямокутника, якщо його ширина дорівнює 4 см, а периметр — 18 см.

580. $10 \cdot y = 120$ $z : 6 = 10$ $x : 10 = 5$

581. У 6 однакових будинках 24 під'їзди. Скільки під'їздів у 10 таких будинках?

582. За даними таблиці знайдіть невідомі числа.

Ділене	63	72	<input type="text"/>	0	<input type="text"/>	70	100	<input type="text"/>
Дільник	<input type="text"/>	8	4	14	8	10	<input type="text"/>	10
Частка	7	<input type="text"/>	1	<input type="text"/>	0	<input type="text"/>	10	16

583. $7 \cdot 10$ $6 : 6$ $8 \cdot 10 + 0$ $9 \cdot (34 - 33)$
 $10 \cdot 9$ $98 \cdot 1$ $7 : 7 - 1$ $0 \cdot (43 - 6)$
 $180 : 10$ $10 \cdot 0$ $16 : 16 \cdot 10$ $10 \cdot 14 - 60$

584. Для фарбування гаража тато купив 2 щітки по 5 грн кожна і 4 банки фарби по 10 грн кожна. У скільки разів більше він заплатив за фарбу, ніж за щітки? Виконай короткий запис задачі за зразком.

2 щ. — ?, по 5 грн   у ? р. більше
4 б. ф. — ?, по 10 грн

к. грн   к. грн

585. Склади і розв'яжи задачі, обернені до задачі № 584, за короткими записами.

- 2 щ. — ?, по ? грн
4 б. ф. — ?, по 10 грн } у 4 р. менше
- 2 щ. — ?, по 5 грн
4 б. ф. — ?, по ? грн } у 4 р. більше
- ? щ. — ?, по 5 грн
4 б. ф. — ?, по 10 грн } у 4 р. менше
- 2 щ. — ?, по 5 грн
? б. ф. — ?, по 10 грн } у 4 р. більше

Зверни увагу! Обернених задач можна скласти стільки, скільки даних в умові прямої задачі.

586. На скільки збільшиться периметр квадрата, якщо кожную його сторону збільшити на 10 см?

587. Накресли квадрат, сторона якого дорівнює 10 мм.
Знайди його периметр.

588. Зібрали 2 ящики динь по 5 кг у кожному і 6 контейнерів кавунів по 10 кг у кожному. У скільки разів менше зібрали динь, ніж кавунів? Розв'яжи задачу. Склади і розв'яжи обернену задачу.

589. Устав такі знаки дій, щоб рівності стали істинними.

$$20 \bigcirc 15 = 20 \bigcirc 4$$
$$35 \bigcirc 8 = 9 \bigcirc 3$$

590. Розглянь запис і поясни, як виконали множення.

$$3 \cdot 100 = 3 \cdot 1 \text{ сот.} = 3 \text{ сот.} = 300$$

$$\text{Отже, } 3 \cdot 100 = 300.$$

Порівняй результат множення з першим множником. Зроби висновок.

Щоб помножити число на 100, потрібно до нього справа приписати два нулі.

Наприклад: $8 \cdot 100 = 800$; $10 \cdot 100 = 1000$.

$591. 5 \cdot 100$	$10 \cdot 8$	$9 \cdot 100 - 260$
$7 \cdot 100$	$100 \cdot 4$	$40 : 10 + 167$
$9 \cdot 100$	$100 \cdot 6$	$40 \cdot 10 + 130$

592. Знайди значення виразу $6 \cdot a + 180$, якщо $a = 10$; 100 .

593. Число 40 зменшили в кілька разів і одержали 10. У скільки разів зменшили число 40? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

594. Невідоме число зменшили у 100 разів і одержали 8. Знайди невідоме число.

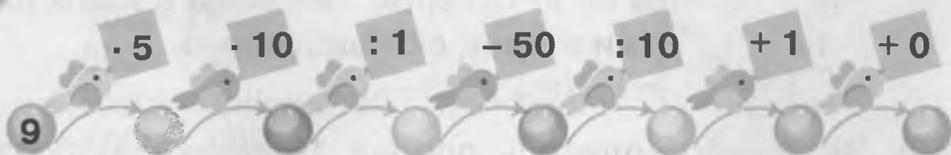
595. Довжина кроку папуги дорівнює 10 см. Скільки кроків зробив папуга, якщо він пройшов 60 см? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

596. За 3 однакові акваріумні рибки заплатили 30 грн. Скільки таких рибок можна купити на 40 грн? Скільки будуть коштувати 8 таких рибок?

597. Невідоме число зменшили у 100 разів і одержали 5. Знайди невідоме число.

598. У цистерні було 360 л бензину. Після того як використали кілька літрів бензину, в ній залишилося ще 274 л. Скільки літрів бензину використали? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

599. Розв'яжіть чарівний ланцюжок.

600. Обчисли. До кожної рівності на множення склади по дві рівності на ділення.

$5 \cdot 7$

$8 \cdot 4$

$2 \cdot 10$

1 0 10 1 0 10

601. Розглянь запис.

$$5 \cdot 100 = 500; \quad 500 : 100 = 5.$$

Порівняй результат ділення з діленим. Зроби висновок.

Щоб поділити на 100 число, що закінчується нулями, потрібно справа в ньому відкинути два нулі.

Наприклад:

$$300 : 100 = 3; \quad 700 : 100 = 7; \quad 1000 : 100 = 10.$$

602. Обчисли. До рівностей на множення склади рівності, що містять ділення на 100.

$$4 \cdot 100$$

$$9 \cdot 100$$

$$100 \cdot 3$$

603. $10 : 10 + 70 : 10$

$$100 : 10 + 600 : 100$$

$$90 : 10 - 50 : 10$$

$$800 : 10 - 200 : 100$$

604. Ділене дорівнює 300, а дільник є різницею чисел 171 і 71. Склади вираз і знайди його значення.

605. Розв'яжи задачі.

- У 6 однакових банках — 18 л томатного соку. Скільки потрібно таких банок для 12 л соку? Розв'яжи задачу діями.

1) $18 : \square = \square$ (л) — соку в одній банці;

2) $12 : \square = \square$ (б.) — кількість банок.

- У 4 пакетах 36 кг цукерок. Яка маса 8 таких пакетів? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

$$\square : \square \cdot \square = \square \text{ (кг)}$$

606. За 2 дні продавець продав 16 ящиків морозива. Скільки морозива він продасть за тиждень, якщо кожного дня продаватиме однакову кількість ящиків морозива?

607. $700 : 100 + 34$

$$5 \cdot 100 : 10$$

$$(320 - 120) : 100$$

$$(54 + 46) : 100$$

$$80 : 10 \cdot 100$$

$$(160 + 340) : 100$$

608. За 5 кг печива заплатили 45 грн. Скільки треба заплатити за 8 кг такого печива?

609. 80 солдатиків розклали в 10 коробок, порівну в кожну. Скільки потрібно коробок, щоб розкласти 56 солдатиків? Знайдіть серед поданих виразів такий, що є розв'язанням цієї задачі.

$(80 - 56) : 10$ $56 : (80 : 10)$ $56 + 80 : 10$

610. Розглянь і поясни, як виконали ділення.

$60 : 6 = 6$ дес. : $6 = 1$ дес. = 10

$60 : 6 = 10$

$600 : 6 = 6$ сот. : $6 = 1$ сот. = 100

$600 : 6 = 100$

611. $5 \cdot 10 = 50$

$7 \cdot 10$

$4 \cdot 100$

$8 \cdot 100$

$50 : 5 = 10$

$50 : 10 = 5$

612. $15 \cdot 10$

$500 : 5$

$(480 + 220) : 7$

$60 : 10$

$600 : 100$

$(340 + 560) : 9$

613. Допоможи Незнайкові відповісти на запитання і виконати завдання.

- Яка з рівностей хибна?

$348 = 384$

$410 : 10 = 42 - 1$

$5 \cdot 100 = 500 \cdot 1$

$202 = 202$

$500 : 100 = 5 \cdot 1$

- Яка з нерівностей істинна?

$1000 < 990$

$550 > 500$

$100 \cdot 10 > 1000$

$800 : 100 < 64 : 8$

1 100 2 200 3 300 4 400 ...

- Устав такі числа, щоб рівності та нерівності стали істинними.

$$370 : \square = 100 - 63$$

$$500 : \square > 4$$

$$20 - \square > 15$$

$$4 \cdot \square = 220 + 180$$

- Перетвори хибні числові рівності на істинні.

$$340 + 160 = 400$$

$$410 - 80 = 430$$

$$230 : 10 + 100 = 223$$

614. Спортсмен виконав 3 стрибки поспіль. Довжина першого стрибка дорівнює 3 м, другого — на 28 см менша, ніж першого, а третього — на 3 м 30 см менша, ніж довжина перших двох стрибків разом. Яку відстань подолав спортсмен за 3 стрибки?

615. Сума трьох чисел дорівнює 900. Сума першого і другого чисел дорівнює 400, а другого і третього — 800. Знайди кожне число.

616. Устав такі числа, щоб рівності та нерівності стали істинними.

$$\square + 40 = 160 - 40$$

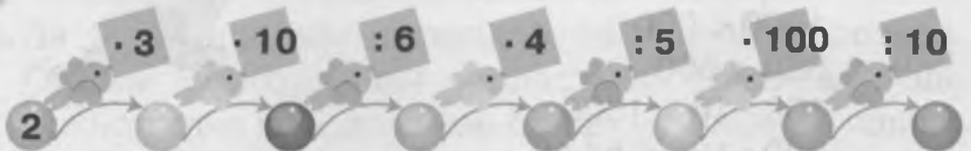
$$16 + \square < 2 \cdot 10$$

$$\square \cdot (14 + 28) = 420$$

$$\square \cdot 10 < 10 \cdot 4$$

617. Фермер відвіз у місто 90 кг смородини, вишень — на 380 кг більше, ніж смородини, а малини — на 420 кг менше, ніж смородини і вишень разом. Скільки кілограмів малини відвіз фермер у місто?

618. Розв'яжіть чарівний ланцюжок.

619. Обчисли зручним способом.

$$2 \cdot 10 \cdot 2$$

$$3 \cdot 100 \cdot 3$$

$$3 \cdot 10 \cdot 2$$

$$2 \cdot 100 \cdot 4$$

620. Обчисли. До кожної рівності на множення склади по дві рівності на ділення.

$3 \cdot 10$

$3 \cdot 100$

$6 \cdot 10$

$9 \cdot 100$

621. Розгляньте і поясніть, як виконали множення.

I спосіб: $40 \cdot 2 = 4 \text{ дес} \cdot 2 = 8 \text{ дес} = 80$;

II спосіб: $40 \cdot 2 = (4 \cdot 10) \cdot 2 = (4 \cdot 2) \cdot 10 = 8 \cdot 10 = 80$.

I спосіб: $400 \cdot 2 = 4 \text{ сот} \cdot 2 = 8 \text{ сот} = 800$;

II спосіб: $400 \cdot 2 = (4 \cdot 100) \cdot 2 = (4 \cdot 2) \cdot 100 = 800$.

622. $30 \cdot 3$

$20 \cdot 4$

$30 \cdot 2$

$20 \cdot 3$

$300 \cdot 3$

$200 \cdot 4$

$300 \cdot 2$

$200 \cdot 3$

623. Поні може важити від 100 кг до 200 кг. Скільки важать 3 поні по 100 кг і 2 поні по 200 кг разом?

624. Бабуся засолила 3 бочки капусти по 30 кг у кожній і 2 бочки огірків по 20 кг у кожній. Скільки кілограмів овочів засолила бабуся?

625. В одному мішку було 50 кг цукру, а в чотирьох інших — по 20 кг. Яка маса цукру в усіх мішках?

626. Розв'яжи ребуси.

НАМИ 100

напер 100 к

паро 100 к

100 РОЖ

627. $600 : 100 \cdot 4$

$30 \cdot 3 \cdot 10$

$300 \cdot 3 : 10$

628. 4 майстрині вишили по 20 серветок, після чого їм залишилося вишити ще 36 серветок. Скільки всього серветок повинні були вишити майстрині?

4 3 2 1 5 4 3 2 1 6 5 ...

629. $100 \cdot 3 - 200$

$800 - 4 \cdot 200$

$60 : 6 \cdot 9$

$30 \cdot 3 \cdot 10$

$2 \cdot 400 + 100$

$50 + 3 \cdot 300$

630. Розгляньте і поясніть, як виконали ділення.

I спосіб: $40 : 2 = 4 \text{ дес.} : 2 = 2 \text{ дес.} = 20$;

II спосіб: $40 : 2 = (4 \cdot 10) : 2 = 4 : 2 \cdot 10 = 2 \cdot 10 = 20$.

I спосіб: $400 : 2 = 4 \text{ сот.} : 2 = 2 \text{ сот.} = 200$;

II спосіб: $400 : 2 = (4 \cdot 100) : 2 = 4 : 2 \cdot 100 = 200$.

Щоб поділити добуток двох чисел на число, достатньо один із множників поділити на це число і знайдений результат помножити на другий множник:

$$(a \cdot b) : c = (a : c) \cdot b.$$

631. $60 : 3$

$80 : 4$

$60 : 2$

$90 : 3$

$600 : 3$

$800 : 4$

$600 : 2$

$900 : 3$

632. Обчисли. До кожної рівності на множення склади рівність на ділення.

$3 \cdot 30$

$3 \cdot 300$

$4 \cdot 20$

$2 \cdot 300$

633. У книжці 400 аркушів. Скільки це сторінок? Склади і розв'яжи обернену задачу.

634. На пошиття 3 комплектів постільної білизни використали 60 м сатину. Скільки метрів сатину потрібно для пошиття 4 таких комплектів?

635. У шести човнах розмістилося порівну 24 особи. Скільки потрібно таких човнів, щоб розмістити 80 осіб?

636. Запиши всі трицифрові числа, складені з цифр 4, 5 і 6. (Цифри у запису кожного числа не повторюються.)

637. У Сергія 18 марок, а у Славка — 22. Усі марки хлопці поділили між собою порівну. Скільки марок отримав кожен?

638. Максим у спортивному таборі виграв у Сашка 60 партій у теніс, що у 3 рази більше, ніж виграв Сашко у Максима. Скільки всього партій зіграли хлопці?

639. $x \cdot 4 = 80$

$90 : y = 3$

$2 \cdot z = 800$

640. У спортивних змаганнях брало участь 4 команди школярів. У кожній команді було по 20 учасників. Скільки всього школярів брало участь у змаганнях?

641. Козеня надуло 19 повітряних кульок і вирішило подарувати своїм друзям по 2 кульки. Для цього йому потрібно було поділити 19 на 2. Розглянь малюнок і поясни, як Козеня виконало це завдання.

$$19 : 2 = 9 \text{ (ост. 1)}$$

У цьому записі: 19 — ділене; 2 — дільник; 9 — неповна частка; 1 — остача.

Читають так: «19 поділити на 2 дорівнює 9 і в остачі 1».

642. Поясніть за малюнками, як виконували ділення.

$$4 : 2 = 2$$

$$5 : 2 = 2 \text{ (ост. 1)}$$

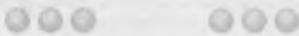

$$6 : 2 = 3$$

$$7 : 2 = 3 \text{ (ост. 1)}$$

643. Виконайте ділення, скориставшись малюнками.

$$6 : 3$$

$$7 : 3$$

$$8 : 3$$

$$9 : 3$$

644. $12 : 3 = 4$ $36 : 6$ $24 : 8$ $42 : 7$ $40 : 5$
 $14 : 3 = 4 \text{ (ост. 2)}$ $37 : 6$ $29 : 8$ $45 : 7$ $44 : 5$

Щоб виконати ділення з остачею, потрібно:

- 1) знайти найбільше число, яке менше від діленого і ділиться на дільник без остачі;
- 2) виконати ділення цього числа і знайти неповну частку;
- 3) знайти остачу, віднявши від діленого те число, яке ділиться на дане число без остачі.

645. Школярі посадили 24 саджанці тополь у 4 ряди порівну і 35 саджанців кленів у 5 рядів порівну. На скільки більше кленів, ніж тополь, в одному ряду?

646. Склади умову задачі до запитання: «На скільки менше коштують санчата, ніж пара лиж?».

647. У двох люстрах має горіти 14 лампочок. У другій люстрі горить 6 лампочок. Скільки лампочок горить у першій люстрі, якщо дві з них перегоріли?

648. Практична робота. Незнайко намалював 3 прямі лінії. На кожній із них він поставив 3 точки. Усього він поставив 6 точок. Намалюй, як він це зробив.

649. Виконай ділення з остачею.

 20 : 6   31 : 5   44 : 7   65 : 9   18 : 4   27 : 5

650. На пошиття 4 однакових суконь використали 12 м ситцю, а на пошиття 2 однакових сорочок — 4 м ситцю. На скільки більше тканини використали на пошиття однієї сукні, ніж на пошиття однієї сорочки?

 651. Виконай ділення з остачею.

38 : 4   41 : 8   28 : 5   33 : 5   19 : 6   27 : 6

652. $8 : 4 = 2$ 12 : 4   16 : 4   20 : 4

$9 : 4 = 2$ (ост. 1)   13 : 4   17 : 4   21 : 4

$10 : 4 = 2$ (ост. 2)   14 : 4   18 : 4   22 : 4

$11 : 4 = 2$ (ост. 3)   15 : 4   19 : 4   23 : 4

Скільки різних остач отримали при діленні на 4? Порівняй найбільшу остачу з дільником. Зроби висновок.

653. 3 : 3   6 : 3   9 : 3   12 : 3   15 : 3

4 : 3   7 : 3   10 : 3   13 : 3   16 : 3

5 : 3   8 : 3   11 : 3   14 : 3   17 : 3

Скільки різних остач ти можеш отримати при діленні на 3? Порівняй найбільшу остачу з дільником.

 Остача завжди менша від дільника.

654. Фермер розподілив 48 кг агрусу по 6 однакових ящиках. Скільки потрібно ящиків, щоб розподілити таку саму кількість аличі, якщо в кожний ящик насипати на 2 кг менше аличі, ніж агрусу?

 9 8 7 6 5 4 3 2 1 10 9

655. За пиріжки з вишнями Оленка заплатила 18 грн, а за пиріжки з малиновим джемом — 36 грн. Один пиріжок із вишнями коштує 3 грн. Скільки коштує один пиріжок із малиновим джемом, якщо відомо, що їх було куплено на 3 більше, ніж пиріжків із вишнями?

	Ціна	Кількість	Вартість
Пиріжки з вишнями	3 грн	?	18 грн
Пиріжки з джемом	?	?, на 3 шт. більше	36 грн

656. Накресли відрізок KM завдовжки 12 см і поділи його на 6 рівних частин. Накресли відрізок AB завдовжки 8 см і поділи його на 4 рівні частини. Порівняй довжину частин на першому і другому малюнках.

657. Микола, Василько і Борис грали у шахи. Кожен із них зіграв по 2 партії. Скільки партій було зіграно?

658. Виконай ділення з остачею.

$18 : 5$ $50 : 8$ $59 : 8$ $23 : 3$ $34 : 10$
 $37 : 9$ $28 : 3$ $52 : 7$ $68 : 8$ $17 : 2$

Порівняй остачу з дільником.

659. За 9 пачок печива заплатили 45 грн, а за вафлі — 32 грн. Скільки пачок вафель купили, якщо 1 пачка вафель дешевша за 1 пачку печива на 1 грн. Склади короткий запис задачі у вигляді таблиці та розв'яжи задачу.

660. Чи може при діленні на 7 в остачі бути: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8? Якими можуть бути остачі при діленні на 9? На 10? Відповідь пояснить.

661. Поясніть рівності, складені за малюнками.

$$9 : 4 = 2 \text{ (ост. 1)}$$

$$4 \cdot 2 + 1 = 9$$

$$10 : 4 = 2 \text{ (ост. 2)}$$

$$4 \cdot 2 + 2 = 10$$

$$11 : 4 = 2 \text{ (ост. 3)}$$

$$4 \cdot 2 + 3 = 11$$

Якщо до добутку неповної частки і дільника додамо остачу, то отримаємо ділене.

662. Перевірте, чи правильно виконано ділення з остачею.

$$31 : 4 = 7 \text{ (ост. 3)}$$

$$44 : 7 = 6 \text{ (ост. 2)}$$

$$32 : 6 = 5 \text{ (ост. 1)}$$

$$65 : 8 = 8 \text{ (ост. 9)}$$

$$50 : 7 = 7 \text{ (ост. 1)}$$

$$66 : 8 = 7 \text{ (ост. 10)}$$

663. $14 : 4 = 3 \text{ (ост. 2)}$

$21 : 4$

$41 : 5$

$16 : 5$

$3 \cdot 4 + 2 = 14$

$32 : 6$

$57 : 6$

$25 : 3$

664. До шкільної їдальні завезли 2 ящики лимонів по 4 кг у кожному і 6 ящиків апельсинів по 8 кг у кожному. У скільки разів більше завезли апельсинів, ніж лимонів?

2 ящ. л. — ?, по 4 кг
 6 ящ. ап. — ?, по 8 кг

} у ? р. більше

665. Веселі гноми спекли пироги: 2 — з яблуками по 3 кг кожний і 4 — з лісовими ягодами по 3 кг кожний. У скільки разів менше важать пироги з яблуками, ніж із лісовими ягодами? Склади вираз за схемою:

$$(\square \cdot \square) : (\square \cdot \square).$$

666. Склади задачі за схемою.

1) $\square - ?$, по $\square$
 $\square - ?$, по $\square$

} у ? р. менше

2) $\square - ?$, по $\square$
 $\square - ?$, по $\square$

} на ? менше

667. Знайди значення лише тих виразів, що містять дію ділення.

$$72 - 8 \cdot 6$$

$$49 : 7 + 12$$

$$6 \cdot 8 + 63 : 7$$

$$(3 + 4) \cdot 9$$

$$3 \cdot 8 : 4$$

$$56 : (78 - 70)$$

$$15 + 30 : 6$$

$$48 : (15 - 7)$$

$$(100 - 28) : 9$$

668. Бабуся придбала 2 сітки цибулі по 4 кг у кожній і 5 сіток капусти по 8 кг у кожній. У скільки разів маса придбаної цибулі менша, ніж маса капусти?

669. Які остачі можна отримати при діленні на 2? На 5? На 6? На 8?

670. Козеня вирішило погостувати кожного свого друга двома шоколадними цукерками і трьома карамельками. Скільки цукерок потрібно придбати Козеняткові, щоб погостувати 9 своїх друзів? Розгляньте, як Козеня знайшло потрібну кількість цукерок двома способами, і зробіть висновок.

I спосіб: $(2 + 3) \cdot 9 = 5 \cdot 9 = 45$ (ц.).

II спосіб: $2 \cdot 9 + 3 \cdot 9 = 18 + 27 = 45$ (ц.).

Отже, $(2 + 3) \cdot 9 = 2 \cdot 9 + 3 \cdot 9$.

Щоб помножити суму двох чисел на третє число, треба помножити на це число кожен із доданків, а знайдені добутки додати:

$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$ — розподільний закон множення.

Наприклад, $(7 + 5) \cdot 4 = 7 \cdot 4 + 5 \cdot 4 = 28 + 20 = 48$.

671 $(10 + 6) \cdot 3 = 10 \cdot 3 + 6 \cdot 3 = 30 + 18 = 48$.

$$(4 + 7) \cdot 5$$

$$(8 + 5) \cdot 6$$

$$(10 + 8) \cdot 3$$

$$(8 + 7) \cdot 3$$

Якщо у виразах без дужок є тільки дії додавання і віднімання (множення і ділення), їх виконують у тому порядку, в якому вони записані.

Наприклад:

$$\overset{1}{30} - \overset{2}{12} + 6 = 24;$$

$$\overset{1}{15} + \overset{2}{5} - 10 = 10;$$

$$\overset{1}{12} : \overset{2}{4} \cdot 8 = 24;$$

$$\overset{1}{3} \cdot \overset{2}{6} : 2 = 9.$$

Якщо у виразах немає дужок, то спочатку виконують по порядку дії множення і ділення, а потім — додавання і віднімання.

Наприклад:

$$\overset{3}{20} + \overset{1}{6} \cdot \overset{2}{4} : 8 = 23;$$

$$\overset{2}{12} + \overset{1}{3} \cdot \overset{3}{6} - 10 = 20;$$

$$\overset{3}{40} - \overset{1}{25} : \overset{2}{5} \cdot 2 = 30;$$

$$\overset{1}{45} : \overset{3}{9} + \overset{2}{17} \cdot 1 = 22.$$

Якщо у виразах є дужки, то спочатку виконують дії в дужках.

Наприклад:

$$\overset{2}{27} : (\overset{1}{15} - 6) = 3;$$

$$\overset{2}{5} \cdot (\overset{1}{1} + 9) = 50.$$

672. $63 : 9 \cdot 7$

$$12 + 24 : 6$$

$$100 - 56 : 8$$

$$32 : (12 - 4)$$

$$80 + (100 - 40)$$

$$7 \cdot (27 : 3)$$

673. Пекар хотів спекти коровай масою 3 кг, а в нього вийшов коровай масою 5 кг. Тому він продав його на 8 грн дорожче, ніж планував. Скільки коштує спечений коровай?

674. Знайди всі значення змінної a , для яких нерівність $a \cdot 4 < 36$ буде істинна.

675. Знайди периметр прямокутника зі сторонами 9 см і 6 см, скориставшись формулою $P = (a + b) \cdot 2$.

21 20 1 22 20 2 23 20

676. Обчисли, спираючись на розподільний закон множення відносно додавання.

$$\begin{array}{lll} (6 + 5) \cdot 7 & (9 + 4) \cdot 7 & (8 + 7) \cdot 4 \\ (10 + 3) \cdot 5 & (3 + 8) \cdot 3 & (4 + 9) \cdot 6 \end{array}$$

677. У першій залі 40 стільців по 5 у кожному ряді. У другій залі — 36 стільців по 9 у кожному ряді. На скільки рядів більше в першій залі, ніж у другій? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

678. Поставте, де потрібно, дужки так, щоб рівності стали істинними.

$$\begin{array}{ll} 8 + 12 : 4 - 2 = 3 & 9 + 6 : 3 - 2 = 15 \\ 8 + 12 : 4 - 2 = 14 & 9 + 6 : 3 - 2 = 3 \\ 8 + 12 : 4 - 2 = 9 & 9 + 6 : 3 - 2 = 9 \end{array}$$

679. Лунтик кожному зі своїх трьох нових друзів подарував по 12 маленьких яскравих зірочок зі своєї планети. Скільки всього зірочок подарував Лунтик своїм друзям?

Щоб розв'язати цю задачу, потрібно скласти вираз: $12 \cdot 3$. Розгляньте і поясніть, як виконали множення.

$$12 \cdot 3 = (10 + 2) \cdot 3 = 10 \cdot 3 + 2 \cdot 3 = 30 + 6 = 36$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 10 + 2 \end{array}$

Щоб помножити двоцифрове число на одноцифрове:

- 1) двоцифрове число розклади на розрядні доданки;
- 2) помнож на одноцифрове число кількість десятків і одиниць, а знайдені добутки добавь.

680. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$15 \cdot 3 = (10 + 5) \cdot 3 = 10 \cdot 3 + 5 \cdot 3 = \dots$$

$$25 \cdot 5 = (20 + 5) \cdot 5 = \dots$$

$34 \cdot 4$

$18 \cdot 6$

$23 \cdot 5$

$26 \cdot 4$

$37 \cdot 2$

$13 \cdot 7$

681. Антон придбав 2 пари рукавичок по 24 грн за пару. Скільки він заплатив за покупку?

682. Петрик купив 12 пиріжків по 5 грн за кожний. Яка вартість усієї покупки?

683. Знайди невідомі величини за таблицею.

Ціна	Кількість	Вартість
8 грн	4 кг	?
12 грн	6 хусточок	?
9 грн	? іграшок	54 грн
?	5 порцій морозива	40 грн

684. До шкільної їдальні привезли 1 ц борошна. Відомо, що 70 кг борошна було в мішках, а решта — у пакетах по 5 кг. Скільки пакетів борошна привезли до шкільної їдальні? Склади і розв'яжи обернену задачу, в якій можна знайти, скільки борошна в кожному пакеті.

685. Аліні потрібно заплатити за покупку 19 грн. Вона має банкноти тільки по 2 грн, а продавець — тільки по 5 грн. Чи зможе Аліна розрахуватися за покупку? Як саме?

686. $22 \cdot 4$ $24 \cdot 3$ $34 \cdot 5$ $17 \cdot 5$ $42 \cdot 7$ $38 \cdot 2$

687. Учениця купила 5 наборів кольорового паперу по 13 грн за набір. Яка вартість цієї покупки?

111 100 10 1 112 100 10

688	$18 \cdot 7 = 7 \cdot 18$	$28 \cdot 4$	$19 \cdot 3$	$7 \cdot 21$
	$67 \cdot 2 = 2 \cdot 67$	$3 \cdot 19$	$21 \cdot 7$	$4 \cdot 28$

689. Павук Шнюк приготував для Лунтика по одній мармеладці з кожних трьох кульбабок. Скільки кульбабок зібрав Шнюк для приготування 15 таких мармеладок?

Щоб розв'язати цю задачу, потрібно скласти вираз: $3 \cdot 15$. Розгляньте і поясніть, як виконали множення.

$$3 \cdot 15 = 3 \cdot (10 + 5) = 3 \cdot 10 + 3 \cdot 5 = 30 + 15 = 45$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 10 + 5 \end{array}$

Щоб помножити число на суму, потрібно помножити це число на кожний доданок і знайдені добутки додати.

690. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$4 \cdot 18 = 4 \cdot (10 + 8) = 4 \cdot 10 + 4 \cdot 8 = \dots$$

$$7 \cdot 12 = 7 \cdot (10 + 2) = \dots$$

$$3 \cdot 15 \quad 5 \cdot 15 \quad 3 \cdot 32 \quad 2 \cdot 27 \quad 4 \cdot 24 \quad 3 \cdot 28$$

691. Знайдіть значення виразу $3 \cdot k$, якщо $k = 25; 37$.

692. За 5 кг яблук заплатили 45 грн. Скільки коштує 1 кг таких яблук?

693. Купили 3 шарфи по 18 грн кожний і 3 шапочки по 20 грн кожна. Яка вартість усієї покупки? Розв'яжи задачу. Склади і розв'яжи всі можливі варіанти обернених задач.

$$694. \quad 4 \cdot 22 \quad 5 \cdot 34 \quad 6 \cdot 18 \quad 3 \cdot 26 \quad 7 \cdot 14 \quad 3 \cdot 37$$

695. Аліна придбала 4 шоколадки по 15 грн і 3 пачки печива по 16 грн. Яка вартість усієї покупки?

696. Розглянь і поясни, як виконали множення.

$$\begin{array}{l} 240 \cdot 3 = (200 + 40) \cdot 3 = 200 \cdot 3 + 40 \cdot 3 = \\ \underbrace{200 + 40} \qquad \qquad \qquad = 600 + 120 = 720 \end{array}$$

697. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$360 \cdot 2 = (300 + 60) \cdot 2 = 300 \cdot 2 + 60 \cdot 2 = \dots$$

$$180 \cdot 3 = (100 + 80) \cdot 3 = \dots$$

$$150 \cdot 4$$

$$120 \cdot 8$$

$$450 \cdot 2$$

$$140 \cdot 5$$

698. $150 + x = 300$

$$y \cdot 10 = 400$$

$$230 - x = 80$$

$$z : 2 = 490$$

699. Василько купив марки, заплативши за них 36 грн. Ціна кожної марки — 9 грн. Скільки марок купив Василько?

700. Маса однієї цеглини — 4 кг. Яка маса 130 таких цеглин?

701. Знайди невідомі величини за таблицею.

	Маса одного предмета	Кількість	Загальна маса
Пиріжки	?	10 шт.	500 г
Цукерки	10 г	?	60 г
Мандарини	70 г	3 шт.	?

702. Учитель запропонував учням квитки до театру і до цирку. 15 учнів купили квитки до театру, а 18 — до цирку, причому 7 учнів купили квитки і до театру, і до цирку. Скільки учнів класу купили квитки?

291 200 90 1 292 200 90 ...

$$703. 230 \cdot 3 \quad 320 \cdot 2 \quad 180 \cdot 4 \quad 270 \cdot 4 \quad 160 \cdot 5$$

704. Маса однієї монети — 25 г. Яка загальна маса трьох таких монет?

705. Розглянь і поясни, як виконали множення.

$$\begin{aligned} 242 \cdot 3 &= (200 + 40 + 2) \cdot 3 = 200 \cdot 3 + 40 \cdot 3 + 2 \cdot 3 = \\ &= 600 + 120 + 6 = 726 \end{aligned}$$

706. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$218 \cdot 2 = 200 \cdot 2 + 10 \cdot 2 + 8 \cdot 2 = 200 + 20 + 16 = \dots$$

$$328 \cdot 3 = 300 \cdot 3 + 20 \cdot 3 + 8 \cdot 3 = \dots$$

$$134 \cdot 4$$

$$453 \cdot 2$$

$$165 \cdot 5$$

$$237 \cdot 3$$

$$707. (6 + 15) : x = 7 \quad z \cdot (108 - 100) = 64$$

$$x : (240 + 20) = 2 \quad y : (180 - 12) = 4$$

708. Маса одного пакета з мандаринами — 2 кг. Яка маса 125 таких пакетів?

709. Маса 8 однакових хлібин — 16 кг. Яка маса однієї такої хлібини?

710. За 2 дні трьом коровам видали 18 кг силосу. Скільки кілограмів силосу видавали одній корові кожного дня?

За 2 дні 3 к. — 18 кг

За 1 день 1 к. — ?

Розв'язання

I спосіб.

1) $18 : 2 = 9$ (кг) — маса силосу для 3 корів на 1 день;

2) $9 : 3 = 3$ (кг) — маса силосу для 1 корови на 1 день.

II спосіб.

1) $18 : 3 = 6$ (кг) — маса силосу для 1 корови на 2 дні;

2) $6 : 2 = 3$ (кг) — маса силосу для 1 корови на 1 день.

Відповідь: одній корові видавали щодня 3 кг силосу.

720. На полі копали цукрові буряки. Після того як 734 ц буряків вивезли, залишилося вивезти ще 242 ц. Скільки центнерів буряків було викопано на цьому полі? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

721. Склади задачу за схемою розв'язання.

$$x : \square = \square$$

$$x = \square \cdot \square$$

$$x = \square$$

Відповідь: задумане число — 28.

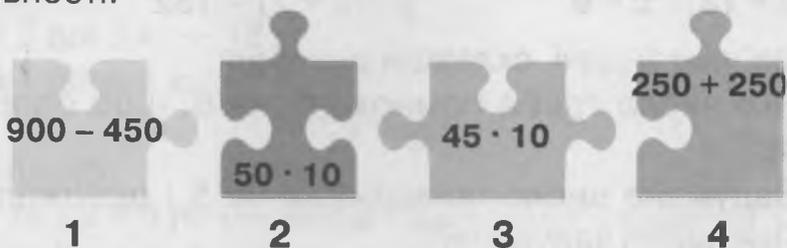
722. На 4 дні 6 тюленим потрібно 48 кг риби. Скільки риби потрібно 1 тюленю на 1 день?

723. Накресли ламану, довжина якої знаходиться так:
 $30 \cdot 2 + 60 = 120$ (мм).

724. $2 \cdot 240$ $6 \cdot 130$ $3 \cdot 330$ $6 \cdot 160$ $4 \cdot 250$

725. Для 440 учасників конкурсу пошили однакові костюми, витрачаючи на кожний костюм по 2 м тканини. Скільки метрів тканини витратили на пошиття костюмів?

726. Складіть математичні пазли. Запишіть утворені рівності.

727. Розглянь і поясни, як виконали множення.

$$3 \cdot 242 = 3 \cdot (200 + 40 + 2) = 3 \cdot 200 + 3 \cdot 40 + \\ + 3 \cdot 2 = 600 + 120 + 6 = 726$$

728. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$5 \cdot 116 = 5 \cdot (100 + 10 + 6) = 5 \cdot 100 + 5 \cdot 10 + 5 \cdot 6 = \dots$$

$$4 \cdot 235 = 4 \cdot (200 + 30 + 5) = \dots$$

$$3 \cdot 323$$

$$4 \cdot 134$$

$$3 \cdot 226$$

$$6 \cdot 129$$

$$5 \cdot 174$$

729. За 3 однакові альбоми заплатили 18 грн. Скільки коштують 115 таких альбомів?

730. Розв'яжи задачу за малюнком і запитанням. Яка маса п'яти таких діжок?

731. Світланка задумала число. Якщо до нього додати 555, то отримаємо 900. Яке число задумала Світланка?

732. Практична робота. Пиріг прямокутної форми поділили на 4 частини так, щоб дві з них були чотирикутної форми, а дві інші — трикутної. Як це зробили? Покажи на малюнку.

$$733. 3 \cdot 324$$

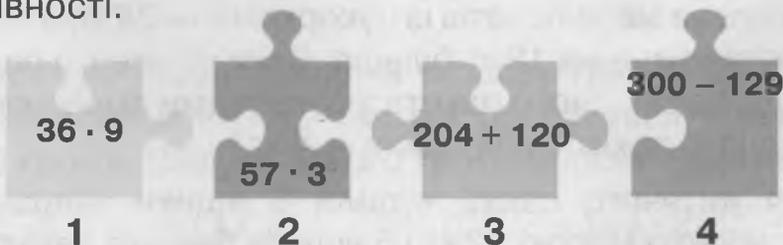
$$2 \cdot 235$$

$$4 \cdot 115$$

$$5 \cdot 197$$

734. У бабусі було 4 зелені яблука і 3 червоні. Маса кожного зеленого яблука — 120 г, а маса кожного червоного — 135 г. Яка загальна маса всіх яблук?

735. Збери математичні пазли. Запишіть утворені рівності.

4 4 16 4 5 20 4 6 ...

736. Порівняйте рівності першого і другого стовпчиків.

Зробіть висновок.

$$2 \cdot 5 = 10 \qquad (2 \cdot 3) \cdot 5 = 30$$

$$2 \cdot 5 = 10 \qquad 2 \cdot (5 \cdot 3) = 30$$

Якщо один із множників збільшити в кілька разів, то і добуток збільшиться в таку саму кількість разів.

737. Порівняйте рівності першого і другого стовпчиків.

Зробіть висновок.

$$8 \cdot 4 = 32 \qquad (8 : 2) \cdot 4 = 16$$

$$8 \cdot 4 = 32 \qquad 8 \cdot (4 : 2) = 16$$

Якщо один із множників зменшити в кілька разів, то і добуток зменшиться в таку саму кількість разів.

738. Допоможіть Незнайкові виконати завдання.

- Збільшіть перший множник у 4 рази. Як змінився добуток?

$$3 \cdot 2 = 6 \qquad \square \cdot 2 = \square$$

$$1 \cdot 5 = 5 \qquad \square \cdot 5 = \square$$

- Зменшіть другий множник у 2 рази. Як змінився добуток?

$$2 \cdot 8 = 16 \qquad 2 \cdot \square = \square$$

$$3 \cdot 4 = 12 \qquad 3 \cdot \square = \square$$

739. Загальна маса пакетів із цукерками — 24 кг, а пакетів з печивом — на 12 кг більша. Скільки всього пакетів, якщо маса одного пакета з цукерками дорівнює 3 кг, а одного пакета з печивом — 4 кг?

740. Для дитячого садка купили 3 ящики мандаринів загальною масою 12 кг і 5 ящиків бананів загальною масою 25 кг. На скільки маса одного ящика бананів більша, ніж маса одного ящика мандаринів?

 741. Найменше двоцифрове число помнож на 3. Як зміниться добуток, якщо один із множників збільшити в 10 разів?

 742. Маса свині дорівнює 160 кг. Поні на 10 кг легший, ніж свиня, а корова — на 100 кг важча, ніж поні. Яка загальна маса всіх тварин?

 743. Запиши натуральні числа від 1 до 10. Знайди суму в межах 10 всіх парних чисел, а потім — суму всіх непарних чисел. Знайди суму чисел — «сусідів» числа 9 і отриманий результат помнож на 5.

744. $15 \cdot 3$ $25 \cdot 3$ $32 \cdot 3$ $16 \cdot 4$ $28 \cdot 2$ $32 \cdot 4$
 $15 \cdot 5$ $6 \cdot 12$ $8 \cdot 11$ $3 \cdot 22$ $4 \cdot 28$ $3 \cdot 27$

745. $120 \cdot 3$ $302 \cdot 3$ $112 \cdot 5$ $184 \cdot 5$ $4 \cdot 110$
 $2 \cdot 302$ $3 \cdot 219$ $4 \cdot 168$ $265 \cdot 3$ $7 \cdot 124$

746. Мама купила 3 коропи по 8 грн за кожного і 2 кг цибулі по 3 грн за 1 кг. Яка вартість усієї покупки?

747. Маса двох індиків становить 14 кг, а маса гуски — на 3 кг менша, ніж маса індики. Яка загальна маса двох індиків і двох гусок?

748. Два заводи сільськогосподарського машинобудування виготовили за 5 днів 40 тракторів. Скільки тракторів виготовив за 1 день кожний завод, якщо кожен із них щодня виготовляв однакову кількість тракторів?

749. Буратіно йшов, роблячи щоразу три кроки вперед і два кроки назад. Так він просунувся вперед на 20 кроків. Скільки всього кроків зробив Буратіно?

750. $25 \cdot 4$ $5 \cdot 17$ $3 \cdot 134$ $128 \cdot 2$ $437 \cdot 2$

  16 4 4 25 5 5 36 6 ...

751. Для школи придбали 5 столів за ціною 136 грн і 4 стільці за ціною 58 грн. Яка вартість усієї покупки?

752. Козеня вирішило розділити 18 шоколадних цукерок і 27 карамельок між своїми дев'ятьма друзями. Скільки цукерок отримав кожен із них? Розгляньте, як Козеня розв'язало цю задачу двома способами, і зробіть висновок.

I спосіб: $(18 + 27) : 9 = 45 : 9 = 5$ (ц.).

II спосіб: $18 : 9 + 27 : 9 = 2 + 3 = 5$ (ц.).

Отже, $(18 + 27) : 9 = 18 : 9 + 27 : 9$.

Щоб поділити суму на число, можна поділити на це число кожний з доданків і знайдені частки додати.

753. Обчисли, скориставшись правилом ділення суми на число.

$$(24 + 28) : 4$$

$$(30 + 54) : 6$$

$$(36 + 60) : 6$$

$$(25 + 45) : 5$$

$$(48 + 40) : 8$$

$$(18 + 27) : 3$$

754. Знайдіть значення виразу $(t + 8) : 2$, якщо $t = 12$; $t = 18$.

755. У квітковій крамниці 25 горщиків з фіалками і 15 горщиків з кактусами розмістили по 5 на кожній полиці. Скільки полиць використали? Розв'яжи задачу двома способами, склавши вирази. Скористайся підказками.

I спосіб: $\square : \square + \square : \square$.

II спосіб: $(\square + \square) : \square$.

756. Гнат і Василина вирішили прикрасити ялинку яскравими стрічками. Гнат пов'язав 12 стрічок, а Василина — k стрічок. На кожну гілочку вони пов'язали по 2 стрічки. Скільки гілочок прикрасили діти? Склади вираз і знайди його значення, якщо $k = 8$.

757. Накресли два відрізки так, щоб перший із них був довший від другого на 2 см, а разом вони склали б відрізок завдовжки 14 см.

758. Перемалюйте у зошит магичні квадрати і заповніть їх.

759. Обчисли, спираючись на правило ділення суми на число.

$$(30 + 48) : 6 \qquad (24 + 64) : 8 \qquad (27 + 54) : 9$$

760. Вінні-Пух приніс 8 глечиків меду, а П'ятачок — 4. Усі глечики вони розставили на полицях у буфеті — по 2 на кожну полицю. Скільки полиць вони використали?

761. Розглянь і поясни, як виконали ділення.

$$26 : 2 = (20 + 6) : 2 = 20 : 2 + 6 : 2 = 10 + 3 = 13$$

20 + 6

1. Двоцифрове число розклади на розрядні доданки.

2. Поділи на одноцифрове число десятки і одиниці, а знайдені частки додай.

762. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$39 : 3 = (30 + 9) : 3 = 30 : 3 + 9 : 3 = \dots$$

$$44 : 4 = (40 + 4) : 4 = \dots$$

$$48 : 4$$

$$55 : 5$$

$$28 : 2$$

$$36 : 3$$

763. Крихітка Єнот за 3 год назбирав 36 пагонів осоки, а Мавпочка — таку саму кількість пагонів за 4 год. Хто з них за 1 год збирав більше пагонів і на скільки?

764. Розв'яжи задачу за коротким записом.

	За 1 год	Кількість годин	Виготовили тканини
I верстат	? ←	6	66 м
II верстат	на 2 м більше —	5	?

765. За 4 дні 6 корів з'їдають 48 кг силосу. Скільки кілограмів силосу з'їдає одна корова за один день? Розв'яжи задачу з поясненням двома способами.

766. **Практична робота.** Замкнена ламана складається з 4 ланок. Які фігури вона може утворити? Намалюй.

767. Троє рибалок вирішили всю спійману ними рибу розділити порівну. Один із них упіймав 17 рибин, другий — 12, третій — 10. Хто кому і скільки рибин має віддати?

$$768. 22 : x = 2 \qquad x \cdot 2 = 24 \qquad (17 - 14) \cdot y = 33$$

769. 6 овець за 4 дні з'їдають 48 кг сіна. Скільки кілограмів сіна з'їдає 1 вівця за 1 день? Розв'яжи задачу з поясненням двома способами.

770. Розглянь і поясни, як виконали ділення.

$$48 : 3 = (30 + 18) : 3 = 30 : 3 + 18 : 3 = 10 + 6 = 16$$

30 + 18

1. Двоцифрове число розклади на зручні доданки.

2. Поділи на одноцифрове число кожен із доданків, а знайдені частки додай.

771. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$32 : 2 = (20 + 12) : 2 = 20 : 2 + 12 : 2 = \dots$$

$$90 : 6 = (60 + 30) : 6 = \dots$$

$$78 : 6 \quad 60 : 5 \quad 95 : 5 \quad 56 : 4 \quad 54 : 3 \quad 84 : 6$$

772. 28 кг черешень і 32 кг вишень розклали в пакети по 4 кг у кожний. Скільки пакетів використали? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

773. З першої вишні зібрали k кг ягід, а з другої — у 3 рази менше. Скільки кілограмів ягід зібрали з двох дерев разом? Склади вираз і обчисли, якщо $k = 45$.

774. Тетянка задумала число. Якщо його збільшити в 5 разів, то одержимо 55. Яке число задумала дівчинка? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

775. У теплих країнах росте хлібне дерево, плоди якого схожі на гарбузи, а на смак нагадують картоплю. Одне таке дерево може прогодувати протягом року трьох осіб. У селищі живе 45 осіб. Скільки хлібних дерев потрібно селищу на рік? Доберіть рівняння для розв'язання задачі.

$$x : 3 = 45$$

$$x \cdot 3 = 45$$

$$45 : x = 3$$

776. Накресли ламану, довжина якої обчислюється так:
 $60 + 40 \cdot 2 = 140$ (мм).

777. Кролик, П'ятачок та Вінні-Пух їли мед. Кролик та П'ятачок удвох з'їли 11 горняток меду, П'ятачок і Вінні-Пух — 15 горняток, а Кролик і Вінні-Пух — 14. Скільки горняток меду з'їв кожен із них?

778. $45 : 3 \quad 70 : 5 \quad 96 : 6 \quad 51 : 3 \quad 60 : 4 \quad 85 : 5$

98 70 28 96 60 36 94 ...

779. Невідоме число збільшили на 396 і отримали 702.

 Знайди невідоме число.

780.

$54 : 6$	$6 \cdot 14$	$99 - 39$
$9 \cdot 11$	$60 - 12$	
$48 : 8$	$84 - 57$	$27 \cdot 2$

781. $52 : 4$ $39 : 3$ $42 : 3$ $56 : 8$ $84 : 7$
 $62 : 2$ $45 : 3$ $92 : 4$ $80 : 5$ $75 : 5$

782. У кіоску продали 9 пляшок лимонаду за 54 грн і 6 пакетів соку за 72 грн. Що дорожче: одна пляшка лимонаду чи один пакет соку? На скільки?

783. Петрик вирізав за 2 год 28 прапорців для гірлянди, а Оленка за 3 год — 54 прапорці. Скільки прапорців вирізали діти разом за 1 год?

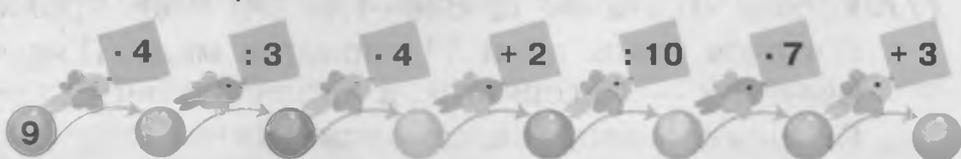
784. Турист їхав на велосипеді 4 години. За кожен годину він проїжджав 16 км. Скільки кілометрів проїхав турист?

785. На овочевому складі залишилося в 4 ящиках 48 кг моркви. Привезли ще 8 таких ящиків. Скільки кілограмів моркви стало на складі?

786. Установіть закономірність і назвіть пропущені числа.

- 1, 2, 3, 5, 8, ..., 21;
- 2, 4, 6, 10, 16, ..., 68.

787. Розв'яжи чарівний ланцюжок.

788. У 9 подарункових наборів розклали порівну 36 шоколадок. Скільки шоколадок потрібно для 15 таких наборів? Склади і розв'яжи обернену задачу.

789. Розглянь і поясни, як виконали ділення.

$$112 : 7 = (70 + 42) : 7 = 70 : 7 + 42 : 7 = 10 + 6 = 16$$

70 42

790. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$$120 : 8 = (80 + 40) : 8 = 80 : 8 + 40 : 8 = \dots$$

$$102 : 6 = (60 + 42) : 6 = \dots$$

$$108 : 9$$

$$126 : 7$$

$$144 : 8$$

$$108 : 6$$

$$119 : 7$$

791. Знайди значення кожного виразу, якщо $a = 9$.

$$99 : a$$

$$171 : a$$

$$135 : a + 68$$

792. Знайди суму чисел, якщо одне число дорівнює t , а друге — у 5 разів менше. Склади вираз і знайди його значення, якщо $t = 95$.

793. Знайдіть різницю чисел, якщо одне число дорівнює k , а друге — у 3 рази більше. Складіть вираз і знайдіть його значення, якщо $k = 75$; 230.

794. З першої полиці взяли 12 книжок, а з другої — a книжок. Усі книги розклали в 4 коробки порівну. Скільки книжок поклали в кожную коробку? Склади вираз і знайди його значення, якщо $a = 60$.

795. У хлопчика було 28 марок про космос і 35 — про спорт. Усі ці марки він розклав у альбом по 7 марок на кожную сторінку. Скільки сторінок альбому зайняли марки? Розв'яжи задачу двома способами.

796. Устав такі знаки дій, щоб рівності стали істинними.

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 3 = 3$$

$$27 \bigcirc 3 \bigcirc 3 = 84$$

$$797. 128 : 8$$

$$144 : 9$$

$$133 : 7$$

$$105 : 7$$

$$114 : 6$$

90 9 10 80 8 10 ...

798. Перше число дорівнює x , а друге — у 8 разів менше.
Знайди різницю цих чисел. Склади вираз і знайди його значення, якщо $x = 152$.

799. Розв'яжіть чарівний ланцюжок.

800. $66 : 6$ $144 : 8$ $60 : 3 : 4$ $12 : 2 + 137$
 $98 : 7$ $114 : 6$ $(70 + 28) : 7$ $48 : 3 + 225$
 $84 : 7$ $135 : 9$ $(54 + 18) : 6$ $730 - 72 : 4$

801. $5 \cdot y = 80$ $300 - x = 299 + 1$
 $z \cdot 2 = 48$ $x - 545 = 600 - 375$

802. За 5 однакових листівок Петрик заплатив 40 грн. Скільки коштує одна така листівка? Розв'яжи задачу. Склади і розв'яжи задачу, обернені до даної.

803. Тетянка придбала 8 ручок по 3 грн кожна і зошити по 6 грн кожний. Скільки зошитів придбала Тетянка, якщо вартість ручок і зошитів однакова?

804. На трьох деревах сиділо 36 ворон. Коли з першого дерева на друге перелетіло 6 ворон, а з другого на третє — 4 ворони, то на всіх трьох деревах ворон стало порівну. Скільки ворон сиділо на кожному дереві?

805. $54 : 3$ $65 : 5$ $90 : 5$ $117 : 9$
 $76 : 4$ $84 : 6$ $46 : 2$ $126 : 9$

806. Даринка купила 3 тістечка по 8 грн кожне. Скільки шоколадних зайчиків можна купити за ці самі гроші, якщо один шоколадний зайчик коштує 4 грн?

807. Випиши числа, які діляться на 10: 120; 450; 210; 37; 730; 100; 62; 604; 37; 70; 19; 140; 26; 340; 20; 28.

808. $10 = 1$ дес.

11 дес. = 110

$60 = *$ дес.

14 дес. = $***$

$150 = *$ дес.

9 дес. = $**$

809. Розгляньте і поясніть, як виконали ділення.

I спосіб: $120 : 3 = 12$ дес. : $3 = 4$ дес. = 40 .

II спосіб: $120 : 3 = (12 \cdot 10) : 3 = 12 : 3 \cdot 10 = 4 \cdot 10 = 40$.

810. Закінчи обчислення.

I спосіб: $240 : 6 = 24$ дес. : $6 = \dots$

II спосіб: $240 : 6 = (24 \cdot 10) : 6 = \dots$

811. $180 : 9$ $270 : 3$ $720 : 8$ $640 : 8$ $450 : 5$

812. 150 кг борошна розсипали у 3 мішки. Скільки борошна в одному мішку?

813. На трьох бензоколонках за 2 дні продали 180 л пального. Скільки пального продавали щодня на одній бензоколонці, якщо всі бензоколонки відпускали однакову кількість пального?

814. За 7 днів 3 столяри полагодили 210 стільців. Скільки стільців відремонтував за день кожен столяр, якщо продуктивність праці у них була однакова?

815. Якщо 4 роки тому вік сестри складав 8 років і вона молодша від брата на 4 роки, то скільки років братові зараз?

816. $640 : 8 + 30$ $700 - 240 : 4$ $360 : 4 + 90$ $560 - 560 : 7$

817. Степан і Олексій за 3 дні з'їли 120 маленьких льодяників. Скільки цукерок з'їв кожен із них за 1 день, якщо кожного дня вони з'їдали однакову кількість льодяників?

900 9 100 800 8 100 $\dots$

818. Випиши круглі числа:

12; 40; 21; 340; 70; 100; 56; 204; 370; 20; 11; 110; 96;
640; 30; 280.

819. $70 = 7$ дес.

$120 = 12$ дес.

$80 = *$ дес.

$*** = 18$ дес.

$190 = *$ дес.

$** = 3$ дес.

820. Розгляньте і поясніть, як виконали ділення.

1) $120 : 60 = 12$ дес. : 6 дес. = 2 ;

2) $420 : 20 = 42$ дес. : 2 дес. = $(40$ дес. + 2 дес.) :

: 2 дес. = 40 дес. : 2 дес. + 2 дес. : 2 дес. = $20 + 1 = 21$.

821. Закінчи обчислення та знайди значення інших виразів.

$990 : 30 = 99$ дес. : 3 дес. = $(90$ дес. + 9 дес.) : 3 дес. = ...

$240 : 20 = 24$ дес. : 2 дес. = ...

$80 : 40$ $640 : 80$ $360 : 40$ $420 : 70$ $540 : 30$

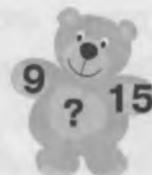
822. Перше число дорівнює b , а друге — у 30 разів менше. Знайди суму цих чисел. Обчисли, якщо $b = 270$.

823. Знайди невідомі величини за таблицею.

	Ціна	Кількість	Вартість
Футболки	65 грн	4 шт.	?
Тенісні ракетки	?	2 шт.	60 грн
М'ячі	8 грн	?	48 грн

824. У кіоск завезли 48 пляшок лимонаду і 112 пляшок мінеральної води. Усі пляшки розставили на полиці по 20 на кожну. Скільки полиць використали?

825. Знайди невідоме число.

$826. 490 : 70$

$840 : 20$

$320 : 40$

$360 : 20$

827. Для їдальні закупили 8 пакетів гречаної крупи по 6 грн за кожний і 12 пакетів манної крупи, ціна яких у 2 рази менша. Яка загальна вартість покупки?

828. Устав такі знаки дій, щоб рівності стали істинними.

$15 \bigcirc 3 = 20 \bigcirc 4$

$35 \bigcirc 8 = 9 \bigcirc 3$

$6 \bigcirc 9 = 70 \bigcirc 16$

$8 \bigcirc 6 = 90 \bigcirc 42$

$37 \bigcirc 8 = 9 \bigcirc 5$

$24 \bigcirc 6 = 36 \bigcirc 9$

829. Обчисли. До кожної рівності на ділення склади рівність на множення.

$35 : 7$

$30 : 10$

$60 : 6$

830. Ділення круглих чисел можна виконувати способом добору.

Наприклад:

$90 : 30 = ?$

$30 \cdot 1 = 30$ — число 1 не підходить;

$30 \cdot 2 = 60$ — число 2 не підходить;

$30 \cdot 3 = 90$ — число 3 підходить.

Отже, $90 : 30 = 3$.

Зверніть увагу! Щоб поділити 90 на 30, потрібно дібрати таке число, яке в добутку з числом 30 дасть число 90.

831. $60 : 10 = 6$

$10 \cdot 6 = 60$

$60 : 30 = \square$

$30 \cdot \square = 60$

$100 : 20 = \square$

$20 \cdot \square = 100$

832. Виконай ділення способом добору.

$80 : 20$

$40 : 10$

$80 : 40$

$40 : 20$

1000 900 800 ...

833. З чисел 5, 6, 10, 15, 20, 35 випиши ті значення змінної a , для яких істинними є нерівності:

$$30 : a > 2$$

$$80 : a < 5$$

$$60 - a < 50$$

$$75 : a > 10$$

$$45 + a > 40$$

$$400 : a < 35$$

834. Знайди закономірність і продовж числовий ряд.
99, 86, 73, ...

835. Для виставки народного мистецтва колектив майстринь виготовив 100 писанок і 90 крапанок (фарбованих яєць, на які нанесено краплі іншого кольору). Писанки розклали в коробки по 20 штук у кожну, а крапанки — по 30 штук у кожну. Скільки коробок вийшло у майстринь?

836. Виконай ділення способом добору.

$$80 : 10$$

$$60 : 20$$

$$100 : 50$$

$$30 : 10$$

837. За 3 однакові альбоми Дмитрик заплатив 15 грн.
Скільки таких альбомів можна купити за 30 грн?

838. $700 = 7 \text{ сот.}$
 $2 \text{ сот.} = 200$

$$400 = * \text{ сот.}$$

 $6 \text{ сот.} = ***$

$$900 = * \text{ сот.}$$

 $3 \text{ сот.} = ***$

839. $800 : 200 = ?$

$200 \cdot 2 = 400$ — число 2 не підходить;

$200 \cdot 3 = 600$ — число 3 не підходить;

$200 \cdot 4 = 800$ — число 4 підходить.

Отже, $800 : 200 = 4$.

Зверніть увагу! Щоб поділити 800 на 200, потрібно дібрати таке число, яке в добутку з числом 200 дасть число 800.

840. $400 : 200 = 2$
 $200 \cdot 2 = 400$

$$700 : 100 = \square$$

 $100 \cdot \square = 700$

$$1000 : 200 = \square$$

 $200 \cdot \square = 1000$

841. Виконай ділення способом добору.
 $900 : 300$ $600 : 200$ $400 : 100$

$$842. \begin{array}{l} 800 : y = 200 \\ 400 : z = 200 \end{array} \quad \begin{array}{l} x \cdot (225 + 75) = 600 \\ x \cdot 400 = 137 + 663 \end{array}$$

843. Мама розклала для заморожування в 4 однакові пакети 32 кг вишень. Скільки кілограмів вишень можна розкласти в 6 таких пакетів?

844. Розгляньте і поясніть розв'язання задачі.

 Двома сівалками за 5 год засіяли 30 га ячменю. Скільки гектарів ячменю можна засіяти однією такою сівалкою за 20 год?

Розв'язання

I спосіб:

- 1) $30 : 5 = 6$ (га) — засіють двома сівалками за 1 год;
  - 2) $6 : 2 = 3$ (га) — засіють однією сівалкою за 1 год;
  - 3) $3 \cdot 20 = 60$ (га) — засіють однією сівалкою за 20 год.
- Задачу можна розв'язати виразом:
 $30 : 5 : 2 \cdot 20 = 60$ (га).

II спосіб:

- 1) $30 : 2 = 15$ (га) — засіють однією сівалкою за 5 год;
  - 2) $15 : 5 = 3$ (га) — засіють однією сівалкою за 1 год;
  - 3) $3 \cdot 20 = 60$ (га) — засіють однією сівалкою за 20 год.
- Задачу можна розв'язати виразом:
 $30 : 2 : 5 \cdot 20 = 60$ (га).

Відповідь: 60 га ячменю можна засіяти однією сівалкою за 20 год.

845. За три дні завод, працюючи 5 год на день, виготовив 60 холодильників. Скільки холодильників виготовляють на заводі за 3 год, якщо за кожну годину виготовляють однакову кількість холодильників?

846. Виконай ділення способом добору.

  $600 : 300 \quad 300 : 100 \quad 1000 : 500 \quad 800 : 400$

  $11 \quad 3 \quad 33 \quad 12 \quad 3 \quad 36 \quad 13 \quad 3 \quad \dots$

847. На пошиття 7 однакових костюмів майстер використав 21 м тканини. Скільки метрів тканини потрібно для пошиття 9 таких костюмів?

848. Уставте такі числа, щоб рівності стали істинними.

$$81 : \square \cdot 6 = 54 \quad \square \cdot 8 : 6 = 40 \quad 800 : 200 : \square = 2$$

849. Виконай ділення способом добору.

$$\begin{array}{lll} 180 : 30 & 150 : 50 & 280 : 70 \\ 300 : 60 & 540 : 90 & 320 : 80 \end{array}$$

850. Знайди частку, якщо ділене — різниця чисел 200 і 20, а дільник — 20.

851. На пошиття 4 однакових піджаків витратили 12 м тканини. Скільки тканини потрібно на пошиття 8 таких піджаків?

852. Добери числові дані та розв'яжи задачу.

За $\square$ однакових спортивних костюмів заплатили $\square$ грн. Скільки таких костюмів можна купити за $\square$ грн?

853. За 6 днів майстерня відремонтувала 42 сівалки. Скільки сівалок відремонтує майстерня за 2 дні, якщо кожного дня ремонтуватиме на 2 сівалки більше?

854. 5 автобусів за 2 рейси перевезли 300 пасажирів. Скільки пасажирів перевозить один автобус за 3 рейси?

855. Виконай ділення способом добору.

$$240 : 60 \quad 340 : 170 \quad 180 : 60$$

856. Два оператори за 4 год набрали на комп'ютері 40 сторінок. Скільки сторінок набере один оператор за 6 год?

 857.

$200 : 20$	$20 \cdot 10$	$2 \cdot 300$	$600 : 600$	$1 \cdot 20$
	$10 \cdot 40$		$400 : 200$	

Щоб поділити на 10 число, яке закінчується нулями, потрібно відкинути в ньому справа один нуль. Щоб поділити на 100 число, яке закінчується нулями, потрібно відкинути в ньому справа два нулі.

858. $60 : 10$ $800 : 10$ $1000 : 10$
 $300 : 100$ $100 : 10$ $500 : 100$

859. Виконай ділення способом добору.

$60 : 20$ $90 : 30$ $80 : 20$
 $600 : 200$ $900 : 300$ $800 : 200$

860. Використовуючи числа x , 100 і 200, склади і розв'яжи рівняння зі знаками дій « $\cdot$ » і « $:$ ».

861. Двома блендерами за 6 хв можна виготовити 60 склянок фреш-соку. Скільки склянок фреш-соку можна виготовити одним блендером за 7 хв?

862. 30 л соку розлили у банки по 3 л. Потім банки із соком поставили по 4 на 2 полиці. Скільки банок залишилося?

863. Сергійко взяв 3 монети. Якими могли бути ці монети, якщо Сергійко взяв 20 к.?

864. $50 : 10$ $900 : 100$ $600 : 300$
 $700 : 10$ $900 : 90$ $80 : 40$

865. Торт коштує 80 грн, а морозиво — у 20 разів дешевше. Скільки коштує 5 порцій такого морозива?

866. Випиши всі числа, що діляться на 4: 10; 16; 20; 28; 35; 40; 41; 80.

867. Розгляньте і поясніть, як виконали ділення.

  $51 : 17 = ?$

$17 \cdot 2 = 34$ — число 2 не підходить;

$17 \cdot 3 = 51$ — число 3 підходить.

Отже, $51 : 17 = 3$.

Зверніть увагу! Щоб поділити 51 на 17, потрібно дібрати таке число, яке в добутку з числом 17 дасть число 51.

868. $39 : 13 = 3$

$13 \cdot 3 = 39$

$24 : 12 = \square$

$12 \cdot \square = 24$

$64 : 16 = \square$

$16 \cdot \square = 64$

869. Знайди частку способом добору.

$72 : 18$

$42 : 14$

$96 : 24$

$63 : 21$

$75 : 25$

$80 : 16$

$75 : 15$

$54 : 18$

870. Розв'яжи тільки ті рівняння, які розв'язуються дією ділення.

$x \cdot 16 = 64$

$240 : y = 80$

$x : 5 = 10$

$600 \cdot z = 300$

871. Для нового приміщення фірма закупила 14 нових столів, а стільців — у 4 рази більше. Стільці поставили в 7 кімнат порівну в кожну. Скільки стільців у кожній кімнаті? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

872. Узимку трьом вівцям на 6 днів дають 36 кг сіна. Скільком вівцям вистачить 20 кг сіна на день? Розглянь короткий запис і розв'яжи задачу:

3 в. на 6 дн. — 36 кг

? в. на 1 день — 20 кг

873. Фермер виготовляє з 75 л молока 15 л вершків. Скільки кілограмів вершків він виготовить зі 100 л молока?

874. Знайди частку способом добору.

  $72 : 12$ $48 : 16$ $96 : 32$ $84 : 21$ $68 : 17$

875. Два набори із 12 чашок коштують 480 грн. Скільки

 коштують шість таких чашок?

876. Устав такі знаки дій, щоб рівності стали істинними.

$$\begin{aligned}4 \bigcirc 8 \bigcirc 9 &= 41 \\7 \bigcirc 5 \bigcirc 25 &= 60 \\63 \bigcirc 7 \bigcirc 3 &= 3 \\23 \bigcirc 3 \bigcirc 2 &= 18 \\(66 \bigcirc 36) \bigcirc 5 &= 6 \\56 \bigcirc 7 \bigcirc 4 &= 32\end{aligned}$$

877. Знайди частки способом добору.

$45 : 15$ $64 : 32$ $36 : 12$ $52 : 13$

878. Мальвіна написала на дошці рівності з буквами і запропонувала Буратіно і П'єро визначити, які числа потрібно вставити замість букв, щоб отримати істинні рівності. Допоможи героям виконати завдання.

$$15 \cdot a = 45$$

$$96 : d = 24$$

$$b \cdot 200 = 1000$$

$$k : 5 = 1$$

879. Оля купила 6 коробок фломастерів по 8 грн і 4 коробки фарб по a грн. Яка вартість покупки?

880. У парку посадили 2 ряди ялин по 4 у кожному і t рядів сосен по 6 у кожному. Скільки посадили дерев? Склади вираз і знайди його значення, якщо $t = 4$.

881. Квіткарка склала 3 букети по 5 троянд і 2 букети по k гвоздик. Скільки квітів використала квіткарка? Склади вираз і знайди його значення, якщо $k = 7$.

7 6 5 4 3 2 1 8 7 ...

882. Числа 0, 1, 2, 3, 4 додали, а потім їх же перемножили.
Що більше: сума цих чисел чи їх добуток?

883. $45 \cdot x = 180$ $y \cdot 3 = 45$

884. Оксанка купила k коробок цукерок по 38 грн і 5 шоколадок по 9 грн. Яка вартість покупки? Склади вираз і знайди його значення, якщо $k = 2$.

885. Обчисли способом добору.

48 : 12	39 : 13	55 : 11
144 : 18	48 : 12	45 : 15

886. Розгляньте і поясніть, як виконали ділення числа на добуток.

I спосіб: $12 : (3 \cdot 2) = 12 : 6 = 2$.

II спосіб: $12 : (3 \cdot 2) = (12 : 3) : 2 = 4 : 2 = 2$.

Отже, $12 : (3 \cdot 2) = (12 : 3) : 2$.

Щоб поділити число на добуток двох чисел, потрібно поділити це число на один із множників і знайдений результат поділити на інший множник.

887. Обчисли способом послідовного ділення.

$48 : (6 \cdot 4)$ $45 : (5 \cdot 3)$ $80 : (10 \cdot 2)$ $500 : (10 \cdot 5)$

888. Максим назбирав 15 маленьких шишок і 30 великих. Усі шишки він поклав у 5 коробок порівну в кожную. Скільки шишок поклав Максим у кожную коробку?

889. На склад привезли 1 т яблук у різних ящиках: 20 ящиків по 30 кг, а решта — по 50 кг. Скільки було ящиків по 50 кг?

890. Зі шматка дроту зігнули квадрат зі стороною 6 см. Потім розігнули і зігнули з нього трикутник з рівними сторонами. Яка довжина сторони цього трикутника?

891. Петрик, піднявшись на третій поверх, нарахував 36 сходинок. Тому він зробив висновок, що на 6-й поверх ведуть 72 сходинки. Чи правильно це?

892. Обчисли способом послідовного ділення.

$$64 : (8 \cdot 2) \quad 36 : (6 \cdot 2) \quad 100 : (10 \cdot 2) \quad 300 : (10 \cdot 5)$$

893. За день від двох корів надоїли по 18 л молока і ще від трьох — по 17 л. Скільки літрів молока надоїли від усіх цих корів?

894. Знайди частку $45 : 15$. Для цього розклади дільник на такі два множники, на які буде ділитися ділене.

895. Розглянь і поясни, як виконали ділення.

$$64 : 16 = 64 : (8 \cdot 2) = (64 : 8) : 2 = 8 : 2 = 4$$

$$\begin{array}{c} \wedge \\ 8 \cdot 2 \end{array}$$

896. Знайди частку способом послідовного ділення.

$$56 : 14 \quad 81 : 27 \quad 72 : 18 \quad 48 : 16 \quad 200 : 40$$

$$897. \quad 64 : x = 16$$

$$12 \cdot z = 80 + 28$$

$$y \cdot 14 = 56$$

$$(68 + 37) : x = 15$$

898. На екскурсію поїхало 199 учнів. У 5 менших автобуси сіли по 20 учнів у кожний, а решта — розмістилися у більших автобусах по 33 учні в кожному. Скільки автобусів повезли учнів на екскурсію?

899. Склади та розв'яжи задачу за схемою:

$$(\square + \square) : \square.$$

900. Сума номерів трьох будинків, що стоять поряд на одному боці вулиці, дорівнює 117. Визнач номери цих будинків.

11 10 1 12 10 2 13 10 ...

901.

$$180 \bigcirc 3 = 300 \bigcirc 240$$

$$280 \bigcirc 4 = 400 \bigcirc 330$$

$$96 \bigcirc 6 = 2 \bigcirc 8$$

$$84 \bigcirc 7 = 36 \bigcirc 3$$

902. Знайди частку способом послідовного ділення.

$54 : 18$

$36 : 18$

$45 : 15$

$84 : 14$

$72 : 24$

903. Зайчиха розклала 12 морквинок і 8 бурячків на 4 тарілки порівну. Скільки овочів на одній тарілці?

904. Запиши всі двоцифрові числа, у яких сума кількості десятків і одиниць дорівнює 4.

905. Знайди частку способом послідовного ділення.

$96 : 16$

$90 : 15$

$48 : 12$

$75 : 15$

$600 : 300$

$906. 25 \cdot x = 100 - 25 \quad (80 + 16) : x = 24$

907. За 3 кг апельсинів заплатили 36 грн. Скільки коштують 5 кг таких апельсинів?

908. За 5 пар рукавичок заплатили 55 грн. Яка вартість семи таких пар?

909. 4 робітники за 5 робочих днів розпиляли на дошки 240 колод. За скільки днів 2 робітники розпиляють 196 таких колод?

910. Для дитячого садочка купили стільці по 30 грн за кожний. Скільки стільців купили, якщо за всю покупку заплатили 600 грн? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

911. Аліна прочитала частину книжки. Перша сторінка прочитаної частини має номер 253, а номер останньої сторінки складається з тих самих цифр, але записаних у зворотному порядку. Скільки сторінок прочитала Аліна?

912. Знайди частку способом послідовного ділення.

  $36 : 12$ $54 : 18$ $60 : 15$ $400 : 50$ $160 : 40$

913. 18 кг халви розклали порівну в 6 коробок. Скільки потрібно таких коробок, щоб розкласти 15 кг халви?

914.

$16 + 16$	$8 : 4$	$6 \cdot 4$
$18 : 3$	$24 : 8$	
$32 : 4$	$2 \cdot 9$	$3 + 13$

915. Обери спосіб обчислення і знайди частку.

$48 : 12$ $39 : 13$ $96 : 32$ $84 : 14$ $72 : 18$ $75 : 15$
 $80 : 20$ $56 : 14$ $64 : 16$ $36 : 12$ $75 : 25$ $54 : 18$

916. Для парку закупили лавки загальною вартістю 900 грн. Скільки лавок закупили, якщо кожна лавка коштує 90 грн? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

917. Перше число — 27, а друге — на 81 більше за перше. У скільки разів друге число більше за перше?

918. В одному під'їзді нового дев'ятиповерхового будинку 63 квартири. На кожному поверсі заселили по 3 квартири. Скільки вільних квартир у під'їзді, якщо на кожному поверсі однакова кількість квартир? Розв'яжи задачу двома способами.

919. Коли Марічка купила книжку за 48 грн, у неї залишилося на 20 грн менше, ніж вона заплатила за книжку. На всі гроші, що в неї залишилися, вона купила 4 однакові ручки. Скільки коштує одна ручка?

920. **Практична робота.** На кольоровому папері накресли прямокутник зі сторонами 6 см і 4 см. Розріж його на 4 частини. Наклей ці частини на сторінку зошита так, щоб отримати прямокутник.

 479 480 481 482 ...

$921. 18 \cdot x = 72$

$64 : x = 16$

922. Із 110 м тканини пошили 36 однакових комбінезонів, і ще 2 м тканини залишилося. Скільки метрів тканини пішло на 1 комбінезон?

923.

a	60	24	36	54	42	48	6
$a - a : 6$							

924. Порівняйте рівності першого і другого стовпчиків. Зробіть висновок.

$24 : 6 = 4 \quad (24 \cdot 2) : 6 = 8$

$24 : 6 = 4 \quad (24 : 2) : 6 = 2$

Якщо ділене збільшити (зменшити) в кілька разів, то і частка збільшиться (зменшиться) в таку саму кількість разів.

925. Порівняйте рівності першого і другого стовпчиків. Зробіть висновок.

$24 : 6 = 4 \quad 24 : (6 \cdot 2) = 2$

$24 : 6 = 4 \quad 24 : (6 : 2) = 8$

Якщо дільник збільшити (зменшити) в кілька разів, то частка зменшиться (збільшиться) в таку саму кількість разів.

926. Порівняй, не виконуючи обчислень.

$12 : 2 \bigcirc 24 : 2$

$120 : 6 \bigcirc 12 : 6$

$56 : 8 \bigcirc 56 : 4$

$120 : 10 \bigcirc 120 : 20$

$927. (45 + 27) : 9$

$9 \cdot (90 - 83)$

$90 : 30 \cdot 8$

$(10 + 8) \cdot 3$

$(40 + 6) : 2$

$60 : 3 : 4$

928. У книжці 96 сторінок. За перший день Тарас прочитав 16 сторінок, а потім кожного дня читав по 10 сторінок. За скільки днів Тарас прочитав книжку?

929. Набір із 6 чашок коштує 240 грн. Скільки коштують 4 такі чашки?

930. Периметр одного квадрата дорівнює 32 см, а другого — 64 см. У скільки разів сторона другого квадрата більша?

931. Порівняй, не виконуючи обчислень.

$20 : 5 \bigcirc 20 : 10$ $80 : 10 \bigcirc 80 : 20$
 $20 : 5 \bigcirc 40 : 5$ $80 : 10 \bigcirc 40 : 10$

932. У скільки разів сторона трикутника з рівними сторонами і периметром 36 см більша, ніж сторона шестикутника з таким самим периметром і рівними сторонами?

933. Математичний диктант.

- Зменшуване — 80, різниця — 34. Знайди від'ємник.
- Від'ємник — 17, різниця — 40. Знайди зменшуване.
- Склади вираз, у якому різниця двох чисел дорівнює 0.
- Склади вираз, у якому добуток двох чисел дорівнює 0.

934. Перевірте, чи правильно визначено порядок дій у виразах. Хто з героїв виконуватиме дію першим? Другим? Третім?

$$\begin{array}{r} 2 \quad 1 \\ 80 \cdot (710 - 700) \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \quad 1 \\ 233 + 28 \cdot 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \quad 1 \\ 501 - 7 \cdot 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \\ (101 + 99) : 100 \cdot 55 : 10 \end{array}$$

935. Визнач порядок дій і знайди значення виразу.

$$830 + 120 : 4 - (89 + 107) \cdot 4$$

$$128 : 2 + 38 \cdot 6 - (674 - 438)$$

936. Склади вирази та обчисли їх значення.

- Різницю чисел 160 і 70 зменш у 30 разів.
- Від суми чисел 58 і 112 відними різницю чисел 215 і 102.
- Частку чисел 120 і 40 збільш у 5 разів.
- 48 зменш на добуток чисел 4 і 3.
- Від суми чисел 167 і 234 відними частку чисел 125 і 25.
- Добуток чисел 48 і 2 зменш на різницю чисел 110 і 76.

937. Устав такі числа, щоб рівності стали істинними.

$$6 \cdot \square + 4 = 34$$

$$28 : \square \cdot 9 = 36$$

$$\square \cdot 8 - 6 = 50$$

$$\square : 8 + 7 = 15$$

938. За даними таблиці знайди невідомі величини (усно).

Місткість однієї посудини	Кількість посудин	Загальна місткість
2 л	12	?
?	8	16 л
3 л	?	21 л

939. 96 л томатного соку розлили у банки по 3 літри в кожну, а 14 л морквяного соку розлили у 7 пакетів порівну. Скільки використали банок? Яка місткість одного пакета?

940. Довжина відрізка AB дорівнює 6 см. Накресли 2 відрізки: відрізок CD , на 4 см довший за відрізок AB , і відрізок MK , удвічі довший за відрізок AB .

941. Визнач порядок дій і знайди значення виразів.

$$64 - 32 : 8 \cdot 4$$

$$6 \cdot (40 - 30) + 40$$

$$72 : 4 - 64 : 16$$

$$36 : (28 - 16) + 124$$

942. Накресли прямокутник зі сторонами 5 см і 3 см.
Накресли квадрат, периметр якого дорівнює периметру прямокутника.

943. Знайди частку способом добору.

$$\begin{array}{lll} 96 : 24 & 90 : 18 & 900 : 300 \\ 72 : 18 & 75 : 25 & 800 : 200 \end{array}$$

944. $27 \cdot 3 - 60 : 15$ $14 + 28 : 7$ $230 \cdot 4 - 300$
 $27 : (39 - 30) \cdot 6$ $(14 + 28) : 7$ $500 : 100 - 5$
 $(49 - 24) : 5 \cdot 8$ $100 : 100 \cdot 0$ $24 \cdot 3 - 24 : 3$

945. Визнач порядок дій і знайди значення виразу.

$$\begin{array}{l} 450 \cdot 2 - 810 : 10 + 16 \cdot 5 \\ 890 - 25 \cdot 4 + (600 : 300) \cdot 8 \end{array}$$

946. Постав дужки так, щоб рівності стали істинними.

$$\begin{array}{ll} 200 - 128 : 4 = 18 & 56 : 10 - 6 + 60 = 74 \\ 420 : 7 + 3 = 42 & 400 + 15 \cdot 6 : 10 = 49 \end{array}$$

947. У змаганнях брало участь 18 великих яхт і у 2 рази більше малих. Скільки яхт змагалось? На скільки більше було малих яхт, ніж великих?

948. На заводі майстер виготовляє 2 деталі за 96 хв, а учень — одну таку саму деталь за 55 хв. На скільки хвилин більше потрібно учневі, ніж майстру, щоб виготовити 6 деталей? Розв'яжи задачу, склавши вираз.

949. Сума довжин двох різних сторін прямокутника дорівнює 7 см. Знайди периметр прямокутника.

950. $70 - 27 \cdot 2 + 19$ $24 : (90 - 82) + 67$
 $3 \cdot 12 - 65 : 5$ $42 : (71 - 64) \cdot 8$

951. Склади та розв'яжи задачу за таблицею.

Місткість одного бідона	Кількість бідонів	Загальна місткість
40 л	6 шт.	?
12 л	?	?

однакова

952. Розгляньте малюнок.

Як порівну розділити одне яблуко між двома друзями? Між трьома друзями? Між чотирма друзями?

половина — $\frac{1}{2}$

третина — $\frac{1}{3}$

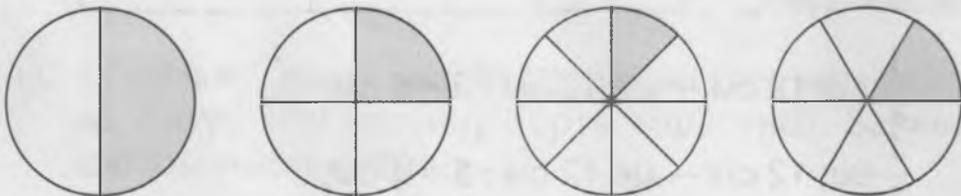
чверть — $\frac{1}{4}$

$\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ — це дроби, які називають частинами.

Числа 2, 3, 4, що стоять під рискою, показують, на скільки рівних частин поділено ціле. Їх називають знаменниками. Число 1, що стоїть над дробовою рискою кожного дроби, показує, скільки таких частин узято. Його називають чисельником. У запису дроби чисельник і знаменник розділені рискою, яку називають рискою дроби.

$\frac{1}{2}$ ← чисельник
 ← риска дробу
 ← знаменник

953. Зі скількох рівних частин складається кожний круг на малюнку? Запишіть дробу, що позначають зафарбовані частини кругів.

954. Ціле поділено на 7, 15, 20, 50, 100 рівних частин. Як назвати одну частину в кожному з цих випадків?

955. Молоко із пляшки розлили трьом дітям порівну. Яку частину молока отримала кожна дитина? Як це записати?

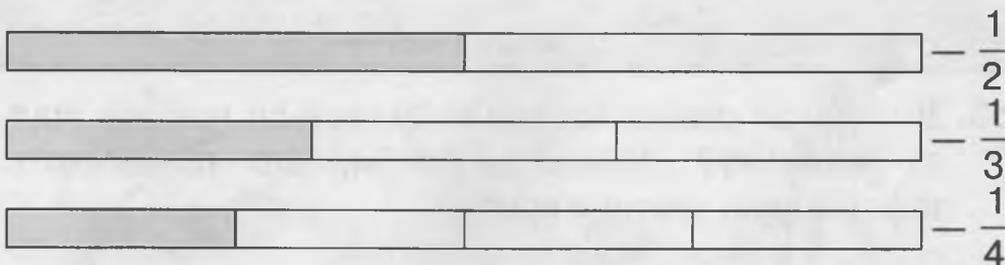
956. Торт було розділено на 8 рівних частин. Сім частин торта з'їли гості. Яка частина торта залишилася?

957. Бабуся спекла 6 булочок. Половину з них вона поклала на тарілку. Скільки булочок поклала бабуся на тарілку? Скільки булочок залишилося? Яка частина спечених булочок залишилася?

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ ...

958. Виміряй довжину зафарбованої частини кожної смужки і порівняй її з довжиною всієї смужки. Зроби висновок.

$\frac{1}{2}$ від 12 см — це $12 \text{ см} : 2 = 6 \text{ см}$;

$\frac{1}{3}$ від 12 см — це $12 \text{ см} : 3 = 4 \text{ см}$;

$\frac{1}{4}$ від 12 см — це $12 \text{ см} : 4 = 3 \text{ см}$.

Зверни увагу! Щоб знайти $\frac{1}{2}$ цілого, потрібно ціле поділити на 2. Щоб знайти $\frac{1}{3}$ цілого, потрібно ціле поділити на 3. Щоб знайти $\frac{1}{4}$ цілого, потрібно ціле поділити на 4.

Щоб знайти частину цілого, потрібно ціле поділити на знаменник дробу.

959. Знайди:

$\frac{1}{5}$ від числа 30; $\frac{1}{10}$ від числа 40; $\frac{1}{2}$ від числа 18.

960. Маринка виконувала домашнє завдання з математики 18 хв. $\frac{1}{3}$ цього часу вона витратила на розв'язування задачі. За скільки хвилин Маринка розв'язала задачу?

961. Знайди:

$\frac{1}{2}$ від числа 10;

$\frac{1}{7}$ від числа 42;

$\frac{1}{5}$ від числа 20;

$\frac{1}{4}$ від числа 20.

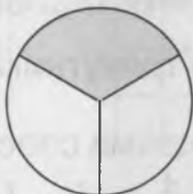
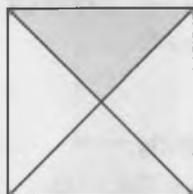
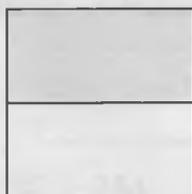
962. Ворони живуть 40 років, а кури — $\frac{1}{5}$ від тривалості життя ворон. Скільки років живуть кури?

963. На скільки рівних частин розрізано торт на кожному малюнку? Яку частину торта відділено? Запишіть дробом кожную частину.

964. Зі скількох рівних частин складається ціле на кожному малюнку? Яка частина зафарбована на кожному малюнку? У скільки разів вона менша від цілого?

965. Запиши дробом: четверту частину; п'яту частину; сьому частину; десяту частину; другу частину; двадцятую частину.

  $\frac{1}{12}$ $\frac{1}{11}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{9}$ ...

966. Знайди:

$$\frac{1}{2} \text{ від числа } 16;$$

$$\frac{1}{4} \text{ від числа } 16;$$

$$\frac{1}{8} \text{ від числа } 16;$$

$$\frac{1}{10} \text{ від числа } 100;$$

$$\frac{1}{5} \text{ від числа } 45;$$

$$\frac{1}{3} \text{ від числа } 21.$$

967. Обчисли двома способами.

$$(6 + 8) : 2$$

$$(18 + 16) : 2$$

$$(35 + 25) : 5$$

$$(27 + 18) : 3$$

$$(20 + 28) : 4$$

$$(56 + 14) : 7$$

$$(30 - 21) : 3$$

$$(55 - 10) : 5$$

$$(72 - 12) : 6$$

968. У будинку є 72 квартири. $\frac{1}{9}$ всіх квартир — трикімнатні, а решта — двокімнатні. Скільки двокімнатних квартир у цьому будинку?

969. 12 кг зефіру і 16 кг печива розклали у 4 пакети порівну в кожний. Скільки солодоців в одному пакеті? Розв'яжи задачу двома способами.

970. Одна сторона трикутника дорівнює 5 см, друга — 6 см, а третя становить $\frac{1}{2}$ другої сторони. Знайди периметр трикутника.

971. Обчисли двома способами.

$$(60 - 24) : 4$$

$$(36 + 24) : 4$$

$$(48 + 36) : 6$$

$$(90 - 40) : 5$$

$$(63 + 14) : 7$$

$$(72 + 36) : 9$$

972. Висота тополі — 15 м. Сосна на 15 м вища від тополі.

Висота клена становить $\frac{1}{3}$ висоти сосни. Яка висота клена?

Знаменник дробу показує, на скільки рівних частин поділено ціле, а чисельник — скільки таких частин узято.

973. Яку частину смужки зафарбовано на кожному малюнку? Запиши ці частини дробами. Що більше:

$$\frac{1}{2} \text{ чи } \frac{1}{4};$$

$$\frac{1}{4} \text{ чи } \frac{1}{8};$$

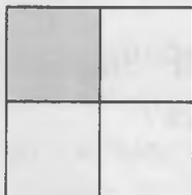
$$\frac{1}{2} \text{ чи } \frac{1}{8}?$$

Запиши за зразком: $\frac{1}{2} > \frac{1}{4}$.

Зверни увагу! Чим на більше частин поділено ціле, тим менша величина однієї частини.

974. Яку фігуру зображено на кожному малюнку? Яку частину фігури зафарбовано? Запишіть ці частини дробами. Порівняйте дроби.

975. Порівняй дроби: $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{7}$; $\frac{1}{10}$ і $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{3}$ і $\frac{1}{20}$.

976. $70 : 5$ $60 : 4$ $90 : 18$ $36 \cdot 2$ $63 : 21$
 $72 : 4$ $78 : 6$ $75 : 15$ $13 \cdot 4$ $12 \cdot 8$

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{5}$ ...   ... $\frac{1}{10}$

977. Під час виготовлення родзинок з винограду випаровується вода, яка становить $\frac{1}{4}$ маси винограду. Скільки кілограмів родзинок можна отримати з 32 кг винограду?

978. Книжка коштує 24 грн, художній альбом — на 4 грн більше, ніж книжка, а плакат — $\frac{1}{7}$ того, що коштує альбом. Скільки коштує плакат?

Книжка — 24 грн

Альбом — ?, на 4 грн більше, ніж

Плакат — ?, $\frac{1}{7}$ від

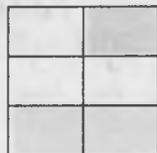
979. Довжина прямокутника дорівнює 9 см, а ширина становить $\frac{1}{3}$ його довжини. Знайди периметр прямокутника.

980. Порівняй дроби: $\frac{1}{3}$ і $\frac{1}{8}$; $\frac{1}{7}$ і $\frac{1}{2}$; $\frac{1}{100}$ і $\frac{1}{10}$.

981. Матуся купила кожному з трьох своїх дітей по 9 зошитів у лінійку і по 7 зошитів у клітинку. За семестр діти списали $\frac{1}{3}$ всіх зошитів. Скільки зошитів залишилося?

982. $16 + 19$ | $- 15$ | $+ 40$ | $- 29$ | $+ 25$ | $- 4$

983. Яку частину квадрата зафарбовано синім кольором? Жовтим кольором? Запишіть дробу, що позначають ці частини. Назвіть чисельник і знаменник кожного дроби і поясніть, на що вони вказують. Порівняйте ці дробу.

984. Накресли два відрізки завдовжки 12 см. На першому відрізку виділи кольором його чверть, а на другому — третину. Запиши ці частини дробами. Порівняй дроби.

985. Порівняй дроби:

$$\frac{1}{5} \text{ і } \frac{1}{4}; \quad \frac{1}{6} \text{ і } \frac{1}{8}; \quad \frac{1}{13} \text{ і } \frac{1}{9}.$$

986. Запиши і порівняй дроби:

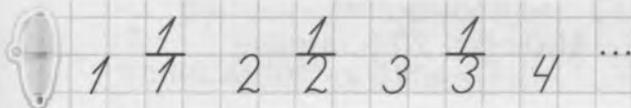
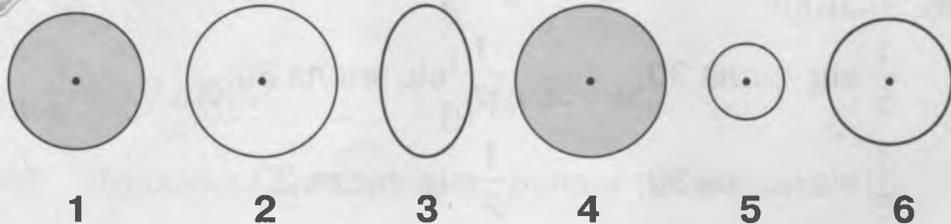
- одна дев'ята і одна шоста;
- одна сьома і одна третя;
- одна четверта і одна восьма;
- одна десята і одна двадцята;
- одна двадцята і одна дванадцята.

987. У класі 28 учнів. $\frac{1}{7}$ всіх учнів класу — відмінники. Скільки відмінників у цьому класі?

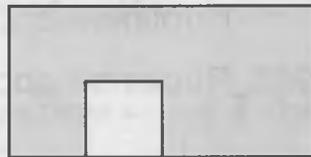
988. Продали 4 дитячі шарфи по 17 грн за кожний і 8 шапочок також по 17 грн за кожну. Скільки грошей отримали від продажу всіх речей? Розв'яжи задачу двома способами.

Коло — це замкнена крива лінія, яка є межею круга.

989. За малюнком назвіть номери кіл та номери кругів.

990. Як називають ці фігури? Яку частину фігури на кожному малюнку не зафарбовано? Запиши дроби, що позначають ці частини. Порівняй ці дроби.

991. Накресли коло, радіус якого дорівнює 2 см, і коло, радіус якого дорівнює 3 см.

992. $(725 - 700) : 5$ $300 - 6 \cdot 9$
  $216 + 64 : 8$ $25 \cdot 4 - 37$

993. Школі подарували 56 м'ячів. $\frac{1}{4}$ всіх м'ячів використовують на своїх уроках учні початкових класів. Скільки м'ячів використовують учні середніх і старших класів?

994. Уставте такі числа, щоб нерівності стали істинними.

$$36 : \square < 5$$

$$15 \cdot 2 + \square < 55$$

$$45 : \square > 8$$

$$81 : 9 \cdot \square > 9$$

$$8 \cdot 8 - \square > 30$$

$$\square \cdot 4 - 24 > 20$$

995. Який із дробів більший:

$$\frac{1}{5} \text{ чи } \frac{1}{7}; \quad \frac{1}{9} \text{ чи } \frac{1}{2}; \quad \frac{1}{3} \text{ чи } \frac{1}{30}?$$

996. Знайди:

$$\frac{1}{5} \text{ від числа } 30;$$

$$\frac{1}{10} \text{ від числа } 30;$$

$$\frac{1}{6} \text{ від числа } 30;$$

$$\frac{1}{2} \text{ від числа } 30.$$

997. $\frac{1}{5}$ від 1 м; $100 : 5 = 20$ (см);

$$\frac{1}{10} \text{ від } 1 \text{ т};$$

$$\frac{1}{3} \text{ від } 1 \text{ хв};$$

$$\frac{1}{5} \text{ від } 1 \text{ ц};$$

$$\frac{1}{6} \text{ від } 1 \text{ год.}$$

998. Бабуся законсервувала 12 кг слив, по 2 кг у кожную банку, і 16 кг груш, по 2 кг у кожную банку. $\frac{1}{2}$ всіх банок бабуся віддала онукам. Скільки банок консервації залишилось у бабусі?

999. У шкільну їдальню привезли 18 кг бананів, а апельсинів — на 12 кг більше, ніж бананів. За день використали $\frac{1}{3}$ всіх фруктів. Скільки кілограмів фруктів залишилось у шкільній їдальні?

1000. Намалюй круг, радіус якого дорівнює 2 см. Розділи його на 4 рівні частини. Зафарбуй $\frac{1}{2}$ круга. Яка частина круга залишилась незафарбованою?

1001. У трьох вазах 27 квіток. У другій вазі квіток у 5 разів більше, ніж у першій, а в третій — у 3 рази більше, ніж у першій. Скільки квіток у кожній вазі?

1002. Знайди:

$$\frac{1}{10} \text{ від } 1 \text{ год};$$

$$\frac{1}{5} \text{ від } 75 \text{ ц};$$

$$\frac{1}{6} \text{ від } 3 \text{ діб};$$

$$\frac{1}{6} \text{ від } 360 \text{ кг.}$$

1003. Довжина шпалери в рулоні становить 10 м. $\frac{1}{5}$ рулону використали. Скільки метрів шпалери залишилось у рулоні?

1004. Математичний диктант.

Знайди:

- $\frac{1}{10}$ від 1 год; $\frac{1}{5}$ від 1 год;
- $\frac{1}{3}$ від 1 год; $\frac{1}{4}$ від 1 год;
- $\frac{1}{2}$ від 1 доби; $\frac{1}{4}$ від 1 доби;
- $\frac{1}{3}$ від 1 доби; $\frac{1}{6}$ від 1 доби;
- $\frac{1}{2}$ від 1 ц; $\frac{1}{2}$ від 1 дм;
- $\frac{1}{5}$ від 1 дм; $\frac{1}{4}$ від 1 м.

1005. Знайди:

$$\frac{1}{4} \text{ від } 28 \text{ кг}; \quad \frac{1}{5} \text{ від } 1 \text{ м}; \quad \frac{1}{3} \text{ від } 30 \text{ хв.}$$

1006. У книжці 40 сторінок. Оксанка прочитала $\frac{1}{4}$ книжки.
Скільки сторінок їй залишилося прочитати?

1007. Ворони можуть прожити 40 років. Соколи — на 80 років більше, а папуги — $\frac{1}{5}$ частину тривалості життя соколів. Скільки років можуть прожити папуги?

1008. Накресли відрізок AB завдовжки 10 см. Накресли відрізок CD , довжина якого становить $\frac{1}{5}$ довжини відрізка AB .

1009. Троє друзів — Артем, Антон і Дмитрик — пішли у парк зі своїми сестрами — Оленкою, Марійкою і Настунею. Хлопці пригостили дівчат морозивом. Антон пригостив Оленку і Настуню, а Дмитрик купив морозиво Настуні. Назви ім'я сестри кожного хлопчика, якщо жоден із них не купив морозива своїй сестрі.

 1010. Накресли відрізок AB завдовжки 12 см. Накресли відрізок MK , довжина якого становить $\frac{1}{3}$ довжини відрізка AB .

 1011. У шкільному саду 45 дерев. $\frac{1}{5}$ всіх дерев становлять яблуні, $\frac{1}{9}$ — сливи, а решта — груші. Скільки груш у шкільному саду?

 1012. Знайди:

$\frac{1}{3}$ від 1 хв; $\frac{1}{6}$ від 1 год; $\frac{1}{8}$ від 1 доби.

1013. Знайди:

$\frac{1}{5}$ від суми чисел 75 і 25;

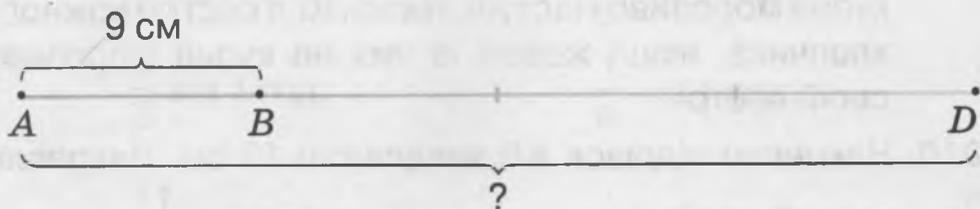
$\frac{1}{10}$ від добутку чисел 20 і 5;

$\frac{1}{3}$ від різниці чисел 55 і 28;

$\frac{1}{2}$ від частки чисел 48 і 8.

  $\frac{1}{7}$ $\frac{1}{12}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{20}$ $\frac{1}{11}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{14}$

1014. Довжина відрізка AB дорівнює 9 см і становить $\frac{1}{4}$ довжини відрізка AD . Знайдіть довжину відрізка AD .

Оскільки відома $\frac{1}{4}$ відрізка AD , то поділимо його на 4 рівні частини. Так як усі 4 частини рівні, то кожна з них має довжину 9 см. Тоді довжину відрізка AD можна знайти так:

$$9 \text{ см} \cdot 4 = 36 \text{ см}.$$

Отже, довжина відрізка AD дорівнює 36 см.

Щоб знайти число за його частиною, потрібно величину заданої частини помножити на знаменник дробу.

1015. Знайди число, якщо:

його $\frac{1}{3}$ дорівнює 20;

його $\frac{1}{5}$ дорівнює 6;

його $\frac{1}{7}$ дорівнює 9.

1016. Знайди довжину відрізка MK , якщо:

$\frac{1}{3}$ його довжини дорівнює 8 см;

$\frac{1}{4}$ його довжини дорівнює 20 мм;

$\frac{1}{8}$ його довжини дорівнює 6 дм.

1017. За день з бочки продали $\frac{1}{5}$ всієї капусти. Скільки капусти було у бочці, якщо продали 10 кг капусти?

1018. Софійка для оздоблення фартушка відрізала 30 см блакитної стрічки, що становить $\frac{1}{10}$ всієї довжини стрічки. Якою була довжина стрічки? Скільки сантиметрів стрічки залишилось?

1019. Практична робота.

На кольоровому папері намалюй круг діаметром 5 см. Розділи круг на 4 рівні частини. $\frac{1}{4}$ цього круга виріж і наклеї у робочий зошит.

1020. Знайди число, якщо:

його $\frac{1}{10}$ дорівнює 5;

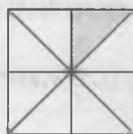
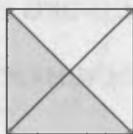
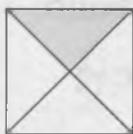
його $\frac{1}{8}$ дорівнює 27;

його $\frac{1}{3}$ дорівнює 16;

його $\frac{1}{7}$ дорівнює 120.

1021. Відстань від будинку Сергійка до магазину дорівнює 200 м. Це становить $\frac{1}{4}$ відстані від його будинку до школи. Яка відстань від будинку Сергійка до школи?

1022. Якому дробу відповідає зафарбована частина квадрата на кожному малюнку? Запишіть і порівняйте ці дроби.

1023. Знайди час, якщо:

його $\frac{1}{2}$ дорівнює 30 хв;

його $\frac{1}{3}$ дорівнює 4 місяці;

його $\frac{1}{4}$ дорівнює 6 год.

1024. Знайди число, якщо:

його $\frac{1}{7}$ дорівнює 15;

його $\frac{1}{5}$ дорівнює 16;

його $\frac{1}{10}$ дорівнює 60.

1025. Для свого виступу клоун надув 12 повітряних кульок. Це становить $\frac{1}{5}$ всіх кульок, що в нього були. Скільки повітряних кульок було у клоуна?

1026. Петрик заплатив за морозиво 6 грн. Це становило $\frac{1}{3}$ всіх грошей, які він мав. Скільки грошей залишилось у Петрика?

1027. Ширина прямокутника дорівнює 7 см. Це становить $\frac{1}{3}$ його довжини. Знайди периметр прямокутника.

1028. Запиши число 10 за допомогою найменшої кількості одиниць і знаків дій.

1029. Знайди довжину відрізка AB , якщо:

$\frac{1}{2}$ його довжини дорівнює 15 см;

$\frac{1}{7}$ його довжини дорівнює 20 мм;

$\frac{1}{3}$ його довжини дорівнює 7 дм;

1030. Від колоди відпиляли частину завдовжки 2 м, що становить $\frac{1}{4}$ довжини всієї колоди. Яка була довжина колоди? Яка довжина частини, що залишилася?

1031. Математичний диктант.

Знайди:

$\frac{1}{5}$ від 1 кг;

$\frac{1}{3}$ від 1 хв;

$\frac{1}{30}$ від 1 год;

$\frac{1}{24}$ від 1 доби.

Знайди число, якщо:

його $\frac{1}{3}$ дорівнює 18;

його $\frac{1}{2}$ дорівнює 50;

його $\frac{1}{6}$ дорівнює 12;

його $\frac{1}{4}$ дорівнює 15.

1032. Визнач довжину кожної смужки за її частиною.

$\frac{1}{4}$ — це 2 см.

$\frac{1}{2}$ — це 5 см.

$\frac{1}{7}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{9}$ $\frac{1}{12}$ $\frac{1}{19}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{4}$

- 1033.** Намалюй круг, радіус якого дорівнює 3 см і поділи його на 4 рівні частини. Зафарбуй червоним кольором $\frac{1}{4}$ круга, зеленим — $\frac{1}{2}$ круга, а решту — синім. Яка частина круга зафарбована синім кольором?
- 1034.** Від дошки відпиляли частину завдовжки 50 см. Вона становить $\frac{1}{10}$ довжини дошки. Яка була довжина дошки? Відповідь запиши в метрах.
- 1035.** Порівняй і розв'яжи задачі.
- Із 28 учнів класу $\frac{1}{4}$ ходять на танці. Скільки учнів класу ходять на танці?
  - 7 учнів класу ходять на танці, що становить $\frac{1}{4}$ всіх учнів класу. Скільки учнів у класі?
- 1036.** На фермі є 150 биків, що становить $\frac{1}{6}$ всієї великої рогатої худоби, що є на фермі. Решту худоби становлять корови. Скільки корів є на цій фермі?
- 1037.** Дві господині купили 2 однакові торти. В одній родині 5 осіб, а в іншій — 8. Кожен торт розрізали на рівні частини, кількість яких дорівнювала кількості членів родини. У якому торті шматки були менші?
- 1038.** У магазині є 210 кг крупів. Рис становить $\frac{1}{3}$ всіх крупів, пшоно — $\frac{1}{7}$, а решту — гречка. Скільки кілограмів гречки є у магазині?
- 1039.** Накресли відрізок, якщо $\frac{1}{6}$ його довжини становить 20 мм.

8. За перший день автомобіль проїхав 120 км, а за другий — на 10 км більше. Скільки кілометрів проїхав автомобіль за два дні?

9.

$$100 \bigcirc 1 = 99$$

$$123 \bigcirc 1 = 124$$

$$457 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 459$$

$$670 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 670$$

$$703 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 701$$

$$210 \bigcirc 1 \bigcirc 1 = 208$$

10. На кондитерській фабриці за зміну виготовили 440 тортів «Золотий ключик», а тортів «Каштан» — на 100 менше. Скільки тортів виготовили на кондитерській фабриці за зміну?

11. Математичний диктант.

Запиши числа:

- сім сотень;
- дев'ять сотень і три одиниці;
- одна сотня і чотири десятки;
- п'ять сотень і дві одиниці;
- дві сотні, один десяток і п'ять одиниць;
- три сотні, вісім десятків і шість одиниць;
- шість сотень і сім одиниць;
- десять сотень.

12. Прочитайте числа в нумераційній таблиці.

Сотні	Десятки	Одиниці
●●●●●●	●●●	●●●●●●●●
●●●●●●●●	●●●●●●	●
●●●	●●●●●●●●	●●●●●●
●●●●●●●	●	

13. Запиши у вигляді суми розрядних доданків числа: 456; 309; 521; 480; 774; 819.

14.	$600 + 40 + 8$	$200 + 30 + 5$	$500 + 80 + 3$
	$900 + 7$	$700 + 20$	$400 + 10 + 1$

15. • Скільки всього сотень містять числа:

342; 508; 321; 600?

• Скільки всього десятків містять числа:

530; 785; 400; 113?

• Скільки всього одиниць містять числа:

306; 720; 551; 200?

16. Велика панда перебуває на межі зникнення. У природі залишилося лише близько 700 панд. Ще 120 панд мешкають у зоопарках. Скільки цих тварин залишилося на планеті?

17. У шкільній їдальні спекли 750 булочок. З них із маком спекли 200 булочок, із корицею — на 50 булочок більше, ніж із маком, а решта — з вишнями. Скільки булочок із вишнями спекли у шкільній їдальні?

18. На уроці фізкультури учні вишикувалися в лінію на відстані 1 м одне від одного. Уся лінія витягнулася на 25 м. Скільки було учнів?

19. У результатах обчислень першого стовпчика підкресли, скільки всього сотень у числі; у результатах обчислень другого стовпчика — скільки всього десятків у числі; у результатах обчислень третього стовпчика — скільки всього одиниць у числі.

$200 + 90 + 3$

$500 + 80 + 1$

$700 + 80 + 2$

$400 + 9$

$800 + 70$

$600 + 50 + 8$

20. Біля школи висадили 100 чорнобривців, а петуній — на 30 менше. Скільки квітів висадили біля школи?

1 3 5 7 9 11 13 15 17 19

21.

$$100 \bigcirc 50 \bigcirc 30 = 180$$

$$170 \bigcirc 70 \bigcirc 60 = 160$$

$$650 \bigcirc 50 \bigcirc 30 = 730$$

$$880 \bigcirc 40 \bigcirc 8 = 848$$

$$190 \bigcirc 80 \bigcirc 5 = 115$$

$$710 \bigcirc 90 \bigcirc 8 = 808$$

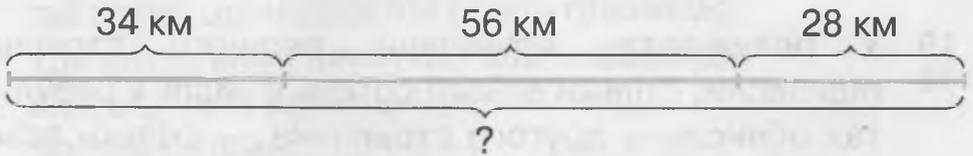
22. $734 - 500$ $205 + 180$ $420 + 512$
 $358 - 108$ $710 - 304$ $600 + 271$

23. $708 \bigcirc 710 - 1$ $420 \bigcirc 20 + 400$
 $872 \bigcirc 800 + 72$ $305 \bigcirc 300 + 50$
 $918 - 10 \bigcirc 908$ $980 - 80 \bigcirc 900$

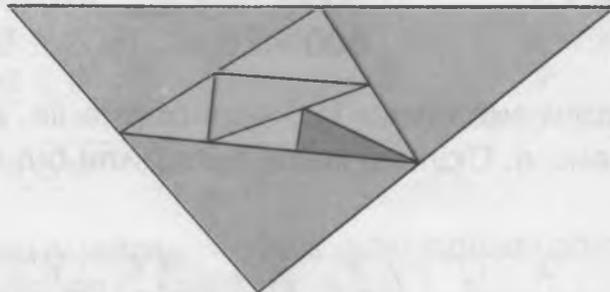
24. $260 + x = 220 + 50$ $570 - y = 360 - 40$
 $x + 420 = 580 + 20$ $z - 370 = 450 + 60$

25. Школярі зібрали 67 кг ромашки лікарської, меліси — на 19 кг більше, ніж ромашки лікарської, а кропиви — на 27 кг менше, ніж меліси. Скільки кілограмів лікарських рослин зібрали школярі?

26. Склади і розв'яжи задачу за схемою.

27. Скільки трикутників на малюнку? Знайди периметр найбільшого трикутника.

28. Група бігунів змагається на стадіоні. Один із них біжить шостим з початку і шостим з кінця. Скільки спортсменів у цій групі?

29. $642 - 300$ $307 + 140$ $260 + 413$
 $584 - 303$ $910 - 608$ $400 + 382$

30. За перший день туристи подолали 85 км, за другий — 110 км, а за третій — 125 км. Який шлях подолали туристи за три дні?

31. Математичний диктант.

Запиши:

- усі круглі числа п'ятої сотні;
- непарне двоцифрове число, яке більше за 39 і менше від 43;
- найбільше кругле трицифрове число;
- число третього десятка, яке закінчується парною цифрою і ділиться на 7;
- парними цифрами двоцифрове число, у якому кількість десятків на 6 більша, ніж кількість одиниць.

32. $284 + 316$ $756 - 235$ $489 + 320 - 609$
 $975 - 655$ $571 + 119$ $938 - 524 + 241$

33. Запиши в метрах і сантиметрах:

740 см;   804 см;   251 см;   916 см.

34. Розв'яжіть чарівний ланцюжок і дізнаєтеся, скільки років тому до України завезли картоплю.

$374 + 220$ $- 150$ $+ 176$ $- 300$ $+ 128$

35. За хвилину Ясик читає 136 слів, а Маринка — 114 слів. На скільки менше слів читає за хвилину Маринка, ніж Ясик?

6 3 18 6 4 24 6 5 ...

36. Досвідчена майстриня на одному верстаті за зміну виплітає 100 пар панчіх, а її учениця на одному верстаті — 85 пар панчіх. На скільки більше пар панчіх виплітає за зміну на одному верстаті робітниця з досвідом, ніж учениця?

37. На двох тарілках лежала однакова кількість яблук. З першої тарілки забрали 3 яблука. Скільки яблук було спочатку на обох тарілках, якщо на другій тарілці залишилося 7 яблук?

38. Перемалюй у зошит і заповни магічні квадрати.

39. $375 + 213$ $857 - 546$ $587 + 220 - 707$
 $986 - 765$ $682 + 118$ $847 - 536 + 423$

40. У будівельному конструкторі 136 деталей. З них 100 — бруски, а решта — інші будівельні деталі. На скільки більше брусків, ніж інших будівельних деталей, у цьому конструкторі?

41. Гра «Швидкий рахунок».

$970 - 530 = \square$	$630 - 410 = \square$	$350 + 470 = \square$
←	←	←
$\square + 260 = \square$	$\square + 270 = \square$	$\square - 610 = \square$
←	←	←
$\square - 400 = \square$	$\square - 336 = \square$	$\square - 107 = \square$

42. Склади рівності на додавання і віднімання, використовуючи числа:

243, 145, 388;   570, 130, 440;   457, 240, 697.

43. Обчисли. До кожної рівності на додавання склади по дві рівності на віднімання.

$$284 + 115 \quad 325 + 325 \quad 400 + 380 \quad 700 + 300$$

$$44. \quad 452 + 321 - 360 \quad 795 - 241 + 352 \\ 896 - 576 + 160 \quad 352 + 224 - 145$$

$$45. \quad y + 356 = 566 \quad x - (215 + 255) = 130 \\ z - 281 = 319 \quad (440 + 60) - x = 350$$

46. Розв'яжи задачі, склавши рівняння.

- На машинобудівному заводі за два дні було виготовлено 345 косарок. Першого дня було виготовлено 135 косарок. Скільки косарок було виготовлено на заводі другого дня?
- У ящик з апельсинами поклали 9 апельсинів, а потім ще 11. Скільки апельсинів було в ящику спочатку, якщо їх стало 55?

47. У першому ряду поставили 7 кеглів на відстані 5 дм одна від одної, у другому — 9 кеглів на відстані 3 дм одна від одної. Який ряд довший?

$$48. \quad 542 + z = 658 \quad 789 - y = 360 \quad x - (234 - 122) = 436$$

49. Автомобільний завод відвантажив зі складу 16 автомобілів, після чого там залишилося ще 18 автомобілів. Скільки автомобілів було на складі? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

$$50. \quad 7 \text{ см} = \square \text{ мм} \quad 700 \text{ мм} = \square \text{ дм} \\ 61 \text{ см} = \square \text{ мм} \quad 7 \text{ дм } 3 \text{ см} = \square \text{ мм} \\ 5 \text{ дм} = \square \text{ мм} \quad 37 \text{ мм} = \square \text{ см } \square \text{ мм}$$

123 326 171 19 355 602 987

51. $6 \text{ ц} - 7 \text{ кг} \bigcirc 56 \text{ кг}$ $120 \text{ кг} + 100 \text{ кг} \bigcirc 2 \text{ ц}$
 $10 \text{ дм} \bigcirc 1 \text{ м} - 1 \text{ дм}$ $8 \text{ дм } 4 \text{ см} \bigcirc 4 \text{ дм} + 8 \text{ см}$
 $55 \text{ мм} \bigcirc 5 \text{ см} + 5 \text{ мм}$ $100 \text{ мм} + 900 \text{ мм} \bigcirc 1 \text{ дм}$

52. Розгляньте малюнок і дайте відповіді на запитання.

1) Яка місткість бутля і двох бідонів разом? Двох пляшок і бідона? Двох пляшок і чотирьох кухлів? Бутля, бідона і кухля разом?

2) На скільки літрів рідини більше містить бутель, ніж 5 кухлів?

3) На скільки менша місткість кухля, ніж місткість двох пляшок?

53. Скільки кілограмів ягід в одному кошику на малюнку?

54. $350 \text{ кг} + 56 \text{ кг}$ $1 \text{ ц} - 28 \text{ кг}$
 $429 \text{ м} - 226 \text{ м}$ $6 \text{ м } 72 \text{ см} + 1 \text{ м } 28 \text{ см}$
 $5 \text{ ц } 34 \text{ кг} + 66 \text{ кг}$ $567 \text{ см} - 336 \text{ см}$

55. Склади і розв'яжи задачу за даними таблиці. Усно склади і розв'яжи дві обернені задачі.

Маса одного пакета	Кількість пакетів	Загальна маса
3 кг	8	?

56. Незнайко такий на зріст, як і Шпунтик, а Шпунтик — нижчий, ніж Гвинтик. Хто вищий — Незнайко чи Гвинтик?

57. $2 \text{ ц} - 120 \text{ кг}$ $1 \text{ м} - 67 \text{ см}$ $3 \text{ дм } 4 \text{ см} + 1 \text{ дм } 6 \text{ см}$
 $56 \text{ кг} + 44 \text{ кг}$ $10 \text{ м} - 45 \text{ дм}$ $456 \text{ мм} + 232 \text{ мм}$

58. Матвій допомагав бабусі Варварі поливати городину. Бабуся сказала, що потрібно принести 40 л води. Юнак приніс 5 відер, і бабуся сказала, що цієї води досить. Скільки літрів містить 1 відро?

59.

$670 - 420$	$505 + 315$
$820 - 400$	$250 + 125$
$420 + 250$	$375 + 130$

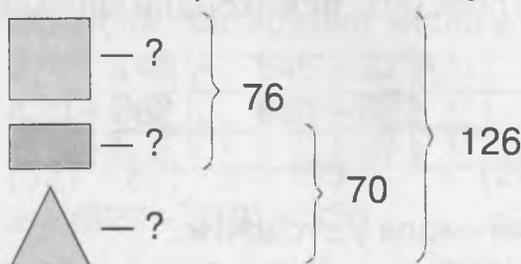
60. $342 + (465 - 232)$ $870 - 340 + 156$
 $737 - (123 + 280)$ $900 - 600 - 230$
 $(274 + 124) - 300$ $867 - 346 + 124$

61. Знайди невідомі величини за таблицею.

Маса одного предмета	Кількість предметів	Загальна маса
7 кг	5	?
4 кг	?	20 кг
?	3	27 кг

62. Сума трьох чисел дорівнює 748. Сума перших двох чисел дорівнює 422, а сума другого і третього — 536. Знайди кожне число.

63. Склади та розв'яжи задачу за коротким записом.

21   210   32   320   43   430   54

64. Периметр трикутника дорівнює 33 см. Сума першої і другої сторін трикутника дорівнює 18 см, а сума другої і третьої — 23 см. Яка довжина кожної сторони трикутника?

65. Серед 12 цуценят 8 плямистих і 9 рудих. Скільки серед цих цуценят і плямистих, і рудих одночасно?

66. $477 - 364 \bigcirc 243$

$679 - 432 \bigcirc 237$

$135 + 234 \bigcirc 368$

$950 - 430 \bigcirc 250 + 330$

$270 + 126 \bigcirc 396$

$260 + 143 \bigcirc 548 - 305$

67. Довжина трьох стрічок дорівнює 115 м. Довжина першої і другої стрічок разом дорівнює 62 м, а довжина другої і третьої стрічок разом — 70 м. Яка довжина кожної стрічки?

68. Розгляньте записи і поясніть, як виконали додавання.

$\begin{array}{r} +143 \\ +56 \\ \hline 199 \end{array}$	$\begin{array}{r} +252 \\ +334 \\ \hline 586 \end{array}$	$\begin{array}{r} +674 \\ +137 \\ \hline 811 \end{array}$
--	---	---

69. Обчисли, записуючи доданки у стовпчик.

$213 + 165$	$142 + 337$	$724 + 265$	$543 + 146$
$164 + 436$	$290 + 436$	$347 + 563$	$529 + 287$
$156 + 144$	$188 + 521$	$648 + 236$	$357 + 216$

70. Розгляньте записи і поясніть, як виконали віднімання.

$\begin{array}{r} -287 \\ -45 \\ \hline 242 \end{array}$	$\begin{array}{r} -469 \\ -235 \\ \hline 234 \end{array}$	$\begin{array}{r} -607 \\ -256 \\ \hline 351 \end{array}$
--	---	---

71. Обчисли, записуючи числа у стовпчик.

$289 - 167$	$474 - 362$	$746 - 436$	$176 - 65$
$566 - 345$	$846 - 534$	$935 - 627$	$370 - 167$
$333 - 121$	$725 - 312$	$641 - 251$	$834 - 635$

72. Склади та розв'яжи задачу за коротким записом.

I — 708 км
II — ?, на 214 км більше, ніж I
III — ?, на 136 км менше, ніж II

73. У готелі зупинилося 160 спортсменів. Із Росії було 67 спортсменів, із Польщі — на 28 спортсменів менше, ніж із Росії, а решта спортсменів — з України. Скільки спортсменів з України було в готелі?

74. Ширина прямокутника 6 см, а довжина — на 2 см більша. Знайди периметр прямокутника. Побудуй цей прямокутник.

75. Побудуй квадрат, периметр якого дорівнює 16 см.

76. Обчисли, записуючи числа у стовпчик.

$239 + 160$	$374 + 162$	$746 + 136$	$476 + 265$
$198 - 57$	$626 - 224$	$951 - 537$	$180 - 148$

77. Побудуй різні прямокутники, периметр яких дорівнює 12 см.

78. Розв'яжіть чарівний ланцюжок і дізнайтеся висоту (у метрах) найбільшого хмарочоса в світі — Бурдж-Халіфа, побудованого в Дубаї.

$134 + 426$

$- 340$

$+ 180$

$+ 420$

$+ 8$

79. Обчисли, записуючи числа у стовпчик.

$274 + 149$	$546 - 229$	$750 - 546$	$168 + 246$
$420 + 382$	$891 - 662$	$264 + 651$	$301 - 230$

$(527 + 82) - x = 199$

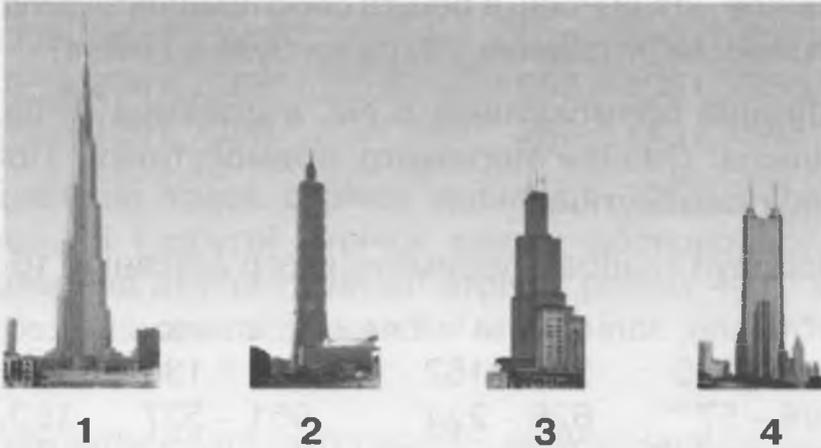
$(209 + 117) - x = 106$

$x + (527 - 319) = 330$

$x - (272 + 118) = 159$

и и си ди и км

81. Розглянь будівлі, зображені на малюнку: 1 — Бурдж-Халіфа (828 м, Дубай, Об'єднані Арабські Емірати); 2 — Тайбей 101 (509 м, Тайвань); 3 — Сірс Тауер (443 м, Чикаго, США), 4 — вежа Шунь Хін (384 м, Шеньчжень, Китай). Склади задачі на порівняння висоти найвищих будинків світу.

82. Маса риби-меч становить 310 кг, а маса щуки — на 305 кг менша. Скільки важать ці риби разом?
83. У стаді 250 брунатних корів. Це на 70 корів більше, ніж рябих. Білих корів у цьому стаді — на 90 менше, ніж рябих. Скільки всього корів у стаді?
84. У ботанічний сад на виставку тюльпанів вранці прийшло 168 відвідувачів, а після 12 год — ще 247 відвідувачів. Після цього в касі залишилося 356 замовлених квіток. Скільки гостей мало відвідати виставку цього дня?
85. $(563 - 248) + x = 415$ $x - (251 + 129) = 587$
86. Господарка висадила 117 саджанців помідорів, і в неї ще залишилося 93 саджанці. Скільки саджанців помідорів було в господарки? Розв'яжи задачу, склавши рівняння.

87. Перевірте, чи правильно замінили додавання множенням.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 2 \cdot 5$$

$$8 + 8 + 8 + 8 = 8 \cdot 4$$

$$10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 10 \cdot 5$$

$$13 + 13 + 13 = 13 \cdot 3$$

$$27 + 27 = 27 \cdot 2$$

$$81 + 81 + 81 + 81 = 81 \cdot 4$$

$$a \cdot 1 = a$$

$$1 \cdot a = a$$

$$a : 1 = a$$

$$a : a = 1$$

$$a \cdot 0 = 0$$

$$0 \cdot a = 0$$

$$0 : a = 0$$

на 0 ділити не можна

88. Продовжіть твердження так, щоб вони стали істинними.

- Щоб помножити будь-яке число на 10, достатньо до цього числа справа приписати...
- Щоб помножити будь-яке число на 100, достатньо до цього числа справа приписати...
- Щоб поділити будь-яке кругле число на 10, достатньо справа у цьому числі відкинути...
- Щоб поділити кругле число на 100, достатньо справа у цьому числі відкинути...

89. $1 \cdot 7$

$26 \cdot 1$

$12 \cdot 10$

$5 \cdot 100$

$45 : 1$

$18 : 1$

$20 : 10$

$300 : 100$

$8 \cdot 0$

$43 : 43$

$0 : 4$

$100 : 10$

90. $11 \cdot 7$

$360 : 6$

$26 \cdot 2$

$45 : 3$

$13 \cdot 5$

$264 : 2$

$123 \cdot 3$

$96 : 4$

91. У кожному з трьох палаців живуть по 3 царі. У кожного з них по 3 доньки і по 3 сини. Скільки дітей у всіх царів?

12 2 6 12 3 4 12 1 12

92. На 2 сукні швачка витратила по 4 м мережива на кожну, а на 3 спідниці — по 8 м мережива на кожну. У скільки разів більше мережива витратила швачка на спідниці, ніж на сукні?

93. Знайди довжину сторони квадрата, периметр якого дорівнює 80 мм. Накресли цей квадрат.

94. **Практична робота.**

На мотузці зав'яжи 3 вузлики так, щоб кінці мотузки залишалися вільними. На скільки частин вузлики поділили мотузку?

95. $63 : 3$ $32 \cdot 4$ $720 : 10$ $126 : 6$
 $20 \cdot 7$ $93 : 3$ $64 \cdot 10$ $15 \cdot 5$

96. Довжина тіла звичайного їжака становить 20 см, а у дуже рідкісного, що мешкає у Донецькій області, вухастого їжака — лише 10 см. У скільки разів менша довжина тіла вухастого їжака, ніж звичайного?

97. Устав замість зірочок такі цифри, щоб рівності стали істинними.

$$4^* + 3^* = 85$$

$$5 \cdot ** = *0$$

$$2^* + 3^* = 64$$

$$4 \cdot * = *8$$

$$9^* : *3 = 7$$

$$2^* \cdot 6 = 1^*6$$

98. $5 \cdot 14 = 14 \cdot 5 = 60$

$$5 \cdot 13$$

$$2 \cdot 24$$

$$3 \cdot 310$$

$$2 \cdot 124$$

$$4 \cdot 30$$

$$3 \cdot 31$$

$$2 \cdot 240$$

$$2 \cdot 240$$

$$8 \cdot 40$$

$$6 \cdot 72$$

$$5 \cdot 130$$

$$4 \cdot 230$$

99. $92 : 4$

$$168 : 3$$

$$140 : 5$$

$$147 : 7$$

$$560 : 8$$

$$600 : 20$$

$$480 : 40$$

$$900 : 300$$

100. Розв'яжи задачі усно.

- Зі шматка шкіри швець може пошити 2 пари черевиків. Скільки шматків шкіри необхідно придбати, щоб пошити 28 пар таких черевиків?

- Зібравши 60 кг макулатури можна зберегти одне дерево. Скільки дерев можна зберегти, якщо зібрати 240 кг макулатури?
- В авіакомпанії 5 десятимісних літаків. Кожен літак за місяць виконує 20 польотів. Скільки пасажирів перевезуть ці літаки за місяць?

101. У трьох човнах порівну розмістилося 27 осіб. Скільки потрібно таких човнів, щоб розмістити 63 особи? Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи задачу, яка обернена до даної і розв'язується дією множення.

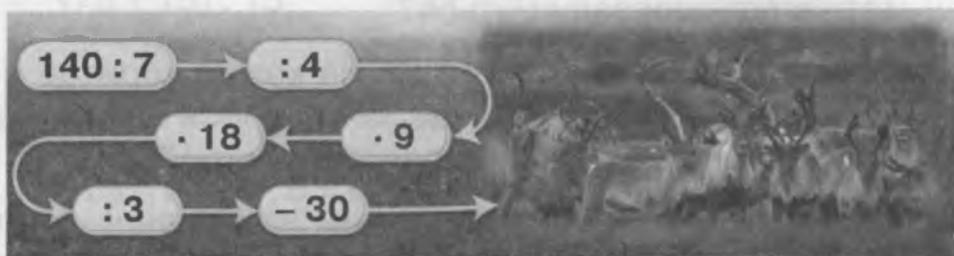
102. Швачка купила гудзики. Після того як вона пришила на 6 суконь по 7 гудзиків, у неї залишилося 5 гудзиків. Скільки гудзиків купила швачка?

103. Песик Рудик на 12 кг важчий від кота Барсика, а Барсик учетверо легший від Рудика. Скільки важить Барсик?

104. $43 \cdot 5$ $50 \cdot 7$ $103 \cdot 4$
  $39 : 3$ $270 : 90$ $1\ 000 : 100$

105. 96 л соку розлили в трилітрові банки. Скільки банок наповнили соком? Склади та розв'яжи задачу, яка обернена до даної і розв'язується дією множення.

106. Розв'яжіть чарівний ланцюжок і дізнайтеся «довжину» (у кілометрах) стада північних оленів, що рухається у пошуках їжі.

107. Козеня мало 21 цукерку. Воно вирішило розділити ці цукерки зі своїми друзями порівну. Розгляньте на малюнку, як Козеня ділило цукерки.

$$21 : 10 = 2 \text{ (ост. 1)}$$

108. $49 : 7 = 7$ $126 : 3$ $216 : 4$ $328 : 8$
 $51 : 7 = 7 \text{ (ост. 2)}$ $128 : 3$ $217 : 4$ $335 : 8$

При діленні з остачею остача завжди менша від дільника.

109. Запиши всі можливі варіанти остачі.
 $a : 4 = b \text{ (ост. 1, 2, 3)}$ $b : 6 = c \text{ (ост. ...)}$ $d : 9 = n \text{ (ост. ...)}$

110. Виконай ділення з остачею.
 $38 : 5$ $50 : 6$ $162 : 10$ $361 : 9$

111. До ательє привезли 30 м тканини. На пошиття однієї сукні потрібно 4 м тканини. Скільки таких суконь можуть пошити в ательє з цієї тканини? Скільки метрів тканини залишиться?

112. Столяр виготовив 3 коритця. На кожне коритце він витратив по 5 дощечок, і ще залишилося 3 дощечки. Скільки дощечок було у столяра спочатку?

113. У зоопарку чотирьом мавпочкам на тиждень дають 84 банани, причому кожній мавпочці — однакову кількість бананів щодня. Скільки бананів з'їдає кожна мавпочка за тиждень? За один день?

114. Виконай ділення з остачею.

$87 : 8$

$97 : 6$

$623 : 10$

$175 : 4$

115. Два майстри за 6 год роботи виготовили 48 полиць.

Скільки полиць виготовляє один майстер за 1 год, якщо продуктивність праці в них однакова?

116. Скільки різних остач може бути при діленні на 8?

На 14? На 19?

117. Устав такі числа, щоб рівності стали істинними.

$40 : 5 : \square = 25 : 5 - \square$

$17 \cdot 4 - \square = 63 : 3$

$49 : 7 - \square = 36 : 6$

$96 : 2 + \square = 2 \cdot 25$

$$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$$

$$\underbrace{(a + b)}_d \cdot c = d \cdot c$$

$$(a - b) \cdot c = a \cdot c - b \cdot c$$

$$\underbrace{(a - b)}_d \cdot c = d \cdot c$$

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$

$$\underbrace{(a + b)}_d : c = d : c$$

$$(a - b) : c = a : c - b : c$$

$$\underbrace{(a - b)}_d : c = d : c$$

118. Обчисли зручним способом.

$(85 + 15) : 5$

$(23 + 17) \cdot 6$

$(100 - 25) : 25$

$(75 + 15) : 15$

$(7 + 9) \cdot 6$

$(51 - 21) : 3$

$23 + 45 + 37$

$167 - (67 + 20)$

$800 : (8 \cdot 2)$

119. Знайди значення виразу, виконуючи кожну дію окремо.

$875 - 24 \cdot 8 : 6 + (164 - 116) : 8$

$32 \cdot 4 + 27 \cdot 2 + 225 : 5$

5 50 500 6 60 ...

120. За 7 пензликів художник заплатив 84 гривні. Скільки коштує один такий пензлик?
121. Поліетиленовий пакет розкладається в землі майже 200 років, а папір — у 100 разів швидше, ніж поліетилен. За скільки років папір розкладається в ґрунті?
122. Господиня купила 6 сіток картоплі по 5 кг у кожній, 2 сітки цибулі по 9 кг у кожній і 12 кг капусти. Скільки кілограмів овочів купила господиня?
123. Сума трьох чисел дорівнює 167. Перше число 58, друге — у 2 рази менше від першого. Знайди третє число.

124. Практична робота.

Аркуш паперу зігни навпіл, потім ще раз навпіл і розріж по лінії згину. Не перелічуючи отриманих частинок, визнач, скільки вийшло частин. Перелічи.

125. Обчисли зручним способом.

$$7 + 146 + 93 + 54$$

$$54 \cdot 2 \cdot 5$$

$$569 - (169 + 230)$$

$$(72 + 18) : 9$$

126. Три покупці придбали по 6 кг картоплі з мішка. Після цього в ньому залишилося 32 кг картоплі. На скільки кілограмів картоплі більше залишилось у мішку, ніж продали?

127. Злий чаклун витер усі знаки дій у рівностях і захопив у полон Плюса Плюсовича і Мінуса Мінусовича, Множника Добутковича і Частку Ділінку. Допоможіть визволити наших героїв. Уставте такі знаки дій, щоб рівності стали істинними.

$$36 \bigcirc 4 \bigcirc 8 = 17$$

$$(36 \bigcirc 4) \bigcirc 8 = 4$$

$$\begin{aligned}36 \bigcirc 4 \bigcirc 8 &= 136 \\36 \bigcirc 4 \bigcirc 8 &= 1 \\3 \bigcirc 4 \bigcirc 6 &= 18 \\3 \bigcirc 4 \bigcirc 6 &= 72 \\3 \bigcirc 4 \bigcirc 6 &= 2 \\3 \bigcirc 4 \bigcirc 6 &= 6\end{aligned}$$

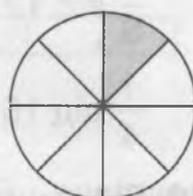
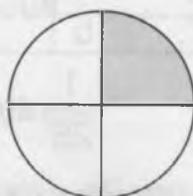
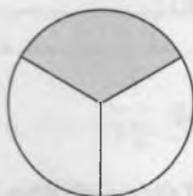
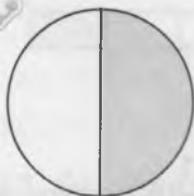
$$\begin{aligned}128. \quad &13 \cdot 9 - 18 \\&37 + 18 \cdot 3 \\&58 + 15 : 5\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}&420 - 270 : 3 \\&360 - 7 \cdot 30 \\&86 - 90 : 3\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}&725 - 3 \cdot 15 \\&16 \cdot 3 + 72 \\&24 \cdot 5 - 29\end{aligned}$$

Щоб знайти частину від цілого, потрібно ціле поділити на знаменник дробу.

129. На скільки рівних частин поділено кожний круг?

Яку частину зафарбовано на кожному малюнку? Запишіть ці частини дробами. Складіть з даними дробами істинні нерівності.

130. Знайди:

$$\frac{1}{4} \text{ від } 1 \text{ год};$$

$$\frac{1}{6} \text{ від } 1 \text{ доби};$$

$$\frac{1}{2} \text{ від } 1 \text{ м};$$

$$\frac{1}{12} \text{ від } 1 \text{ року}.$$

131. Довжина басейну становить 120 м. Скільки метрів становить довжина його шостої частини?

9 4 36 360 9 5 45 450 9

132. Скільки сантиметрів становить $\frac{1}{4}$ дроту завдовжки 36 см?

133. У художній галереї виставлено 240 картин. Портрети становлять $\frac{1}{6}$ всіх картин галереї. Решта картин — пейзажі. Скільки пейзажів виставлено в галереї?

134. Для оформлення залу надули 72 повітряні кульки. $\frac{1}{3}$ усіх кульок луснули. Скільки повітряних кульок залишилося?

135. Знайди:

$\frac{1}{3}$ від 12 см;

$\frac{1}{5}$ від 60 кг;

$\frac{1}{4}$ від 16 м;

$\frac{1}{25}$ від 1 ц.

136. Від смужки завдовжки 180 дм відрізали $\frac{1}{9}$ її довжини. Якої довжини смужка залишилася?

137.

18 · 5

: 15

· 40

: 4

: 6

: 10

138. $19 \cdot 9$
 $79 \cdot 2$

$100 : 20$
 $128 : 4$

$115 : 5$
 $660 : 66$

$6 \cdot 24$
 $11 \cdot 8$

139. $69 > 3$ у р.

$6 < 72$ у р.

$70 < 140$ на

Щоб знайти число за його частиною, потрібно величину його частини помножити на знаменник дробу.

140. Знайди довжину смужки за її частиною.

$\frac{1}{2}$ — це 6 см.

$\frac{1}{3}$ — це 4 см.

$\frac{1}{4}$ — це 3 см.

$\frac{1}{6}$ — це 2 см.

$\frac{1}{12}$ — це 1 см.

141. За півдня жучок-сонечко з'їдає 60 попелиць. Скільки попелиць з'їдає жучок-сонечко за день?

142. Робінзон Крузо струсив з пальми 7 кокосів, що становило $\frac{1}{4}$ всіх плодів із цього дерева, а його товариш П'ятниця з іншої пальми — 4 кокоси, що становило $\frac{1}{3}$ всіх плодів із цього дерева. Скільки кокосів було на кожній пальмі?

143. У кінотеатрі в 12 люстрах — по 6 лампочок. На енергозберігаючі замінили 8 лампочок. Скільки звичайних лампочок залишилося? Яку частину від усіх лампочок становлять енергозберігаючі?

144. Накресли відрізок завдовжки 8 см. Поділи його на 8 рівних частин. Виділи синім кольором $\frac{1}{8}$ частину відрізка, зеленим — $\frac{1}{4}$ його частину, червоним — $\frac{1}{2}$ його частину. Яка довжина кожної частини?

145. $160 > 8$ у р. $14 < 42$ у р. $45 < 150$ на

146. $\frac{1}{9}$ шматка дроту дорівнює 17 дм. Яка довжина всього шматка дроту?

147. Сума трьох різних чисел дорівнює їх добутку. Що це за числа?

148. Білочки поділили між собою 16 горішків порівну. Скільки могло бути білочок? Назви всі можливі варіанти.

149. З-під воріт видно 32 лапи кошенят і цуценят. Скільки кошенят і цуценят може бути у дворі? Назви всі можливі варіанти.

150. Надійка прочитала за місяць у 2 рази менше книжок, ніж Тонечка, і на 3 книжки більше, ніж Даринка. Разом вони прочитали 17 книжок. Скільки книжок прочитала кожна дівчинка?

151. На 100 км шляху автомобіль витрачає 5 л пального по 10 грн за 1 л. Автобус на такий же шлях витрачає 18 л пального по 10 грн за 1 л. На скільки гривень більше потрібно заплатити за пальне для автобуса, ніж за пальне для автомобіля?

152. Гарбуз важить 2 кг та ще півгарбуза. Скільки важать 3 такі гарбузи?

153. Столяр пиляв колоду на метрові частини. Відпилювання однієї такої частини тривало одну хвилину. За скільки хвилин він розпиляє колоду завдовжки 3 м?

154. Скільки часу витратив Івась?

Дві години прокидався,
дві години умивався,
одну годину утирався,
добу одягався.

155. Червона Шапочка йшла до бабусі в гості і несла їй 14 пиріжків: із м'ясом, грибами і капустою. Із м'ясом було стільки ж, скільки з капустою, а з грибами — на 1 менше, ніж із м'ясом. Скільки пиріжків кожного виду несла Червона Шапочка?

156. У бабусі Ярини дві коробки з мармеладом. У першій — 10 мармеладок, у другій — стільки ж. З першої коробки вона взяла кілька мармеладок і віддала їх Остапу. З другої — взяла стільки мармеладок, скільки залишилось у першій, і віддала їх Олесі. Скільки мармеладок залишилося в обох коробках?

157. До першого поверху ведуть 5 сходинок, а до кожного наступного — 20 сходинок. Скільки сходинок потрібно пройти, щоб дістатися 4 поверху?

158. У скільки разів половина більша за свою половину?

159. Практична робота.

Найдовшою кісткою в скелеті людини є стегнова кістка. Її довжина дорівнює приблизно чверті зросту дорослої людини. Виміряй зріст своїх тата й мами. Визнач довжину стегнової кістки тата і мами.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

Узагальнення і систематизація навчального матеріалу за 2 клас

- Нумерація чисел у межах 100. Додавання і віднімання чисел у межах 100 на основі нумерації. Властивості віднімання і додавання (додавання і віднімання нуля, віднімання рівних чисел). Розпізнавання геометричних фігур. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць (на 2 дії) 4
- Нумерація чисел у межах 100. Переставний і сполучний закони додавання. Довжина, маса, місткість, час як властивості предметів навколишнього світу. Сутність процесу вимірювання. Задачі на знаходження суми трьох доданків . . 6
- Прийоми усного додавання і віднімання у межах 100.
Додавання і віднімання чисел частинами. Позначення геометричних фігур буквами латинського алфавіту. Задачі на різницеве порівняння 9
- Взаємозв'язок між додаванням і відніманням. Рівняння.
Задачі на знаходження невідомого доданка. Одиниці вимірювання довжини — сантиметр, дециметр, метр. Співвідношення між одиницями вимірювання довжини. Побудова відрізка заданої довжини. 10
- Рівняння. Задачі на знаходження невідомого зменшуваного, невідомого від'ємника. Коло і круг. Співвідношення між одиницями довжини. Порівняння іменованих чисел. Дії з іменованими числами 12
- Додавання і віднімання чисел у межах 100 з переходом через розряд.
Залежність результатів додавання й віднімання від зміни одного з компонентів дій. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць, сформульовані у непрямій формі. Периметр многокутника 13
- Перевірка додавання відніманням. Обчислення значень виразів зі змінними. Обернені задачі. Одиниці вимірювання маси — кілограм, центнер. 15
- Додавання двоцифрових чисел з переходом через розряд.
Додавання суми до числа. Задачі на 2 дії (додавання і віднімання), які є комбінаціями простих задач вивчених видів.
Одиниці вимірювання часу — доба, тиждень, місяць, рік.
Порівняння іменованих чисел.
Дії з іменованими числами 16
- Віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд.
Віднімання суми від числа. Задачі на різницеве порівняння.
Співвідношення між одиницями вимірювання величин.
Порівняння іменованих чисел. Визначення часу за годинником 17

Додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд. Задачі на 2 дії (додавання і віднімання), які є комбінаціями простих задач вивчених видів. Дії з іменованими числами	19
Табличне множення і ділення. Взаємозв'язок між множенням і діленням. Назви компонентів і результату дії множення. Переставний закон множення. Обчислення значень числових виразів, які містять кілька арифметичних дій одного ступеня. Прості і складені задачі на табличне множення. Периметр квадрата	20
Табличне множення і ділення. Назви компонентів і результату дії ділення. Числові рівності та нерівності. Задачі на збільшення (зменшення) числа у кілька разів. Задачі на кратне порівняння двох чисел. Периметр прямокутника	21
Рівняння на знаходження невідомих компонентів дій множення і ділення. Задачі на знаходження невідомих — множника, діленого, дільника. Залежність результатів множення і ділення від зміни одного з компонентів дій	23
Властивості множення і ділення (множення на 1 і на 0; ділення на 1; ділення нуля). Обчислення значень числових виразів, які містять кілька арифметичних дій одного або різних ступенів без дужок і з дужками. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів	24
Обчислення значень числових виразів, які містять кілька арифметичних дій одного або різних ступенів без дужок і з дужками. Множення і ділення числа на 10. Ділення рівних чисел. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів.	26

РОЗДІЛ 2.

Нумерація чисел у концентрі «Тисяча».

Усне та письмове додавання чисел у межах 1000

Сотня. Усна та письмова нумерація чисел у межах 1000

Трицифрове число. Утворення трицифрового числа (101–199). Читання і запис трицифрових чисел. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів	28
Трицифрове число. Утворення трицифрового числа. Читання і запис трицифрових чисел. Лічильна одиниця — сотня. Лічба сотнями. Порівняння сотень. Додавання і віднімання сотнями. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів	30
Місце числа у натуральному ряді. Попереднє і наступне число у натуральному ряді. Порівняння чисел на основі порядку їх слідування у натуральному ряді. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів	32

Читання і запис чисел у розрядній таблиці. Розряд сотень. Позиційне значення цифри в записі трицифрового числа. Порівняння чисел на основі їх десяткового складу. Розрядні числа. Додавання і віднімання на основі розрядного складу числа. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів 33

Читання і запис чисел у розрядній таблиці. Розрядний склад числа. Запис числа у вигляді суми розрядних доданків. Загальна кількість одиниць, десятків, сотень у трицифровому числі. Одиниця вимірювання довжини — міліметр. Співвідношення між одиницями вимірювання довжини. Порівняння іменованих чисел, поданих в одиницях вимірювання довжини. Задачі на 2–3 дії, які включають збільшення, зменшення числа: на кілька одиниць, у кілька разів . . 35

Додавання і віднімання на основі розрядного складу числа. Одиниця вимірювання довжини — кілометр. Співвідношення між одиницями вимірювання довжини. Ознайомлення з групами взаємопов'язаних величин, які перебувають у пропорційній залежності: загальна довжина, довжина одного відрізка, кількість відрізків. Задачі на 2–3 дії різних ступенів, які є комбінаціями простих задач вивчених видів 37

Додавання і віднімання на основі розрядного складу числа.
Додавання і віднімання іменованих чисел.
Прості задачі, що містять групу взаємопов'язаних величин.
Периметр прямокутника (квадрата) 39

Одиниця вимірювання маси — тонна. Співвідношення між одиницями вимірювання маси. Порівняння іменованих чисел, поданих в одиницях маси. Ознайомлення з групами взаємопов'язаних величин, які перебувають у пропорційній залежності: загальна маса, маса одного предмета, кількість предметів. Задачі на зведення до одиниці. 40

Усне додавання і віднімання чисел у межах 1000

Додавання і віднімання числа 1 ($170 + 1$, $187 - 1$). Попереднє і наступне число у натуральному ряді. Істинні й хибні числові рівності, нерівності.
Задачі на дві дії першого ступеня 42

Додавання на основі десяткового складу числа. Знаходження значення виразу при заданих значеннях змінної. Задачі на дві дії першого ступеня 43

Віднімання на основі десяткового складу числа. Ознайомлення з групами взаємопов'язаних величин, які перебувають у пропорційній залежності: загальний виробіток, продуктивність праці, час роботи 44

Додавання і віднімання на основі десяткового складу числа. Рівняння, у яких права частина подана числовим виразом. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці 46

Порівняння сотень, додавання і віднімання сотнями. Уявлення про нерівності зі змінною. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	48
Додавання і віднімання способом округлення. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	49
Додавання круглих чисел. Розширена задача на спосіб зведення до одиниці. Розв'язування задачі виразом, арифметичними діями з поясненням	50
Віднімання круглих чисел. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	52
Додавання і віднімання круглих чисел. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків. Розв'язування нерівностей.	53
Додавання круглих чисел на основі правила додавання числа до суми. Задачі, що містять величини, які перебувають у пропорційній залежності: загальний виробіток, продуктивність праці, час роботи	55
Віднімання круглих чисел на основі правила віднімання числа від суми. Прості та складені іменовані числа. Порівняння іменованих чисел. Задачі, які є комбінацією вивчених видів простих задач	56
Додавання круглих чисел на основі правила додавання числа до суми. Розв'язування рівнянь. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	57
Віднімання круглих чисел на основі правила віднімання суми від числа. Розв'язування рівнянь. Задачі на обчислення довжини сторони прямокутника за відомим периметром і довжиною іншої його сторони	59
Додавання та віднімання вивчених видів. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	61
Додавання та віднімання вивчених видів. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	63

Письмове додавання й віднімання чисел у межах 1000

Алгоритм виконання письмового додавання. Письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел без переходу через розряд. Розпізнавання кола і круга за істотними ознаками. Творча робота над задачею	64
Алгоритм виконання письмового віднімання. Письмове віднімання двоцифрових і трицифрових чисел без переходу через розряд. Задачі, що містять числові дані в таблиці. Задачі на знаходження периметра прямокутника	66
Письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел з переходом через розряд. Коротка форма коментування письмового додавання. Складання задач на дві дії за даним виразом. Істинні та хибні висловлювання.	68

Письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел з переходом через розряд. Складені задачі на збільшення (зменшення) суми двох чисел на кілька одиниць	70
Письмове віднімання двоцифрових і трицифрових чисел з переходом через розряд. Коротка форма коментування письмового віднімання. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Розв'язування простих задач способом складання рівняння	72
Письмове віднімання двоцифрових і трицифрових чисел з переходом через розряд (виду $100 - 17$). Складені задачі на збільшення (зменшення) суми двох чисел на кілька одиниць	74
Письмове додавання і віднімання двоцифрових і трицифрових чисел (з переходом через розряд). Прості та складені задачі на визначення тривалості події, часу початку і часу закінчення події	75
Перевірка правильності виконання дій додавання й віднімання двоцифрових і трицифрових чисел. Знаходження числового значення виразу при заданих значеннях змінної. Визначення тривалості події, часу початку і часу закінчення події. Розв'язування задачі виразом, арифметичними діями з поясненням	76
Закріплення письмових прийомів додавання й віднімання чисел у межах 1000. Взаємозв'язок між діями додавання й віднімання. Розв'язування рівнянь. Складені задачі на збільшення (зменшення) суми двох чисел на кілька одиниць. Розв'язування задачі виразом, арифметичними діями з поясненням	78
Усне та письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел. Розпізнавання геометричних фігур на кресленні. Порівняння іменованого числа та суми іменованих чисел. Задачі на знаходження периметра квадрата. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	79
Усне та письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	81

РОЗДІЛ 3.

Усне множення і ділення чисел у межах 1000. Властивості множення і ділення

Переставний закон множення. Задачі на кратне порівняння добутків.	83
Сполучний закон множення. Розв'язування простих задач способом складання рівнянь	85
Переставний і сполучний закони множення. Задачі на величини, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	86
Властивості множення і ділення на 1. Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	88

Властивості множення на нуль, нуля на число. Ділення нуля на число. Задачі на кратне порівняння двох часток	90
Ділення числа на рівне йому число. Задачі на різницеве порівняння двох часток. Творча робота над задачею	91
Множення та ділення на 10. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	92
Множення і ділення на 10. Задачі на кратне порівняння двох добутків. Обернені до них задачі	93
Множення на 100. Розв'язування простих задач способом складання рівнянь	94
Ділення на 100. Задачі на подвійне зведення до одиниці	95
Множення та ділення на 10 і 100. Числові рівності та нерівності. Істинні та хибні рівності й нерівності. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	97
Множення круглого числа на одноцифрове ($40 \cdot 2$, $400 \cdot 2$). Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач. . .	98
Ділення круглого числа на одноцифрове ($40 : 2$, $400 : 2$). Складені задачі на 2–3 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач. .	100
Ділення з остачею. Сутність ділення з остачею. Алгоритм виконання ділення з остачею. Задачі на різницеве порівняння двох часток	101
Ділення з остачею. Властивість остачі. Задачі на подвійне зведення до одиниці	103
Ділення з остачею. Перевірка ділення з остачею. Задачі на кратне порівняння двох добутків	104
Розподільний закон множення відносно додавання. Порядок виконання дій у виразах. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	106
Множення двоцифрового числа на одноцифрове ($24 \cdot 3$). Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	108
Множення одноцифрового числа на двоцифрове ($3 \cdot 24$). Правило множення числа на суму. Задачі з даними, що перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	110
Множення трицифрового числа на одноцифрове ($240 \cdot 3$). Розв'язування рівнянь. Пропорційна залежність величин: загальна маса, маса одного предмета, кількість предметів	111

Множення трицифрового числа на одноцифрове ($242 \cdot 3$). Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Задачі на знаходження четвертого пропорційного.	112
Множення одноцифрового числа на трицифрове ($3 \cdot 240$). Розв'язування простих задач способом складання рівняння	113
Множення одноцифрового числа на трицифрове ($3 \cdot 242$). Розв'язування задач вивчених типів	114
Залежність результату множення від зміни одного з компонентів дії. Розв'язування задач вивчених типів	115
Вивчені випадки множення двоцифрового і трицифрового числа на одноцифрове та множення одноцифрового числа на двоцифрове і трицифрове. Розв'язування задач вивчених типів	117
Правило ділення суми на число. Задачі на ділення суми на число	118
Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($26 : 2$). Задачі на подвійне зведення до одиниці	119
Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($48 : 3$). Розв'язування простих задач способом складання рівняння	120
Ділення двоцифрового числа на одноцифрове ($39 : 3$, $42 : 3$). Задачі на подвійне зведення до одиниці	122
Ділення трицифрового числа на одноцифрове ($112 : 7$). Задачі з буквеними даними	123
Вивчені випадки ділення двоцифрового і трицифрового числа на одноцифрове. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість.	124
Ділення круглого числа на одноцифрове число ($120 : 3$). Задачі на розкриття змісту ділення	125
Ділення круглого числа на кругле ($420 : 20$). Задачі з даними, які перебувають у пропорційній залежності: вартість, ціна, кількість	126
Ділення круглого числа на кругле способом добору ($90 : 30$). Розв'язування задач вивчених типів	127
Ділення круглого числа на кругле способом добору ($800 : 200$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного.	128
Ділення круглого числа на кругле способом добору ($180 : 60$). Задачі на знаходження четвертого пропорційного.	130

Вивчені випадки ділення круглого числа на кругле способом добору. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	131
Ділення на двоцифрове число способом добору (51 : 17). Задачі на знаходження четвертого пропорційного	132
Ділення на двоцифрове число способом добору. Задачі на знаходження суми двох доданків з даними, позначеними буквами.	133
Правило ділення числа на добуток двох чисел. Складені задачі на 2–4 дії першого та другого ступенів.	134
Ділення на двоцифрове число способом послідовного ділення (64 : 16). Задачі на ділення суми на число	135
Ділення на двоцифрове число способом послідовного ділення. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	136
Вивчені випадки ділення на двоцифрове число. Побудова прямокутника за допомогою креслярських інструментів. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	137
Залежність результатів множення і ділення від зміни одного з компонентів дії. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	138
Знаходження значень числових виразів, що містять кілька арифметичних дій одного чи різних ступенів без дужок і з дужками. Пропорційна залежність величин: загальна місткість, місткість однієї посудини, кількість посудин	139
Вивчені випадки множення і ділення. Знаходження значень числових виразів, що містять кілька арифметичних дій одного чи різних ступенів без дужок і з дужками. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	141

РОЗДІЛ 4. Частини

Поняття частини. Утворення частин способом ділення цілого на рівні частини й виділення однієї з них. Поняття про дріб, чисельник і знаменник дроби. Знаходження частини від числа. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	142
Утворення і запис частин. Визначення кількості частин у цілому. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	145
Поняття «чисельник», «знаменник». Риска дроби як знак ділення. Розв'язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	147

Порівняння частин. Побудова кола (круга). Розв'язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	148
Знаходження частини від числа. Одиниці вимірювання довжини, маси, часу. Задачі на знаходження частини від числа, які пов'язані з іменованими числами.	150
Знаходження частини від числа. Задачі на знаходження частини від числа	152
Знаходження числа за його частиною. Задачі на знаходження числа за його частиною	153
Знаходження числа за його частиною. Задачі на знаходження числа за його частиною	155
Повторення і закріплення вивченого про частини. Розв'язування складених задач на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	157

РОЗДІЛ 5.

Повторення вивченого за рік

Повторення нумерації трицифрових чисел. Задачі на збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць. Порівняння іменованих чисел, поданих в одиницях довжини	159
Читання і запис чисел у нумераційній таблиці. Розрядний склад числа. Запис числа у вигляді суми розрядних доданків. Загальна кількість одиниць, десятків, сотень у трицифровому числі. Задачі на 2–3 дії, які містять збільшення, зменшення числа на кілька одиниць	160
Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Задачі на знаходження суми трьох доданків	162
Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Задачі на різницеве порівняння	163
Взаємозв'язок між додаванням і відніманням. Рівняння. Розв'язування задач за допомогою рівнянь	164
Додавання і віднімання іменованих чисел. Задачі, які пов'язані з пропорційними величинами: загальна маса, маса одного предмета, кількість предметів. Задачі на зведення до одиниці	165
Додавання та віднімання вивчених видів. Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків	167
Письмове додавання і віднімання двоцифрових і трицифрових чисел (з переходом через розряд). Периметр прямокутника	168

Усне і письмове додавання двоцифрових і трицифрових чисел. Рівняння, в яких один із компонентів є числовим виразом. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінацією вивчених видів простих задач	169
Множення і ділення трицифрових чисел. Закони та властивості множення й ділення. Задачі на кратне порівняння двох добутків	171
Вивчені випадки усного позатабличного множення і ділення двоцифрового і трицифрового чисел на одноцифрове число та множення одноцифрового числа на двоцифрове і трицифрове числа. Розв'язування задач вивчених типів. Обернені задачі	172
Ділення з остачею. Властивість остачі. Задачі на подвійне зведення до одиниці	173
Прийоми раціональних обчислень. Складені задачі на 2–4 дії, які є комбінаціями вивчених видів простих задач	175
Повторення і закріплення вивченого про частини. Знаходження частини від числа. Задачі на знаходження частини від числа	176
Знаходження числа за його частиною. Задачі на знаходження числа за його частиною	178
«Цікаві задачі»	180

АРИТАМІТАМ

Відомості про стан підручника

№	Прізвище та ім'я учня	Навчальний рік	Стан підручника		Оцінка
			на початку року	в кінці року	
1					
2					
3					
4					
5					

Навчальне видання

*РІВКІНД Фаїна Михайлівна
ОЛЯНИЦЬКА Любов Віталіївна*

МАТЕМАТИКА

Підручник для 3 класу
загальноосвітніх навчальних закладів

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Редактор *І. Луценко*
Художній редактор *Н. Антоненко*
Технічний редактор *Л. Аленіна*
Коректори *С. Войтенко, Л. Еско*

Формат 70×100¹/₁₆. Ум. друк. арк. 15,552 + 0,33 форзац.
Обл.-вид. арк. 14,0 + 0,55 форзац. Наклад 210 300 прим.
Зам. № 13-09-0320.

ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ОСВІТА»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 4483 від 12.02.2013 р.

Адреса видавництва: 04053, м. Київ, вул. Обсерваторна, 25
www.osvita-dim.com.ua

Віддруковано ТОВ «ПЕТ»
Св. ДК № 4526 від 18.04.2013 р.
61024, м. Харків, вул. Ольмінського, 17